

4.2.2. Η ανεξαρτησία του ορκωτού ελεγκτή (4.7-4.28) — Ορισμός της ανεξαρτησίας

Η ΟΚΕ τονίζει πόσο σημαντικό είναι να είναι και να φαίνεται ανεξάρτητος ο ορκωτός ελεγκτής.

Ωστόσο, η ΟΚΕ αναγνωρίζει — όπως άλλωστε και το Πράσινο Βιβλίο — ότι δεν υπάρχει σαφής συμφωνία για αυτά τα θέματα, διότι οι ορκωτοί ελεγκτές παρέχουν και υπηρεσίες διαφορετικές της άσκησης ελέγχου. Η ΟΚΕ σημειώνει και συμφωνεί γενικά με τη δήλωση της Επιτροπής ότι «ο ελεγκτής δεν θα πρέπει να συμμετέχει [μεταξύ άλλων] στην προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων του πελάτη του». Ο ελεγκτής δεν θα πρέπει να επεμβαίνει στη διοίκηση ή τη λήψη αποφάσεων της εταιρείας την οποία ελέγχει.

Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι, για τις μικρές εταιρείες με περιορισμένες λογιστικές γνώσεις, ο ορκωτός ελεγκτής ενδέχεται να δραματίζει πιο άμεσο συμβουλευτικό ρόλο σχετικά με τις διαδικασίες και την κατάρτιση των οικονομικών λογαριασμών.

Η ΟΚΕ θα επιθυμούσε να προτείνουν οι επαγγελματίες του κλάδου έναν κοινό πυρήνα ουσιαστικών αρχών για το θέμα της ανεξαρτησίας. Κατά συνέπεια, η ΟΚΕ επικροτεί τα «προσωρινά» συμπεράσματα της Επιτροπής σύμφωνα με τα οποία ο κοινός πυρήνας των βασικών αρχών για το θέμα της ανεξαρτησίας που ανέλαβε να αναπτύξει η Ομοσπονδία Ευρωπαϊκών Εμπειρογνομώνων Λογιστών πρέπει να εξετασθεί από μια προτεινόμενη νέα τεχνική υποεπιτροπή της επιτροπής επαφών για τις οδηγίες στον τομέα των λογιστικών. Εντούτοις, η ΟΚΕ θεωρεί ότι έχει σημασία η τεχνική υποεπιτροπή να συμπεριλαμβάνει μεταξύ των μελών της και εκπροσώπους ευρύτερου φάσματος ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων τόσο των ελεγκτικών φορέων, όσο και εκείνων που κάνουν χρήση των ελεγκτών.

4.2.3. Η θέση του ορκωτού ελεγκτή στην εταιρεία — Ο υποχρεωτικός έλεγχος και η διοίκηση της εταιρείας (4.18-4.28)

Η ΟΚΕ εκτιμά την αξία της χρήσης επιτροπών ελέγχου. Η σχετική νομοθεσία θα πρέπει, ωστόσο, να αναγνωρίζει ορισμένη ευελιξία στις εθνικές πρακτικές. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι η θέσπιση νομοθεσίας αυτή τη στιγμή θα ήταν πρόωρη.

Μολονότι αναγνωρίζει τη σημασία της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου, η ΟΚΕ δεν υποστηρίζει τη θέσπιση δεσμευτικής σχετικής νομοθεσίας.

Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η εφαρμογή των αρχών της διοίκησης εταιρειών στον υποχρεωτικό οικονομικό έλεγχο θα πρέπει να στηριχθεί σε σαφείς προσανατολισμούς σε επίπεδο ΕΕ για το θέμα.

4.2.4. Ο ρόλος των εθνικών και των επαγγελματικών οργανισμών — Ο έλεγχος της ποιότητας (4.29-4.36)

Η ΟΚΕ συμφωνεί με τις απόψεις της Επιτροπής.

4.3. Η αστική ευθύνη των ορκωτών ελεγκτών (5.1-5.7)

Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι το θέμα αυτό είναι σημαντικό για τους επαγγελματίες του κλάδου. Αναγνωρίζει ότι υπάρχουν πολύ διαφορετικές νομικές παραδόσεις μεταξύ των κρατών μελών. Προτείνει, ωστόσο, αφού όλα τα κράτη μέλη θα χρειαστεί να το διευθετήσουν, να γίνει μια συντονισμένη του προσέγγιση. Η ΟΚΕ θα επικροτούσε τη συνεργασία του κλάδου και της Επιτροπής για την παραγωγή συγκεκριμένων προτάσεων. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι η ευθύνη θα πρέπει να είναι ανάλογη του βαθμού του σφάλματος. Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής να μελετηθούν οι διαφορές των σχετικών νομικών καθεστώτων των κρατών μελών.

Το θέμα της επαγγελματικής αποζημίωσης σ' αυτό το πλαίσιο χρήζει περαιτέρω μελέτης.

4.4. Ο υποχρεωτικός έλεγχος στις μικρές εταιρείες (6.1-6.7)

Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι πρέπει να επιτευχθεί κάποια ισορροπία μεταξύ της επιβολής πρόσθετων δαπανών στις μικρές εταιρείες και της διασφάλισης ότι καμία εταιρεία δεν παρουσιάζει παρατλανητικούς λογαριασμούς. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να ζητείται από όλες τις εταιρείες να υποβάλλουν σε κανονικό έλεγχο τους λογαριασμούς τους και συμφωνεί με την Επιτροπή ότι δεν πρέπει να γίνει εξαίρεση για τις εταιρείες μεσαίου μεγέθους. Οι μικρές εταιρείες, ωστόσο, δεν θα πρέπει να υπόκεινται στην απαίτηση διενέργειας υποχρεωτικού ελέγχου από αναγνωρισμένο επαγγελματία.

Το οικονομικό βάρος άλλων θεμάτων που τίγονται στην παρούσα γνωμοδότηση, όπως η διοίκηση εταιρειών ή ο έλεγχος της συμπεριφοράς τους από περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη, κατά πάσα πιθανότητα θα είναι δυσανάλογα υψηλό για τις μικρές εταιρείες. Οι μικρές εταιρείες δεν θα πρέπει να υπόκεινται σε αυτές τις απαιτήσεις.

4.5. Η διαδικασία υποχρεωτικού ελέγχου των ομίλων (7.1-7.4)

Αυτό το θέμα δεν χρειάζεται να εξετασθεί περαιτέρω.

Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι οι εθνικές νομοθεσίες ενδέχεται να παρεμποδίσουν τη διενέργεια της διαδικασίας υποχρεωτικού ελέγχου των ομίλων. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει τη δυνατότητα κοινοτικής νομοθεσίας που να διέπει την πρόσβαση στις πληροφορίες των ομίλων.

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα (συνέχεια)</u>	<u>Σελίδα</u>
97/C 133/06	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Ανακοίνωση της Επιτροπής “Για να διαπλάσουμε το μέλλον — η ευρωπαϊκή έρευνα στην υπηρεσία των πολιτών”»	12
97/C 133/07	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τη θέσπιση καθεστώτος διαχείρισης των αλιευτικών προσπαθειών στη Βαλτική Θάλασσα»	24
97/C 133/08	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1442/88 για τη χορήγηση, για τις αμπελουργικές περιόδους 1988/1989 μέχρι 1997/1998, πριμοδοτήσεων για οριστική εγκατάλειψη αμπελουργικών εκτάσεων»	25
97/C 133/09	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 93/113/ΕΚ σχετικά με τη χρησιμοποίηση και την εμπορία των ενζύμων, των μικροοργανισμών και των παρασκευασμάτων τους στις ζωοτροφές»	26
97/C 133/10	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2377/90 σχετικά με τη θέσπιση κοινοτικής διαδικασίας για τον καθορισμό ανωτάτων ορίων καταλοίπων κτηνιατρικών φαρμάκων στα τρόφιμα ζωϊκής προελεύσεως»	27
97/C 133/11	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου που συμπληρώνει για τα ζωικά προϊόντα τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής»	29
97/C 133/12	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με το βάρος αποδείξεως σε περίπτωση διάκρισης λόγω φύλου»	34
97/C 133/13	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με την οποία τροποποιείται για 17η φορά η οδηγία 76/769/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών αναφορικά με τους περιορισμούς εμπορίας και χρήσεως ορισμένων επικινδύνων ουσιών και παρασκευασμάτων»	38
97/C 133/14	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εφαρμογή της παροχής ανοιχτού δικτύου (ONP) στη φωνητική τηλεφωνία και για την καθολική υπηρεσία για τις τηλεπικοινωνίες σε ανταγωνιστικό περιβάλλον»	40
97/C 133/15	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πράσινο Βιβλίο για την εκπαίδευση, κατάρτιση, έρευνα: τα εμπόδια στη διακρατική κινητικότητα» . . .	42
97/C 133/16	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για: — την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την προσωρινή απόσυρση του ευεργετήματος των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων σε προϊόντα του βιομηχανικού τομέα της Ένωσης του Μυαμάρ», και — την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την προσωρινή απόσυρση του ευεργετήματος των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων σε προϊόντα του γεωργικού τομέα της Ένωσης του Μυαμάρ»	47

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για «το Πράσινο Βιβλίο “Ο ρόλος, η θέση και η ευθύνη του ορκωτού ελεγκτή στην Ευρωπαϊκή Ένωση”»

(97/C 133/01)

Στις 29 Ιουλίου 1996, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το Πράσινο Βιβλίο «Ο ρόλος, η θέση και η ευθύνη του ορκωτού ελεγκτή στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Φεβρουαρίου 1997 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Moreland.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 84 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 2 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η παρουσίαση της Επιτροπής

Η Επιτροπή πιστεύει ότι η έλλειψη κοινής προσέγγισης και κοινής δράσης σε σχέση με τους ορκωτούς ελεγκτές σε επίπεδο ΕΕ έχει αρνητική επίδραση στη δυναμική αξιοπιστία των οικονομικών λογαριασμών, ως αποτέλεσμα ανησυχιών σε σχέση με την ποιότητα των λογιστικών ελέγχων, καθώς και στην ελεύθερη εγκατάσταση και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στον τομέα των λογιστικών ελέγχων. Επιθυμεί, λοιπόν, να εξασφαλίσει και για τις ελεγκτικές υπηρεσίες τη δυνατότητα πλήρους ωφέλειας από την ενιαία αγορά.

Έτσι, η Επιτροπή ζητεί να της υποβληθούν παρατηρήσεις για διάφορες πτυχές του θέματος, όπως:

- η απαίτηση για ανεξαρτησία των ορκωτών ελεγκτών,
- η ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων,
- ο ρόλος του ελεγκτή σε σχέση με τη συμπεριφορά της εταιρείας όσον αφορά το περιβάλλον και ορισμένους εξωτερικούς κοινωνικούς παράγοντες,
- το περιεχόμενο της έκθεσης ελέγχου,
- οι διαφορές των εκπαιδευτικών συστημάτων για τους ορκωτούς ελεγκτές και των εκπαιδευτικών απαιτήσεων για την άσκηση του έργου τους,

- η εναλλαγή των ελεγκτών,
- ο διορισμός των ελεγκτών και η ανάθεση των καθηκόντων τους,
- οι επαγγελματικές τους ευθύνες,
- η άσκηση υποχρεωτικού ελέγχου σε μικρές εταιρείες,
- ο τρόπος άσκησης του ελέγχου σε επίπεδο ομίλου.

2. Η Διάσκεψη της Επιτροπής

2.1. Στις 5 και 6 Δεκεμβρίου 1996, η Επιτροπή διοργάνωσε στις Βρυξέλλες Διάσκεψη για το Πράσινο Βιβλίο, στην οποία συμμετείχαν 200 εκπρόσωποι των επαγγελματιών οργανώσεων και των δημόσιων αρχών. Από τη Διάσκεψη αυτή η Επιτροπή εξήγαγε «προσωρινά» συμπεράσματα. Αυτά περιλάμβαναν την απόδοση έμφασης στις πρωτοβουλίες του λογιστικού κλάδου, τη δυνατότητα σύστασης μιας τεχνικής υποεπιτροπής, τη διενέργεια μελέτης για τις επαγγελματικές ευθύνες, την εξέταση του άρθρου 2 της 8ης οδηγίας⁽¹⁾, το

(1) 84/253/ΕΟΚ Όγδοη Οδηγία του Συμβουλίου της 10ης Απριλίου 1984, για την έγκριση των αρμόδιων για τη διενέργεια των υποχρεωτικών ελέγχων των λογιστικών εγγράφων (ΕΕ αριθ. L 126 της 12. 5. 1984).

ενδεχόμενο μιας τομεακής οδηγίας σχετικά με την ελεύθερη εγκατάσταση και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στον τομέα των λογιστικών ελέγχων, και ότι οι μικρές εταιρείες δεν πρέπει να υπόκεινται σε υποχρεωτικό έλεγχο.

2.2. Η παρούσα γνωμοδότηση έχει λάβει υπόψη τη Διάσκεψη και τα «προσωρινά» συμπεράσματα.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ επικροτεί το Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής, διότι υποκινεί μία πολύ απαραίτητη συζήτηση για την προαγωγή της εξασφάλισης υψηλών και συμβατών προτύπων για τους υποχρεωτικούς ελέγχους και διότι παρέχει τη βάση για τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι της θέσπισης Διεθνών Προτύπων.

3.2. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι, παρόλο που όλα τα κράτη μέλη συμμερίζονται τον κοινό στόχο της διασφάλισης ότι οι λογαριασμοί και οι οικονομικές καταστάσεις που δημοσιεύονται πρέπει να παρουσιάζουν μια «ζωντανή» και ακριβή εικόνα της οικονομικής κατάστασης των εταιρειών, η νομοθεσία, η συνήθεια, και η πρακτική ποικίλλουν ευρέως μεταξύ των κρατών και υπάρχει διάσταση απόψεων σε πολλά θέματα. Η ΟΚΕ καλεί, ως εκ τούτου, την Επιτροπή να καθορίσει τις προτεραιότητες και να χαράξει ένα σχέδιο δράσης για τις ελάχιστες απαιτήσεις στο επίπεδο της Ένωσης. Η άποψή της είναι ότι θα πρέπει να ενθαρρυνθούν όσο το δυνατόν περισσότερο τα ίδια τα άτομα που ασκούν το λογιστικό επάγγελμα να ευθυγραμμίσουν τις διαδικασίες τους σε όλη την ΕΕ — συνιστά δηλαδή αυτορρύθμιση. Ωστόσο, η πρόταση αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από συζητήσεις με ευρύτερο φάσμα ενδιαφερομένων, π.χ. μετόχων, διευθυντών εταιρειών κλπ., και να εποπτευθεί στενά από την Επιτροπή. Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει σε τακτά χρονικά διαστήματα στο Συμβούλιο, το Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, έκθεση προόδου σ' αυτόν τον τομέα. Η προσέγγιση της Επιτροπής πρέπει γενικά να στηριχθεί στην επικουρικότητα και την ευελιξία. Η ΟΚΕ επισημάνει ότι θα πρέπει να εξετάζεται σαφώς το κόστος κάθε νέου νόμου ή κανόνα, ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν είναι μεγαλύτερο από τα οφέλη, ιδίως για τις μικρές επιχειρήσεις.

Κατά τη θέσπιση οποιωνδήποτε αλλαγών, πρέπει να καταβληθεί προσοχή ώστε να αποφευχθεί η επιβολή απαιτήσεων οι οποίες θα καλύπτονταν από τις εταιρείες και τους ελεγκτές με δυσκολία ή με σημαντικό κόστος.

Παράλληλα με τη διεθνοποίηση των διατάξεων του ουσιαστικού δικαίου σχετικά με την κατάρτιση οικονομικών λογαριασμών, με βάση τις εργασίες της Διεθνούς Επιτροπής Λογιστικών Προτύπων (IASB) και της Διεθνούς Οργάνωσης Επιτροπών Εποπτείας Χρηματιστηρίων (IOSCO), στόχος και στον τομέα αυτό πρέπει να είναι η διεθνής εναρμόνιση, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των προόδων που επιτεύχθηκαν μέσω της Διεθνούς Ομοσπονδίας Αυτόματου Ελέγχου (IFAC). Η διαδικασία αυτή θα μπορούσε να ενθαρρυνθεί εάν δινόταν έμφαση στην αυτορρύθμιση.

3.3. Η ΟΚΕ τονίζει ότι η προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στους τομείς όπου η τρέχουσα εθνική νομοθεσία και πρακτική

εμποδίζουν τη λειτουργία της Ενιαίας Αγοράς. Σ' αυτό το πλαίσιο, πρέπει να δοθεί προτεραιότητα ειδικότερα στους εξής τομείς:

- τομείς που περιορίζουν την ελεύθερη εγκατάσταση και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών,
- διασυνοριακοί λογιστικοί έλεγχοι των ομίλων,
- διασφάλιση ότι οι εξελίξεις στα διεθνή πρότυπα υποχρεωτικού ελέγχου αντιστοιχούν στα πρότυπα που θέλουμε να εφαρμόσουμε στην Ενιαία Αγορά,
- κοινή αντίληψη για τον ρόλο και το νομικό καθεστώς των ορκωτών ελεγκτών,
- διασφάλιση της πίστης της κοινής γνώμης στην ανεξαρτησία των ελέγχων,
- εκπαιδευτικές απαιτήσεις.

Επιπλέον αυτών, το θέμα της επαγγελματικής ευθύνης απασχολεί σοβαρά τους επαγγελματίες του κλάδου σε όλα τα κράτη μέλη. Η ΟΚΕ συνιστά, κατά συνέπεια, να υπάρξει συντονισμός των κρατών μελών και της ΕΕ επ' αυτού του θέματος, με την επιφύλαξη της θέσπισης ενός ελάχιστου πλαισίου τεχνικών και νομικών διαδικασιών που εφαρμόζονται οριζοντίως σε όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης.

3.4. Η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να διευκρινίσει στα συμπεράσματά της ποιά είναι η γραμμική δράσεως που θα πρέπει να υιοθετηθεί, μόλις ολοκληρωθεί η παρούσα διαβουλευτική φάση.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

(Οι παρατηρήσεις ακολουθούν τη μορφή παρουσίασης του Πράσινου Βιβλίου.)

4.1. Ο ρόλος του ορκωτού ελεγκτή (3.1-3.38)

4.1.1. Ορισμός του υποχρεωτικού ελέγχου (3.1-3.7)

Όποιος ορισμός και αν συμφωνηθεί δεν πρέπει να είναι περιοριστικός στην εφαρμογή του. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι επίκεντρό του πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να είναι οι στόχοι του ελέγχου και η συμφωνία για τον καλύτερο τρόπο παρουσίασης των πορισμάτων των ελεγκτών στους χρήστες των εκθέσεων. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η πρωτοβουλία για έναν «ορισμό» πρέπει να προέλθει από τους επαγγελματίες του κλάδου και όχι από κάποια οδηγία ή σύσταση της ΕΕ.

4.1.2. Η ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων (3.8-3.13)

Η ΟΚΕ συμφωνεί με τις παρατηρήσεις της Επιτροπής. Ωστόσο, το λογιστικό πλαίσιο θα πρέπει να προσδιορισθεί σαφώς με τους πλέον κατάλληλους τρόπους, λαμβανομένων υπόψη των εργασιών των επαγγελματικών οργανώσεων των ορκωτών ελεγκτών, οι οποίες αναφέρονται στο σημείο 4.1.7. Ο ελεγκτής οφείλει να αναφέρει σαφώς ποιό προσδιορισμένο πλαίσιο χρησιμοποίησε.

4.1.3. Η ικανότητα της εταιρείας να συνεχίσει επιτυχώς τη λειτουργία της/η φερεγγυότητα της εταιρείας (3.14-3.21)

Η ΟΚΕ συμφωνεί με τα επιχειρήματα του Πράσινου Βιβλίου. Πρέπει να δίδεται προσοχή στη διατύπωση οποιασδήποτε αξιολογικής κρίσης για τη φερεγγυότητα ή μη της εταιρείας, ώστε ούτε οι μέτοχοι να παραπλανηθούν ούτε να διακυβευθεί η επιτυχία των διορθωτικών μέτρων που ενδέχεται να έχουν ήδη αρχίσει να εφαρμόζονται.

Μία δυνατότητα, αν υπάρχουν ανησυχίες από πλευράς των ελεγκτών για την ικανότητα της εταιρείας να συνεχίσει επιτυχώς τη λειτουργία της, είναι να ζητείται από τους διευθυντές να καταρτίσουν έναν οικονομικό λογαριασμό, τον οποίο σχολιάζουν στη συνέχεια οι ορκωτοί ελεγκτές. (Το θέμα αυτό θα πρέπει οπωσδήποτε να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση της διοίκησης εταιρειών — βλ. παράγρ. 4.2.3.)

4.1.4. Το ενδεχόμενο απάτης (3.22-3.29)

Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι οι διευθυντές έχουν την κύρια ευθύνη για την πρόληψη και τον εντοπισμό της απάτης καθώς και για την καθιέρωση ικανοποιητικών εσωτερικών ελέγχων συμπεριλαμβανομένων και των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου όπου χρειάζεται.

Ωστόσο, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, το κοινό έχει σε σημαντικό βαθμό την πεποίθηση ότι είναι υποχρέωση των ορκωτών ελεγκτών να εντοπίζουν τις περιπτώσεις απάτης. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι είναι ευθύνη των ελεγκτών να ανταποκριθούν θετικά σ' αυτήν την πεποίθηση.

Αναφορικά με την απάτη, είναι απαραίτητο να γίνει διάκριση μεταξύ των διαφόρων σταδίων (εντοπισμός, πρόληψη και δήλωση) και να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι ο ρόλος του ορκωτού ελεγκτή μπορεί να διαφέρει ανάλογα.

Εκφράζονται αμφιβολίες σχετικά με το αν η έκθεση ελέγχου θα πρέπει να περιλαμβάνει μια αναφορά στα συστήματα ελέγχου της εταιρείας που υπόκειται σε έλεγχο. Τα συστήματα ελέγχου πρέπει να αξιολογούνται από τον ορκωτό ελεγκτή, ώστε να είναι δυνατή η εκπόνηση μιας έκθεσης ελέγχου που θα βασίζεται σε αυτή ακριβώς την αξιολόγηση. Αν η αξιολόγηση του ελεγκτή είναι αρνητική, τότε θα πρέπει να γίνει ρητή αναφορά στις επιτροπές ελέγχου.

4.1.5. Η τήρηση των νόμιμων υποχρεώσεων της εταιρείας (3.30-3.32)

Η ΟΚΕ συμφωνεί με το Πράσινο Βιβλίο.

4.1.6. Υπεύθυνη συμπεριφορά της επιχείρησης όσον αφορά το περιβάλλον και ορισμένους εξωτερικούς κοινωνικούς παράγοντες (3.33-3.35)

Στο πλαίσιο της βασικής αποστολής τους, που είναι να εκφράζουν μια γνώμη σχετικά με την ακρίβεια και την αξιοπιστία της οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης, οι ελεγκτές πρέπει να βεβαιώνονται ότι στον ισολογισμό κάθε εταιρείας είναι καταγεγραμμένες και αντικατοπτρίζονται όλες οι υποχρεώσεις της, περιλαμβανομένων αυτών που σχετίζονται με περιβαλλοντικές ή κοινωνικές πτυχές, όταν οι τελευταίες ενδέχεται να επηρεάσουν την οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης.

Η ΟΚΕ υποστηρίζει την ανάγκη υποβολής των μεγάλων επιχειρήσεων σε έλεγχο της κοινωνικής τους συμπεριφοράς και συμφωνεί ότι ο έλεγχος αυτός δεν πρέπει να καλύπτει μόνο το φυσικό περιβάλλον, αλλά και άλλους τομείς, όπως οι πρακτικές πρόσληψης. Είναι σαφές, ωστόσο, ότι προς τούτο απαιτούνται διαφορετικά επαγγελματικά προσόντα από τα προσόντα ενός ελεγκτή που ασχολείται με τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς, ότι δηλαδή ο «ορκωτός» ελεγκτής ίσως να μην είναι το αρμόδιο πρόσωπο για αυτό το έργο.

4.1.7. Η έκθεση ελέγχου (3.39-3.46)

Η ΟΚΕ πιστεύει ότι πρέπει να υποστηριχθούν οι εργασίες της Διεθνούς Επιτροπής Ελεγκτικών Πρακτικών της Διεθνούς Ομοσπονδίας Αυτόματου Ελέγχου (IFAC).

4.2. Η θέση του ορκωτού ελεγκτή (4.1-4.36)

4.2.1. Οι αρμοδιότητες του ορκωτού ελεγκτή (4.1-4.6)

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η όγδοη οδηγία⁽¹⁾ επιβάλλεται να προσαρμοσθεί στις κατευθύνσεις που συνιστώνται στο Πράσινο Βιβλίο και τις συστάσεις της Διάσκεψης που μνημονεύεται στο σημείο 2.1, όπως τροποποιήθηκαν μετά τη διαδικασία της διαβούλευσης. Ωστόσο, οι προσαρμογές θα πρέπει να καλύψουν περιοχές που δεν καλύπτονται από την αυτορρύθμιση.

Η ΟΚΕ προτείνει να δοθεί περισσότερη προσοχή στην πρακτική εξάσκηση και τη συνεχή επαγγελματική εκπαίδευση. Θα επικροτούσε τη στενότερη συνεργασία σε σχέση με το περιεχόμενο των προγραμμάτων κατάρτισης των ορκωτών ελεγκτών και σημειώνει ότι η Επιτροπή σκοπεύει να εξετάσει τη δυνατότητα σύστασης μιας μόνιμης επιτροπής για την εκπαίδευση στο λογιστικό τομέα.

(¹) Βλέπε υποσημείωση αριθ 1, σ. 1.

4.2.2. Η ανεξαρτησία του ορκωτού ελεγκτή (4.7-4.28) — Ορισμός της ανεξαρτησίας

Η ΟΚΕ τονίζει πόσο σημαντικό είναι να είναι και να φαίνεται ανεξάρτητος ο ορκωτός ελεγκτής.

Ωστόσο, η ΟΚΕ αναγνωρίζει — όπως άλλωστε και το Πράσινο Βιβλίο — ότι δεν υπάρχει σαφής συμφωνία για αυτά τα θέματα, διότι οι ορκωτοί ελεγκτές παρέχουν και υπηρεσίες διαφορετικές της άσκησης ελέγχου. Η ΟΚΕ σημειώνει και συμφωνεί γενικά με τη δήλωση της Επιτροπής ότι «ο ελεγκτής δεν θα πρέπει να συμμετέχει [μεταξύ άλλων] στην προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων του πελάτη του». Ο ελεγκτής δεν θα πρέπει να επεμβαίνει στη διοίκηση ή τη λήψη αποφάσεων της εταιρείας την οποία ελέγχει.

Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι, για τις μικρές εταιρείες με περιορισμένες λογιστικές γνώσεις, ο ορκωτός ελεγκτής ενδέχεται να δραματίζει πιο άμεσο συμβουλευτικό ρόλο σχετικά με τις διαδικασίες και την κατάρτιση των οικονομικών λογαριασμών.

Η ΟΚΕ θα επιθυμούσε να προτείνουν οι επαγγελματίες του κλάδου έναν κοινό πυρήνα ουσιωδών αρχών για το θέμα της ανεξαρτησίας. Κατά συνέπεια, η ΟΚΕ επικροτεί τα «προσωρινά» συμπεράσματα της Επιτροπής σύμφωνα με τα οποία ο κοινός πυρήνας των βασικών αρχών για το θέμα της ανεξαρτησίας που ανέλαβε να αναπτύξει η Ομοσπονδία Ευρωπαϊών Εμπειρογνομώνων Λογιστών πρέπει να εξετασθεί από μια προτεινόμενη νέα τεχνική υποεπιτροπή της επιτροπής επαφών για τις οδηγίες στον τομέα των λογιστικών. Εντούτοις, η ΟΚΕ θεωρεί ότι έχει σημασία η τεχνική υποεπιτροπή να συμπεριλαμβάνει μεταξύ των μελών της και εκπροσώπους ευρύτερου φάσματος ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων τόσο των ελεγκτικών φορέων, όσο και εκείνων που κάνουν χρήση των ελεγκτών.

4.2.3. Η θέση του ορκωτού ελεγκτή στην εταιρεία — Ο υποχρεωτικός έλεγχος και η διοίκηση της εταιρείας (4.18-4.28)

Η ΟΚΕ εκτιμά την αξία της χρήσης επιτροπών ελέγχου. Η σχετική νομοθεσία θα πρέπει, ωστόσο, να αναγνωρίζει ορισμένη ευελιξία στις εθνικές πρακτικές. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι η θέσπιση νομοθεσίας αυτή τη στιγμή θα ήταν πρόωγη.

Μολονότι αναγνωρίζει τη σημασία της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου, η ΟΚΕ δεν υποστηρίζει τη θέσπιση δεσμευτικής σχετικής νομοθεσίας.

Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η εφαρμογή των αρχών της διοίκησης εταιρειών στον υποχρεωτικό οικονομικό έλεγχο θα πρέπει να στηριχθεί σε σαφείς προσανατολισμούς σε επίπεδο ΕΕ για το θέμα.

4.2.4. Ο ρόλος των εθνικών και των επαγγελματικών οργανισμών — Ο έλεγχος της ποιότητας (4.29-4.36)

Η ΟΚΕ συμφωνεί με τις απόψεις της Επιτροπής.

4.3. Η αστική ευθύνη των ορκωτών ελεγκτών (5.1-5.7)

Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι το θέμα αυτό είναι σημαντικό για τους επαγγελματίες του κλάδου. Αναγνωρίζει ότι υπάρχουν πολύ διαφορετικές νομικές παραδόσεις μεταξύ των κρατών μελών. Προτείνει, ωστόσο, αφού όλα τα κράτη μέλη θα χρειαστεί να το διευθετήσουν, να γίνει μια συντονισμένη του προσέγγιση. Η ΟΚΕ θα επικροτούσε τη συνεργασία του κλάδου και της Επιτροπής για την παραγωγή συγκεκριμένων προτάσεων. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι η ευθύνη θα πρέπει να είναι ανάλογη του βαθμού του σφάλματος. Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής να μελετηθούν οι διαφορές των σχετικών νομικών καθεστώτων των κρατών μελών.

Το θέμα της επαγγελματικής αποζημίωσης σ' αυτό το πλαίσιο χρήζει περαιτέρω μελέτης.

4.4. Ο υποχρεωτικός έλεγχος στις μικρές εταιρείες (6.1-6.7)

Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι πρέπει να επιτευχθεί κάποια ισορροπία μεταξύ της επιβολής πρόσθετων δαπανών στις μικρές εταιρείες και της διασφάλισης ότι καμία εταιρεία δεν παρουσιάζει παραπλανητικούς λογαριασμούς. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να ζητείται από όλες τις εταιρείες να υποβάλλουν σε κανονικό έλεγχο τους λογαριασμούς τους και συμφωνεί με την Επιτροπή ότι δεν πρέπει να γίνει εξαίρεση για τις εταιρείες μεσαίου μεγέθους. Οι μικρές εταιρείες, ωστόσο, δεν θα πρέπει να υπόκεινται στην απαίτηση διενέργειας υποχρεωτικού ελέγχου από αναγνωρισμένο επαγγελματία.

Το οικονομικό βάρος άλλων θεμάτων που τίγονται στην παρούσα γνωμοδότηση, όπως η διοίκηση εταιρειών ή ο έλεγχος της συμπεριφοράς τους από περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη, κατά πάσα πιθανότητα θα είναι δυσανάλογα υψηλό για τις μικρές εταιρείες. Οι μικρές εταιρείες δεν θα πρέπει να υπόκεινται σε αυτές τις απαιτήσεις.

4.5. Η διαδικασία υποχρεωτικού ελέγχου των ομίλων (7.1-7.4)

Αυτό το θέμα δεν χρειάζεται να εξετασθεί περαιτέρω.

Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι οι εθνικές νομοθεσίες ενδέχεται να παρεμποδίσουν τη διενέργεια της διαδικασίας υποχρεωτικού ελέγχου των ομίλων. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει τη δυνατότητα κοινοτικής νομοθεσίας που να διέπει την πρόσβαση στις πληροφορίες των ομίλων.

4.6. Η ελευθερία εγκατάστασης και η ελευθερία παροχής υπηρεσιών (8.1-8.13)

4.6.1. Η ελευθερία εγκατάστασης και η ελευθερία παροχής υπηρεσιών για τα άτομα (8.3-8.5)

Η ΟΚΕ πιστεύει ότι αυτός ο τομέας χρειάζεται περισσότερη ανάλυση.

Η ΟΚΕ συμφωνεί γενικά με το Πράσινο Βιβλίο, αλλά δεν κατανοεί τι σχέση έχουν εν προκειμένω οι παρατηρήσεις σχετικά με την ανάθεση των εργασιών.

4.6.2. Η ελευθερία εγκατάστασης και η ελευθερία παροχής υπηρεσιών για τις εταιρείες ελέγχου (8.6-8.13)

Όπως και σε ορισμένα άλλα επαγγέλματα, όπως οι δικηγόροι, η πλήρης ελευθερία εγκατάστασης προφανώς δεν είναι δυνατή. Το θέμα απαιτεί λεπτομερέστερη μελέτη, που θα καταλήξει ίσως σε περαιτέρω ρυθμίσεις.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καθιέρωση μίας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών (κωδικοποιημένη έκδοση)»

(97/C 133/02)

Στις 14 Φεβρουαρίου 1997, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 7 Φεβρουαρίου 1997, βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Maurer.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 89 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 4 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εξέτασε το συνημμένο έγγραφο της Επιτροπής και διαπίστωσε ότι πρόκειται για μία κωδικοποίηση, χωρίς τροποποιήσεις από πλευράς περιεχομένου ή προσθήκες. Καθώς κάθε κωδικοποίηση διευκολύνει την εφαρμογή, η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση της Επιτροπής.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προσέγγιση της νομοθεσίας των κρατών μελών σχετικά με τις μηχανές (κωδικοποιημένη έκδοση)»

(97/C 133/03)

Στις 14 Φεβρουαρίου 1997, και σύμφωνα με το άρθρο 100Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Φεβρουαρίου 1996, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Burkhard.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 90 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 2 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Κατ'εφαρμογή της ιδέας της «Ευρώπης των πολιτών», η Επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην απλούστευση, τη σαφήνεια και την ευκολία κατανόησης του κοινοτικού δικαίου. Η ανάγκη προσαρμογής των νομικών πράξεων αμέσως μετά την θέση τους σε εφαρμογή έρχεται σε αντίθεση με την εν λόγω πρόθεση.

1.2. Η Επιτροπή, με απόφαση της 1ης Απριλίου 1987, έδωσε εντολή στις υπηρεσίες της να προβαίνουν στην ουσιαστική ή τυπική κωδικοποίηση των νομικών πράξεων, το αργότερο μετά τη δέκατη τροποποίησή τους και εάν χρειάζεται ενωρίτερα. Οπωσδήποτε, δεν επιτρέπεται να πραγματοποιείται καμία ουσιαστική τροποποίηση του περιεχομένου.

1.3. Στα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Εδιμβούργου, το Δεκέμβριο 1992, υπογραμμίστηκε η σημασία της ουσιαστικής ή τυπικής κωδικοποίησης, δεδομένου ότι συμβάλλουν στη νομική ασφάλεια.

1.4. Η παρούσα πρόταση κωδικοποίησης προβλέπει την ενοποίηση, σε μια νέα οδηγία, της οδηγίας 89/392/ΕΟΚ και των τριών τροποποιημένων νομικών πράξεων. Το περιεχόμενο των κωδικοποιημένων νομικών πράξεων διατηρείται πλήρως.

2. Κύρια σημεία του εγγράφου της Επιτροπής

2.1. Η πρόταση οδηγίας εκτείνεται σε 79 σελίδες (στη γερμανική μορφή της) και ύστερα από την αιτιολογική έκθεση όσον αφορά την κωδικοποίηση, αποτελεί την ακριβή επανάληψη της οδηγίας 89/392/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1989, στην οποία στα κατάλληλα σημεία έχουν ενσωματωθεί οι διατάξεις των τροποποιητικών οδηγιών 91/368/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ής Ιουλίου 1991, 93/44/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1993 και 93/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 1993. Τέλος, ακολουθούν τα Παραρτήματα I-VII, στα οποία ρυθμίζονται οι βασικές απαιτήσεις ασφαλείας και υγείας καθώς και οι διαδικασίες ελέγχου και σήμανσης. Δύο νέα παραρτήματα (VIII και IX) επισημαίνουν τις αντιστοιχίες της οδηγίας 89/392/ΕΟΚ με την παρούσα οδηγία.

2.2. Η πρόταση κωδικοποίησης προέρχεται από μια ενοποιημένη διατύπωση της οδηγίας 89/392/ΕΟΚ και από τις οδηγίες που τροποποιεί. Η ενοποιημένη μορφή πραγματοποιήθηκε με το σύστημα πληροφορικής της Υπηρεσίας Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το οποίο αναφέρεται στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Εδιμβούργου.

2.3. Η παρούσα πρόταση κωδικοποίησης περιλαμβάνει πλήρως το περιεχόμενο των κωδικοποιημένων νομικών πράξεων και πραγματοποιούνται και ορισμένες τυπικές τροποποιήσεις μόνο στο βαθμό που είναι απαραίτητες στην ίδια την πρόταση κωδικοποίησης.

3. Παρατηρήσεις

3.1. Δεδομένου ότι κατά την κωδικοποίηση, το περιεχόμενο των περιλαμβανομένων νομικών πράξεων επαναλαμβάνεται χωρίς καμία τροποποίηση ή διόρθωση ούτε καν των ενδεχόμενων λαθών (π.χ. στο γερμανικό κείμενο λείπει το κόμμα στο σημείο A.9 του Παραρτήματος IV: «Pressen, einschliessliche Biegepressen, fuer ...»), θα ήταν ίσως ευκαιρία να πραγματοποιηθεί μια αναθεώρηση από πλευράς σύνταξης.

3.2. Δεν κρίνεται σκόπιμο να διατηρηθεί διάταξη, η οποία να αφορά τις δραστηριότητες της Επιτροπής από την 1η Ιανουαρίου 1994. Συνεπώς, προτείνεται να διαγραφεί το άρθρο 13, παραγράφος 2. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να διορθωθεί και η αντιστοιχία στο άρθρο 13 παραγράφος 4 που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα ΙΧ (Πίνακας αντιστοιχιών).

3.3. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παραγράφος 2 οι αναφορές στις καταργούμενες οδηγίες θεωρείται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που εμφανίζεται στο παράρτημα ΙΧ. [Στα γερμανικά, με τον όρο Massnahmen (μέτρα) εννοείται ο όρος Massgabe (αντιστοιχία)]. Ωστόσο, στο Παράρτημα ΙΧ περιλαμβάνονται μόνο αντιστοιχίες με την καταργούμενη οδηγία 89/392/ΕΟΚ και όχι με τις υπόλοιπες. Συνεπώς, προτείνεται να περιληφθούν στο Παράρτημα ΙΧ και αντιστοιχίες της παρούσας οδηγίας με τις καταργούμενες οδηγίες 91/368/ΕΟΚ, 93/44/ΕΟΚ και 93/68/ΕΟΚ.

3.4. Σε κάθε τίτλο των Παραρτημάτων I, V, VI και VII θα πρέπει να διορθωθούν οι παραπομπές στο άρθρο 1, παράγραφος 2, εδάφιο α και στο άρθρο 1, παράγραφος 2, εδάφιο β.

4. Συμπεράσματα

4.1. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για κάθε προσπάθεια της Επιτροπής για ουσιαστική ή τυπική κωδικοποίηση εκείνων των νομικών πράξεων που, ύστερα από επανειλημμένες τροποποιήσεις, έχουν καταστεί περίπλοκες. Για το λόγο αυτό, ζητεί να είναι οι νομικές πράξεις της Κοινότητας κατανοητές και να τηρούνται.

4.2. Οι κωδικοποιημένες νομικές πράξεις έχει λάβει την υποστήριξη, με μεγάλη πλειοψηφία, της ΟΚΕ στην τότε

γνωμοδότησή της. Επίσης, είχε γίνει σύσταση και για κωδικοποίηση των σχετικών νομικών πράξεων⁽¹⁾.

4.3. Παρά τις πολυάριθμες εξαιρέσεις των πεδίων εφαρμογής της πρότασης οδηγίας, η τελευταία διασφαλίζει με την εναρμόνιση των διατάξεων των κρατών μελών για τις μηχανές ένα υψηλό επίπεδο ασφάλειας κατά τη χρήση των μηχανών καθώς επίσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των μηχανών και την εκμετάλλυσή τους, εάν τηρούν τις απαιτήσεις ασφαλείας και υγείας που ορίζει η οδηγία.

5. Η ΟΚΕ επικροτεί συνεπώς την πρόταση της Επιτροπής με θέμα την «Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προσέγγιση της νομοθεσίας των κρατών μελών σχετικά με τις μηχανές», στην παρούσα κωδικοποιημένη μορφή.

(¹) Γνωμοδότηση της 26ης Μαΐου 1992 με θέμα το έγγραφο COM(91) 547 τελικό — ΕΕ αριθ. C 223 της 31. 8. 1992.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί τροποποίησης της οδηγίας 93/75/ΕΟΚ σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές που απαιτούνται για τα πλοία τα οποία κατευθύνονται σε ή αποπλέουν από κοινοτικούς λιμένες μεταφέροντας επικίνδυνα ή ρυπογόνα εμπορεύματα»

(97/C 133/04)

Στις 17 Οκτωβρίου 1996 και σύμφωνα με το άρθρο 84 (2) της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 12 Φεβρουαρίου 1997 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Chagas.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 98 ψήφους υπέρ και 2 κατά, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Στόχος της οδηγίας 93/75/ΕΟΚ⁽¹⁾ είναι, με την καθιέρωση μιας προδιαγραφής για τα πλοία περί ειδικής αναφοράς, να βελτιωθεί η πρόληψη και η επέμβαση, όταν ναυτικά περιστατικά είναι πιθανόν να οδηγήσουν σε ατυχήματα όπου εμπλέ-

κονται πλοία μεταφέροντα επικίνδυνα ή ρυπογόνα εμπορεύματα.

1.2. Η οδηγία αφορά κατά κύριο λόγο τη διαδικασία κοινοποίησης που πρέπει να ακολουθείται από πλοία μεταφέροντα επικίνδυνα προϊόντα χύδην ή σε συσκευασία και τον τύπο πληροφόρησης που πρέπει να παρέχεται στις αρμόδιες αρχές. Τα πλοία αυτά πρέπει να κοινοποιούν στις αρμόδιες αρχές πίνακα πληροφοριών σχετικά με το πλοίο και το φορτίο του, πρέπει να κάνουν χρήση των υπηρεσιών πλοήγησης και να παρέχουν στους πλοηγούς λεπτομερή πληροφόρηση για το πλοίο. Η οδηγία εξουσιοδοτεί τους πλοηγούς να ενημερώνουν

(¹) Οδηγία του Συμβουλίου 93/75/ΕΟΚ σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές που απαιτούνται για τα πλοία τα οποία κατευθύνονται σε ή αποπλέουν από κοινοτικούς λιμένες μεταφέροντας επικίνδυνα ή ρυπογόνα εμπορεύματα (ΕΕ αριθ. L 247 της 5. 10. 1993, σ. 19). Γνωμοδότηση της ΟΚΕ: ΕΕ αριθ. C 329 της 30. 12. 1989, σ. 20.

τις λιμενικές αρχές σχετικά με τις ελλείψεις που διαπιστώνουν οι οποίες μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο τον ασφαλή πλούν του σκάφους· υποχρεώνει τα παραλιακά κράτη να ενημερώνουν όλα τα πλοία που πλέουν στα εγχώρια ύδατά τους σχετικά με την παρουσία οιοδήποτε πλοίου το οποίο είναι γνωστό ότι μεταφέρει επικίνδυνα προϊόντα και μπορεί να αποτελέσει απειλή για τα άλλα πλοία.

1.3. Η οδηγία 93/75/ΕΟΚ προβλέπει επίσης στο άρθρο 12 τη σύσταση επιτροπής αποτελούμενης από εκπροσώπους των κρατών μελών για να συνδράμουν την Επιτροπή κατά τις μελλοντικές τροποποιήσεις της οδηγίας, προκειμένου:

- να ληφθούν υπόψη οι περαιτέρω τροπολογίες που έχουν τεθεί σε ισχύ ως προς τα μέσα που αναφέρονται στο άρθρο 2, και
- να προσαρμοσθεί η εφαρμογή της οδηγίας με βάση τις επιστημονικές και τεχνολογικές προόδους, χωρίς να διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής της.

1.4. Η οδηγία καταρχάς τροποποιήθηκε από την οδηγία της Επιτροπής 96/39/ΕΟΚ⁽¹⁾ με αντικείμενο την εφαρμογή, σύμφωνα με το άρθρο 11, τροποποιήσεων που άρχισαν να ισχύουν μεταγενέστερα σε συνάφεια με τη σύμβαση, τους κώδικες και τα ψηφίσματα που αναφέρονται στο άρθρο 2 (σημεία ε, στ, ζ και η).

1.5. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η παρούσα πρόταση αποσκοπεί σε τρεις στόχους:

- στην επέκταση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 93/75/ΕΟΚ (όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 96/39/ΕΚ) στις θαλάσσιες μεταφορές ακτινοβολημένων πυρηνικών καυσίμων, πλουτωνίου και αποβλήτων υψηλής ραδιοενέργειας συσκευασμένων σε δοχεία επί των πλοίων. Προς τούτο λαμβάνεται υπόψη και η αναφορά του κώδικα⁽²⁾ INF του ΙΜΟ (ψήφισμα Α 748(18) που υιοθετήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1993) ο οποίος πρέπει σαφώς να περιληφθεί στον κατάλογο των διεθνών κειμένων που αναφέρονται στο άρθρο 2,
- στη συμπλήρωση των αναφερόμενων στο παράρτημα της οδηγίας πληροφοριών υπό το φως των εξελίξεων της διεθνούς νομοθεσίας,
- στη διευκόλυνση της προσαρμογής των εν λόγω παραρτημάτων υπό το φως των σημειούμενων εξελίξεων της διεθνούς νομοθεσίας δια της εφαρμογής της διαδικασίας επιτροπής.

2. Το έγγραφο της Επιτροπής

2.1. Προκειμένου να καλυφθεί το κενό συγκεκριμένων διατάξεων που να αφορούν τις θαλάσσιες μεταφορές ορισμένων

(1) Οδηγία της Επιτροπής 96/39/ΕΟΚ της 19ης Ιουνίου 1996 που τροποποιεί την οδηγία του Συμβουλίου 93/75/ΕΟΚ σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές που απαιτούνται για τα πλοία που κατευθύνονται ή αποπλέουν από κοινοτικούς λιμένες μεταφέροντας επικίνδυνα ή ρυπογόνα εμπορεύματα (ΕΕ αριθ. L 196 της 7. 8. 1996, σ. 7).

(2) Ψήφισμα Α 748(18) σχετικά με τον κώδικα ασφαλούς μεταφοράς ακτινοβολημένων πυρηνικών καυσίμων, πλουτωνίου και αποβλήτων υψηλής ραδιοενέργειας, συσκευασμένων σε δοχεία επί των πλοίων (Κώδικας INF).

ραδιενεργών υλών, η συνέλευση του διεθνούς ναυτιλιακού οργανισμού (ΙΜΟ) υιοθέτησε στις 4 Νοεμβρίου 1993 το ψήφισμα Α 748(18), που είναι γνωστό ως συλλογή INF.

2.1.1. Στο ψήφισμα Α 790(19), η Γενική Συνέλευση του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΙΜΟ) αποφάσισε να εξετάσει κατά πόσον στο πλαίσιο αναθεώρησης της συλλογής INF πρέπει να συνυπολογισθούν και ορισμένες συμπληρωματικές και λειτουργικές πτυχές.

2.1.2. Στην οδηγία 93/75/ΕΟΚ της 13ης Σεπτεμβρίου 1993 δεν κατέστη δυνατό να ληφθεί υπόψη η συλλογή INF διότι η συλλογή υιοθετήθηκε μόνο ενάμισυ μήνα αργότερα. Έτσι προς χάριν της πληρότητας, και ενόψει των στόχων της, η συλλογή INF θα πρέπει να συμπεριληφθεί στον πίνακα των διεθνών νομοθετικών κειμένων που αναφέρεται στο άρθρο 2 της οδηγίας.

2.2. Στο Παράρτημα Ι της οδηγίας 93/75/ΕΟΚ προβλέπεται πίνακας πληροφοριών που πρέπει να κοινοποιούνται στις αρμόδιες αρχές. Στο Παράρτημα ΙΙ ανακεφαλαιώνονται ο πίνακας πληροφοριών, ο εξοπλισμός ασφάλειας και τα έγγραφα που ο πλοίαρχος οφείλει να διαβιβάζει στον πλοηγό τη στιγμή που ο τελευταίος επιβιβάζεται στο πλοίο του.

2.2.1. Προτείνεται να ενσωματωθεί στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ αναφορά στον αριθμό αναγνώρισης ΙΜΟ. Προτείνεται επίσης να συμπληρωθεί το Παράρτημα ΙΙ με τις προδιαγραφές που αφορούν το παγκόσμιο σύστημα εκπομπής σήματος κινδύνου και ασφάλειας στη θάλασσα (GMDSS).

2.3. Προκειμένου να διευκολυνθούν οι διαδικασίες που επιτρέπουν στα Παραρτήματα να λαμβάνονται υπόψη οι εξελίξεις της διεθνούς νομοθεσίας, προτείνεται η επέκταση του άρθρου 11 της οδηγίας 93/75/ΕΟΚ ώστε να επιτρέπει τη μεταγενέστερη τροποποίηση των Παραρτημάτων αυτών βάσει των συναφών εξελίξεων στο διεθνές δίκαιο για την ασφάλεια στη θάλασσα και για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 12.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Ευθυγραμμιζόμενη με τις απόψεις που έχουν διατυπωθεί προηγουμένως και συγκεκριμένα με τις απόψεις που διατυπώνονται στη γνωμοδότησή της για την Ανακοίνωση σχετικά με μία κοινή πολιτική για την ασφάλεια στη θάλασσα⁽³⁾, η ΟΚΕ επικροτεί το εξεταζόμενο σχέδιο οδηγίας.

(3) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με μία κοινή πολιτική για την ασφάλεια στη θάλασσα (έγγρ. COM(96) 66 τελικό). Γνωμοδότηση της ΟΚΕ: ΕΕ αριθ. C 34 της 2. 2. 1994, σ. 47.

3.2. Μολονότι ορισμένες από τις προδιαγραφές σχετικά με τη μεταφορά ραδιοενεργών υλών καλύπτονται ήδη από τον Κώδικα IMDG⁽¹⁾, η Γενική Συνέλευση του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO), μέσω του ψηφίσματος A 748(18), και τη συλλογή INF, έχει κατατάξει σε πίνακα τις προδιαγραφές εν σχέσει με το σχέδιο και τον εξοπλισμό των πλοίων που μεταφέρουν ύλες του είδους αυτού.

3.3. Η ΟΚΕ έχει τη γνώμη ότι η θαλάσσια μεταφορά ραδιοενεργών υλών αυξάνεται ολοένα και περισσότερο ενώ η θέση των κρατών μελών της ΕΕ όσον αφορά τη μεταφορά αυτή είναι πολύ σημαντική. Συμμερίζεται πλήρως την εισαγωγή αναφοράς στη συλλογή INF στο άρθρο 2 της οδηγίας 93/75/ΕΟΚ.

3.3.1. Η ΟΚΕ έχει επίσης τη γνώμη ότι θα πρέπει να επιδειχθεί ιδιαίτερη προσοχή στην εφαρμογή της οδηγίας 93/75/ΕΟΚ όπως τροποποιείται από την παρούσα οδηγία όχι μόνο από πλευράς σκαφών που κατευθύνονται σε ή αποπλέουν από κοινοτικούς λιμένες ή είναι αγκυροβολημένα στα εγχώρια ύδατα ενός κράτους μέλους της ΕΕ, αλλά επίσης και σε όλα τα διερχόμενα πλοία των εγχώριων αυτών υδάτων.

3.4. Η παροχή αριθμού IMO σε κάθε διερχόμενο πλοίο μεγάλης χωρητικότητας 100 μεγατόνων και άνω και σε όλα τα φορτηγά 300 μεγατόνων και άνω αποτελεί θετικό μέτρο που επιτρέπει να παρακολουθείται ένα πλοίο ανεξαρτήτως

των μεταβολών ιδιοκτησίας. Επιπροστίθεται επίσης και η αναφορά του αριθμού αυτού στα Παραρτήματα I και II.

3.5. Η υιοθέτηση της διαδικασίας επιτροπής διευκολύνει την παρακολούθηση της εξέλιξης της διεθνούς νομοθεσίας. Σε ό,τι αφορά την ασφάλεια στη θάλασσα και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος η εξέλιξη αυτή ακολουθεί σήμερα ταχύτατους ρυθμούς. Φαίνεται λοιπόν ότι έχει σημασία να συμπεριληφθεί συμπληρωματική πρόταση στο άρθρο 11 της οδηγίας.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Άρθρο 1

4.1.1. Στο κείμενο μετά τις λέξεις «στην παράγραφο (γ) προστίθενται οι ακόλουθοι όροι» θα ήταν καλύτερα να αντικατασταθούν οι λέξεις «και» και «όπως ορίζονται» με τις λέξεις «συμπεριλαμβανομένων» και «όπως περιγράφονται». Η φράση έχει ως εξής: «συμπεριλαμβανομένων των ραδιοενεργών υλών όπως περιγράφονται στη συλλογή INF».

4.1.2. Στην παράγραφο 2 οι λέξεις «διεθνούς δικαίου» θα πρέπει να αντικατασταθούν με τις λέξεις «διεθνών συμβάσεων, κωδικών και ψηφισμάτων».

4.2. Παράρτημα II, παράγραφος Γ

4.2.1. Στον κατάλογο που πρέπει να μεταβιβάζεται στον πλοηγό όπως ορίζεται στο Παράρτημα II, παράγραφος Γ, διάφορα έγγραφα και άλλα πιστοποιητικά δεν αναφέρονται ορθώς. Ο πίνακας πρέπει να αναθεωρηθεί εξ ολοκλήρου προκειμένου να χρησιμοποιείται η κατάλληλη έκφραση του IMO.

4.2.2. Μετά την αναφορά του απαιτούμενου πιστοποιητικού στις πληροφορίες θα πρέπει να προστίθενται σαφείς αναφορές του IMO.

(1) Διεθνής Κώδικας Θαλάσσιας Μεταφοράς Επικίνδυνων Αγαθών, Ψήφισμα της Συνέλευσης του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO) που εκδόθηκε στις 6 Νοεμβρίου 1991, ως Ψήφισμα A 716(17).

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση ασφαλούς και διατηρήσιμης κινητικότητας»

(97/C 133/05)

Στις 14 Φεβρουαρίου 1997, και σύμφωνα με το άρθρο 98 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υποθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 12 Φεβρουαρίου 1997, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Konz.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 94 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 2 αποχές.

1. Εισαγωγή

1.1. Όπως είχε ήδη προτείνει σε ανακοίνωση της 6ης Ιουλίου 1994 προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (SEC (94) 1106), η Επιτροπή επιθυμεί να δημιουργήσει οριστικά μια νομική βάση για τη θέση του προϋπολογισμού B2-704, διότι, από το 1993, οι πιστώσεις της θέσης αυτής υπερβαίνουν τακτικά το όριο των 5 εκατομμυρίων ECU.

1.1.1. Βάσει της θέσης αυτής, θα διατεθούν στην Επιτροπή τα μέσα για τη συγχρηματοδότηση της κοινοτικής στρατηγικής, την οποία χάραξε η ίδια στην ανακοίνωσή της για τη «μελλοντική ανάπτυξη της κοινής πολιτικής μεταφορών» (έγγρ. COM (92) 494 τελικό)· στόχος της στρατηγικής αυτής είναι η διασφάλιση σταθερής και ασφαλούς κινητικότητας όλων των προσώπων και των αγαθών.

1.1.2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή καθώς και το Συμβούλιο εξέφρασαν θετική γνώμη ως προς τα κυριότερα σημεία της ιδέας αυτής.

1.2. Παράλληλα, η Επιτροπή θα επιθυμούσε να επανεξετασθεί η θέση B2-702 «Ασφάλεια των μεταφορών», δεδομένου ότι οι τρόποι παρέμβασης, βάσει αυτής της θέσης, παρουσιάζουν σαφείς ομοιότητες με εκείνους της θέσης B2-704, για την οποία γίνεται λόγος ανωτέρω.

1.3. Το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών που πραγματοποιούνται με τις πιστώσεις αυτές, αφορούν συγκεκριμένες δράσεις για την προετοιμασία μιας νομοθετικής πρωτοβουλίας της Επιτροπής, ή είναι αναγκαίες προκειμένου να εξασφαλισθεί η άσκηση του ειδικού ρόλου της ως θεματοφύλακα της Συνθήκης.

1.3.1. Επίσης, κατά την εφαρμογή των κοινοτικών διατάξεων που ισχύουν στον τομέα των μεταφορών, η Επιτροπή συχνά χρειάζεται να εστιάσει την προσοχή της ιδιαίτερος στη μία ή στην άλλη πτυχή· ωστόσο, αυτές οι συγκεκριμένες δράσεις, εάν εξετασθούν μεμονωμένα, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως σημαντικές και, συνεπώς, δεν κρίνεται απαραίτητο να δημιουργηθεί μια ειδική νομική βάση. Αυτό ισχύει επίσης και για πειραματικά έργα.

1.4. Η πρόταση απόφασης που υποβάλλει τώρα η Επιτροπή στο Συμβούλιο για το εξεταζόμενο θέμα αφορά, επομένως, μόνο τις σημαντικές δράσεις, τις οποίες η Επιτροπή επιθυμεί να αναλάβει για την καθιέρωση και την περαιτέρω ανάπτυξη της «Κοινής Πολιτικής Μεταφορών» και την προώθηση της ασφάλειας των μεταφορών.

1.4.1. Κατά συνέπεια, η υποβληθείσα πρόταση αφορά μόνο ένα μέρος των πιστώσεων που εγγράφονται ετησίως από τη δημοσιονομική αρχή στις δύο σχετικές θέσεις του προϋπολογισμού.

1.4.2. Τα μέτρα, τα οποία η Επιτροπή έχει παρουσιάσει σε ποσοτικούς όρους, αφορούν κυρίως σαφώς προσδιορισμένες αλλά εξαιρετικά ποικίλες δράσεις, τις οποίες αναλαμβάνουν τρίτοι, τις περισσότερες φορές δημόσιοι και/ή ιδιωτικοί διεθνείς οργανισμοί, με τον καθορισμένο σκοπό να συμβάλουν, σε σημαντικό βαθμό, στην υλοποίηση ή στην καλύτερη διάδοση των κοινοτικών στόχων στον τομέα των μεταφορών.

1.4.3. Κατά κανόνα, η χρηματοδότηση των ανωτέρω δραστηριοτήτων λαμβάνει τη μορφή ενισχύσεων, που έχουν καθορισθεί εκ των προτέρων και οι οποίες δεν υπερβαίνουν το 50% του συνολικού κόστους του σχεδίου.

1.4.4. Άλλες δράσεις είναι δυνατό να αναλαμβάνονται άμεσα και αποκλειστικά από την Επιτροπή.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία, ο προϋπολογισμός της Κοινότητας πρέπει να περιλαμβάνει μια νομική βάση για την περαιτέρω ανάπτυξη της Κοινής Πολιτικής Μεταφορών, ιδίως όσον αφορά την «Εδραίωση και ανάπτυξη μιας κοινής διαρκούς πολιτικής μεταφορών» και την «Ασφάλεια» μέσω των θέσεων του προϋπολογισμού B2-704 και B2-702.

2.2. Μέχρι σήμερα, οι πιστώσεις των προαναφερθεισών θέσεων του προϋπολογισμού αναλαμβάνονταν για την υποστήριξη επιλέξιμων μέτρων, χωρίς να έχει εγκρίνει το Συμβούλιο μια νομική βάση.

Κατά την άποψη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, η διοικητική πράξη που υποβάλλεται τώρα θα παροτρύνει την Επιτροπή να χρησιμοποιεί τους πόρους που διαθέτει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ακόμη πιο εύστοχα προκειμένου να

επιλυθούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζονται στις μεταφορές προσώπων και αγαθών, το συντομότερο δυνατό⁽¹⁾.

2.3. Κατά την άποψη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, είναι απαραίτητο η Επιτροπή να έχει στη διάθεσή της τα αναγκαία μέσα χρηματικής υποστήριξης και την

(¹) Βλ. γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ για τα ακόλουθα θέματα:

- το Πράσινο Βιβλίο για «αντικειμενικές και αποτελεσματικές τιμές στις μεταφορές» (ΕΕ αριθ. C 56 της 24. 2. 1997, σ. 31)
- το «Πράσινο Βιβλίο σχετικά με τις επιπτώσεις των μεταφορών στο περιβάλλον» (ΕΕ αριθ. C 313 της 30. 11. 1992, σ. 18)
- «εφαρμογή συστημάτων τηλεματικής στις συνδυασμένες μεταφορές σε πανευρωπαϊκό» (ΕΕ αριθ. C 66 της 3. 3. 1997, σ. 27)
- το Πράσινο Βιβλίο για το «Δίκτυο των πολιτών» (ΕΕ αριθ. C 212 της 27. 7. 1996, σ. 77)
- το «Διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών» (ΕΕ αριθ. C 397 της 31. 12. 1994, σ. 23)
- η «Διαλειτουργικότητα του ευρωπαϊκού δικτύου τρένων μεγάλης ταχύτητας» (ΕΕ αριθ. C 397 της 31. 12. 1994, σ. 23).

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

αντίστοιχη νομική βάση, ώστε να είναι σε θέση να υλοποιήσει μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 2 και 3 της πρότασης.

Εξάλλου, είναι προς το συμφέρον όλων να συγκεντρώνει η Επιτροπή τις έγκυρες γνώμες ανεξάρτητων εμπειρογνομώνων.

2.4. Τέλος, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υπογραμμίζει την υποχρεωτική διάταξη του άρθρου 4, σύμφωνα με την οποία, πριν από κάθε τελική πληρωμή θα πραγματοποιείται εκτενής έλεγχος των υπηρεσιών που παρεσχέθησαν, λαμβανομένων υπόψη των συμβατικών υποχρεώσεων που ανέλαβε ο δικαιούχος και των αρχών της εξοικονόμησης χρημάτων και της χρηστής οικονομικής διαχείρισης.

3. Συμπέρασμα

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αναμένει με μεγάλη προσδοκία την πρώτη έκθεση της Επιτροπής, η οποία προβλέπεται για το 2001 και αφορά τη χρησιμοποίηση των πιστώσεων καθώς και την αξιολόγηση της συμβολής τους στην επίτευξη των κοινοτικών στόχων (βλ. άρθρο 6 της πρότασης της Επιτροπής).

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

**Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Ανακοίνωση της Επιτροπής
"Για να διαπλάσουμε το μέλλον — η ευρωπαϊκή έρευνα στην υπηρεσία των πολιτών"»**

(97/C 133/06)

Στις 5 Σεπτεμβρίου 1996, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το τμήμα ενέργειας, πυρηνικών θεμάτων και έρευνας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, κατάρτισε τη γνωμοδότησή του στις 5 Φεβρουαρίου 1997, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Betnabei.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 97 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 2 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Σύσταση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η ΟΚΕ,

λαμβάνοντας υπόψη:

1.1. τους αρχικούς προσανατολισμούς της Επιτροπής για το 5ο πρόγραμμα-πλαίσιο⁽¹⁾, τις πρώτες αντιδράσεις των κρατών μελών και τις πρόσφατες θέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Συμβουλευτικής Επιτροπής για τη Βιομηχανική Έρευνα και Ανάπτυξη (IRDAC), της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης Επιστήμης και Τεχνολογίας (ESTA) και του Ευρωπαϊκού Επιστημονικού Ιδρύματος που προβάλλουν κοινά δυνατά και αδύναμα σημεία της ευρωπαϊκής έρευνας, τα οποία όμως περιλαμβάνονταν ήδη στις αναλύσεις των προηγούμενων προγραμμάτων πλαισίου,

1.2. τη θετική συμβολή της ευρωπαϊκής έρευνας στην ενσωμάτωση της επιστημονικής κοινότητας, στην ανάπτυξη πλέον των 100 000 σχέσεων συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, στην τεχνολογική πρόοδο σε ορισμένους τομείς προηγμένης τεχνολογίας,

1.3. τη διαδικασία παγκοσμιοποίησης των αγορών και την επιτάχυνση των καινοτόμων διαδικασιών που διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στη στιγμιαία και γενικευμένη διάδοση των νέων τεχνολογιών και, συνακόλουθα, στο γεγονός ότι οι ίδιες τεχνολογίες καθίστανται γρήγορα παρωχημένες,

1.4. τις ελλείψεις όσον αφορά μια κοινώς αποδεκτή στρατηγική ενός συνεκτικού πλαισίου με τις υπόλοιπες κοινοτικές πολιτικές, με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων των κυριότερων ανταγωνιστών από άποψη κοινής ερευνητικής προσπάθειας και επιτάχυνσης της δυναμικής «έρευνα-καινοτομία-αγορά»,

1.5. τις σοβαρές αδυναμίες της ευρωπαϊκής έρευνας τόσο από πλευράς αποτελεσματικότητας όσο και συμμετοχής, προθεσμίας έως τη διάθεση στην αγορά («time to market») και τεχνολογικής συνοχής,

1.6. τη διαρκώς πολυπλοκότερη υλοποίηση της κοινοτικής ερευνητικής πολιτικής, λόγω της προσχώρησης νέων κρατών μελών και του πολλαπλασιασμού των διαδικασιών λήψης αποφάσεων,

1.7. τη δαπάνη για την έρευνα στην Ευρώπη η οποία ανέρχεται σε 2 % του ΑΕγχΠ και αντιστοιχεί κατά 9 % σε ερευνητικές πολιτικές μη κοινοτικών ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών, κατά 4 % στο πρόγραμμα-πλαίσιο, ενώ κατά 87 % αποφασίζεται ανεξάρτητα από τα κράτη μέλη,

1.8. την ανάγκη, συνεπώς, ουσιαστικής αναθεώρησης του γραμμικού μοντέλου έρευνας του προγράμματος-πλαισίου, το οποίο παρουσιάζει ελλιπή συντονισμό, τη μη διαμόρφωση στρατηγικών σεναρίων, το γεγονός ότι δεν είναι δυνατόν να συνεχιστεί η «βροχή» παρεμβάσεων σε σχέση τόσο με την ενδεχόμενη διεύρυνση της ΕΕ όσο και με τις περιορισμένες εθνικές και κοινοτικές χρηματοοικονομικές προοπτικές,

1.9. την ανάγκη να αντιμετωπισθούν κατάλληλα οι απαιτήσεις των πολιτών από άποψη απασχόλησης, ποιότητας ζωής και ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού συστήματος,

συνιστά:

1.10. την ανάληψη ευρείας εποικοδομητικής προσπάθειας, με πραγματικά στοιχεία καινοτομίας, ικανής να συνδυάσει τη συναίνεση και την πολιτική βούληση όλων των συντελεστών της έρευνας με μέσους και μακροπρόθεσμους στρατηγικούς στόχους,

1.11. την υιοθέτηση νέας φιλοσοφίας βασισμένης σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα το οποίο θα συμβάλει στην ανάπτυξη συνεργίας — περιορίζοντας κατ'αυτόν τον τρόπο το διασκορπισμό των περιορισμένων πόρων — μεταξύ της κοινοτικής και ευρωπαϊκής έρευνας και των σημαντικών δράσεων E&TA τις οποίες τα κράτη μέλη εκτιμούν ότι θα πρέπει να υλοποιηθούν κατά προτεραιότητα από κοινού,

⁽¹⁾ Έγγρ. COM(96) 332 τελικό της 10ης Ιουλίου 1996 και COM(96) 595 τελικό της 20ης Νοεμβρίου 1996.

1.12. τον μη περιορισμό απλώς στην επιφανειακή αναπροσαρμογή του κοινοτικού προγράμματος-πλαisiού, διατηρώντας αμετάβλητες τις κατευθυντήριες γραμμές, τις διαδικασίες και τους βασικούς μηχανισμούς διαχείρισης και λήψεως αποφάσεων,

1.13. την πλήρη εφαρμογή του τίτλου XV της Συνθήκης ΕΕ στο σύνολό του, δίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στα άρθρα 130 Κ, Λ και Ν ως αναπόσπαστου τμήματος του προγράμματος-πλαisiού,

1.14. τη ριζική αναδιοργάνωση της ευρωπαϊκής έρευνας μέσω του καθορισμού στρατηγικών σεναρίων, του εντοπισμού των προτεραιοτήτων, της διαμόρφωσης μιας νέας αρχιτεκτονικής, της επίδειξης μεγαλύτερης ευελιξίας, της διεύρυνσης των δυνατοτήτων πρόσβασης, της σαφέστερης ανάθεσης ευθυνών και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων με τη βελτίωση της διοίκησης και της διαχείρισης, της απλοποίησης των διαδικασιών και της υιοθέτησης αποτελεσματικότερων συνοδευτικών διαρθρώσεων,

1.15. την ανάπτυξη ευνοϊκού χρηματοπιστωτικού και φορολογικού περιβάλλοντος προς τις άυλες επενδύσεις στην έρευνα και κατάρτιση,

και ζητεί:

1.16. την άμεση εφαρμογή μηχανισμών «αξιολόγησης στον τομέα της τεχνολογίας και της βιομηχανίας» σε ευρωπαϊκή κλίμακα, με τη δημιουργία δικτύου συστηματικών ανταλλαγών αξιόπιστων και συγκρίσιμων πληροφοριών σχετικά με τις δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής καινοτομίας στην ΕΕ και την κατάρτιση «Πινάκων Ενδείξεων» («Tableau de Bord»), οι οποίοι θα δίδουν μία συνοπτική και συνολική εικόνα των μέτρων που έχει υιοθετήσει κάθε μεμονωμένο κράτος μέλος και η ΕΕ,

1.17. την ανάληψη δράσης μέσω μιας διαδικασίας «εκ των κάτω προς τα άνω» και, σύμφωνα με τα σενάρια αυτά, την επιλογή των περιοχών στις οποίες πρέπει να δοθεί προτεραιότητα με περισσότερο επιλεκτικά κριτήρια, εστιάζοντας την προσοχή στα ζητήματα στα οποία η συμβολή της κοινοτικής έρευνας είναι σημαντική για την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων, των επιχειρήσεων και του πολίτη που αναφέρονται στο σημείο 6.12.2,

1.18. τη διαμόρφωση των μελλοντικών προγραμμάτων-πλαisiών σύμφωνα με αρχιτεκτονική διανυσματικής πυραμίδας, στη βάση της οποίας μπορούν να τοποθετηθούν οι οριζόντιες δράσεις, στο κέντρο η ερευνητική δραστηριότητα επίλυσης των προβλημάτων («problem solving») που αλύπτει ποικίλους τομείς και τεχνολογίες και στην κορυφή της τα μεγάλα σχέδια με ανοικτή μεταβλητή γεωμετρία για θέματα προτεραιότητας, τα οποία παρουσιάζουν στρατηγικό ενδιαφέρον για την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση, τον κοινωνικό τομέα,

1.19. τη διασφάλιση της ομοφωνίας και της συνοχής όλης της ερευνητικής δράσης σε διάφορα επίπεδα, μέσω ολοκληρωμένης προσέγγισης η οποία θα προωθεί σε κάθε σχέδιο διαλογικά στοιχεία για τα μεγάλα στρατηγικά ζητήματα και τις οριζόντιες δράσεις,

1.20. τη συμμόρφωση της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού προς τους διεθνούς επιπέδου ανταγωνιστικούς στόχους που επιδιώκει η καινοτομική τεχνολογία δίδοντας προτεραιότητα στην επίτευξη των στόχων έναντι των απλών κανόνων συμμόρφωσης,

1.21. την παροχή κινήτρων για την υλοποίηση μεγάλων στρατηγικών σχεδίων δια της εφαρμογής των άρθρων 130 Κ, Λ και Ν, μέσω της εκ των προτέρων θέσπισης ενδεδειγμένου νομικού και θεσμικού πλαισιού, της διασφάλισης σαφών και δεδηλωμένων κινήτρων, της διαμόρφωσης ενδεδειγμένου πλαισίου για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας και μιας δέσμης μέτρων για τη διασφάλιση της γεωπολιτικής ισορροπίας και της συνοχής των εν λόγω σχεδίων,

1.22. τον καθορισμό περιορισμένου αριθμού τομέων επίλυσης των προβλημάτων για την εξασφάλιση περαιτέρω εξορθολογισμού και επικέντρωσης στις κοινές προτεραιότητες που συνδέονται με τα μεγάλα σχέδια στρατηγικού ενδιαφέροντος, εξαλείφοντας ταυτόχρονα τον κατακερματισμό μεταξύ των υφιστάμενων ειδικών προγραμμάτων, προσδίδοντας συνεκτικότητα στην πλειάδα των δράσεων στον τομέα της έρευνας, επιταχύνοντας τη χρησιμοποίηση των πορισμάτων και συμβάλλοντας κατ'αυτόν τον τρόπο στην αύξηση της διαφάνειας στην κοινοτική προστιθέμενη αξία,

1.23. την αντιμετώπιση των οριζόντιων δράσεων ως κοινού αποθέματος πόρων που συνδέονται αυτομάτως με τα μεγάλα κοινά σχέδια και τα σχέδια επίλυσης των προβλημάτων, καθιστώντας δυνατή την οργανική σύνδεση του περιβάλλοντος των ΜΜΕ με τις κοινοτικές δράσεις Ε&ΤΑ, μέσω ενιαίας «θύρας», καθώς και των ακαδημαϊκών κύκλων και της επιστημονικής κοινότητας τόσο με τον κλάδο της βιομηχανίας — διαμέσου μηχανισμών για την ανταλλαγή ανθρώπινου δυναμικού — όσο και με τον έξω κόσμο μέσω της διεθνούς συνεργασίας,

1.24. την παρέμβαση σε όλα τα επίπεδα της έρευνας μέσω για την παροχή κινήτρων και την επίδειξη ως αναπόσπαστων στοιχείων της δυναμικής έρευνας — καινοτομία-αγορά,

1.25. την επίτευξη μεγαλύτερου συντονισμού μεταξύ της ευρωπαϊκής έρευνας και των πλαισίων ευρωπαϊκής μη κοινοτικής συνεργασίας, καθώς και των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων υπέρ της καινοτομίας και των άλλων κοινοτικών μέσων της πολιτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, συνεργασίας και εξωτερικών σχέσεων ιδιαίτερα δε των προγραμμάτων TACIS, Phare και MEDA,

1.26. την εις βάθος επανεξέταση της εσωτερικής οργάνωσης της Επιτροπής δια της δημιουργίας, μεταξύ άλλων, μιας μονάδας συντονισμού προκειμένου να υπάρξει πραγματική αλληλεπίδραση εντός και εκτός της διανυσματικής διάρθρωσης της έρευνας,

1.27. τη θεσμοθέτηση πιο ευέλικτων, απλών και διαφανών διαδικασιών πρόσβασης και διαχείρισης προβλέποντας τρεις ομοιόμορφες διαδικασίες για τα τρία στάδια των δράσεων της πυραμίδας. Ειδικότερα, κρίνεται σκόπιμο να προβλεφθεί ενιαία «θύρα» για καθεμία από τις τρεις οριζόντιες δράσεις και να καθορισθούν συνοδευτικοί μηχανισμοί οι οποίοι να διευκολύνουν τον προσανατολισμό των προτάσεων προς τα θέματα προτεραιότητας που σχετίζονται με την έρευνα για την επίλυση των προβλημάτων και/ή προς τα μεγάλα σχέδια κοινού ενδιαφέροντος,

1.28. την αύξηση των χρηματοοικονομικών πόρων που χορηγούνται στην κοινοτική έρευνα διασφαλίζοντας τις δημο-

οικονομικές προοπτικές για τον πολυετή προγραμματισμό και την προσαρμογή των πόρων που διατίθενται για άλλες πολιτικές, κατά τρόπο ώστε να συμπεριληφθεί και μια πτυχή σχετικά με την έρευνα και ανάπτυξη,

1.29. τη διασφάλιση της ορθολογικότερης χρήσης των χρηματοοικονομικών πόρων του προγράμματος-πλασίου προκειμένου να εξασφαλισθεί κρίσιμη μάζα για την κορυφή της πυραμίδας και περισσότερη ευελιξία κατά τον καθορισμό των επιπέδων της κοινοτικής συμμετοχής στην έρευνα για την επίλυση των προβλημάτων, σύμφωνα με τις συμφωνίες της GATT, καθώς και τη χορήγηση στις οριζόντιες δράσεις μεγαλύτερου μεριδίου του συνόλου των κοινών πόρων από εκείνο που προβλέπεται επί του παρόντος.

2. Εισαγωγή

2.1. Η συμβολή και των τεσσάρων διαδοχικών προγραμμάτων-πλασίων στην ανάπτυξη της κοινοτικής έρευνας υπήρξε αποφασιστική. Επιτεύχθηκε, προοδευτικά ο καλύτερος καθορισμός των επιδιωκόμενων στόχων, ενώ αυξήθηκαν σημαντικά τα μέσα που διατίθενται. Σε δημοσιονομικό επίπεδο, ο ετήσιος προϋπολογισμός αυξήθηκε από 380 εκατομμύρια ECU το 1981 σε 3 200 εκατομμύρια ECU το 1996.

2.2. Η απόφαση του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον διπλασιασμό των πόρων του 4ου προγράμματος-πλασίου 1994-1998 σε σχέση με τους πόρους που διατέθηκαν για το 3ο πρόγραμμα-πλαίσιο θα ήταν αδύνατο να ληφθεί εάν η ευρεία πλειοψηφία, τόσο των φορέων και των χρηστών της έρευνας όσο και της κοινής γνώμης, δεν είχε πεισθεί για την αποτελεσματικότητα του συστήματος της κοινοτικής έρευνας.

2.3. Πριν από τον καθορισμό των κατευθυντήριων γραμμών του 5ου προγράμματος-πλασίου και ενόψει της επίσημης παρουσίασης, των προτάσεων της κατά το Μάρτιο/Απρίλιο 1997, η Επιτροπή προέβη σε δύο πρόσφατες ανακοινώσεις της στην παρουσίαση ορισμένων πρώτων σκέψεων: «Για να διαπλάσουμε το μέλλον: η ευρωπαϊκή έρευνα στην υπηρεσία των πολιτών»⁽¹⁾ και «Προς το 5ο πρόγραμμα-πλαίσιο: πρόσθετα στοιχεία για τη διαβούλευση προσανατολισμού»⁽²⁾.

2.4. Παράλληλα τα κράτη μέλη προέβησαν στη διεξαγωγή διαλόγου στο εσωτερικό τους, αποτέλεσμα του οποίου υπήρξε ο επίσημος καθορισμός των θέσεών τους. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε, επίσης, έκθεση με θέμα την έρευνα κατά τον 21ο αιώνα. Τις απόψεις τους επίσης διέτυψαν σχετικά με το εν λόγω θέμα και η Συμβουλευτική Επιτροπή Έρευνας και Βιομηχανικής Ανάπτυξης (IRDAC), η Ευρωπαϊκή Συνέλευση Επιστημών και Τεχνολογιών (ESTA) και το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επιστημών.

2.5. Η κοινή ανάλυση του συνόλου των εγγράφων αυτών καταδεικνύει την ύπαρξη συγκλινουσών απόψεων ως προς τον προσδιορισμό των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων της ευρωπαϊκής έρευνας, τα οποία εξάλλου, ήδη, είχαν προσδιορισθεί σε έγγραφα που αφορούσαν την ανάλυση των προηγούμενων προγραμμάτων-πλασίων. Η ίδια η ΟΚΕ υπογράμμισε επανειλημμένα την ανάγκη ριζικής αναδιάρθρωσης της ευρωπαϊκής έρευνας, με σκοπό την προσαρμογή της στις νέες

συνθήκες που επιβάλλει ο ανταγωνισμός και το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης⁽³⁾.

2.6. Οι εν λόγω αναλύσεις, αφεαυτές, δεν περιλαμβάνουν κανένα νέο στοιχείο, σε σύγκριση με τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν στο παρελθόν, ακόμη και τις πλέον παλαιές, σε σχέση με τις ελλείψεις του προγράμματος-πλασίου, το οποίο αποτελεί το κύριο στρατηγικό μέσο της E&TA, εκτός από τη συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι αποτελεί εις το εξής, επιτακτική ανάγκη η αναθεώρησή του με στόχο τη βελτίωση της προστιθέμενης αξίας που παράγει η ευρωπαϊκή έρευνα και ανάπτυξη (ανταγωνιστικότητα του συστήματος το οποίο θα πρέπει να τεθεί στην υπηρεσία των πολιτών, καθορισμός κοινών στρατηγικών σεναρίων, επανασχεδιασμός του συνόλου των διαθέσιμων κοινοτικών μέσων, θέσπιση περισσότερο αποτελεσματικών και διαφανών διαδικασιών καθορισμού, διαχείρισης και πρόσβασης).

3. Τα πλεονεκτήματα της κοινοτικής έρευνας

3.1. Η ευρωπαϊκή έρευνα προώθησε την ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής επιστημονικής κοινότητας συμβάλλοντας, στο πλαίσιο των ορίων των δημοσιονομικών δυνατοτήτων της, στην βελτίωση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας της Κοινότητας.

3.2. Η ταυτόχρονη συμμετοχή ενός διαρκώς αυξανόμενου αριθμού επιχειρήσεων, ερευνητικών κέντρων και χρηστών των διαφόρων χωρών της Κοινότητας στα ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα, κατέστησε δυνατή τη σταδιακή δημιουργία 100 000 περιπτώσεων συνεργασίας στην Ευρώπη, πολλές από τις οποίες κατέληξαν στη συνέχεια στη σύναψη εταιρικών εμπορικών σχέσεων.

3.3. Τα αδιαμφισβήτητα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν σε ορισμένους τομείς αιχμής, όπως ο προσδιορισμός της νουκλεοτιδικής αλληλουχίας του γονιδιώματος των ζυμομυκήτων, οι παράλληλοι υπολογιστές, τα πρότυπα για τις τηλεπικοινωνίες, οι πρώτοι πειραματισμοί στην πυρηνική σύντηξη, κατέδειξαν τις σημαντικές δυνατότητες της ανάληψης ερευνητικών πρωτοβουλιών που συνδυάζουν τόσο τη συμμετοχή προηγμένων ευρωπαϊκών επιστημονικών κλάδων, όσο και την επικέντρωση των διατιθέμενων δημοσιονομικών πόρων σε υλοποιήσιμα προγράμματα.

3.4. Η ευρωπαϊκή έρευνα συνέβαλε σημαντικά στον καθορισμό κανόνων και τεχνικών προτύπων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μέσω της διασφάλισης της συμβατότητας των συστημάτων και της διεύρυνσης των δυνατοτήτων ανάληψης κοινών προγραμμάτων.

4. Υφιστάμενα κενά

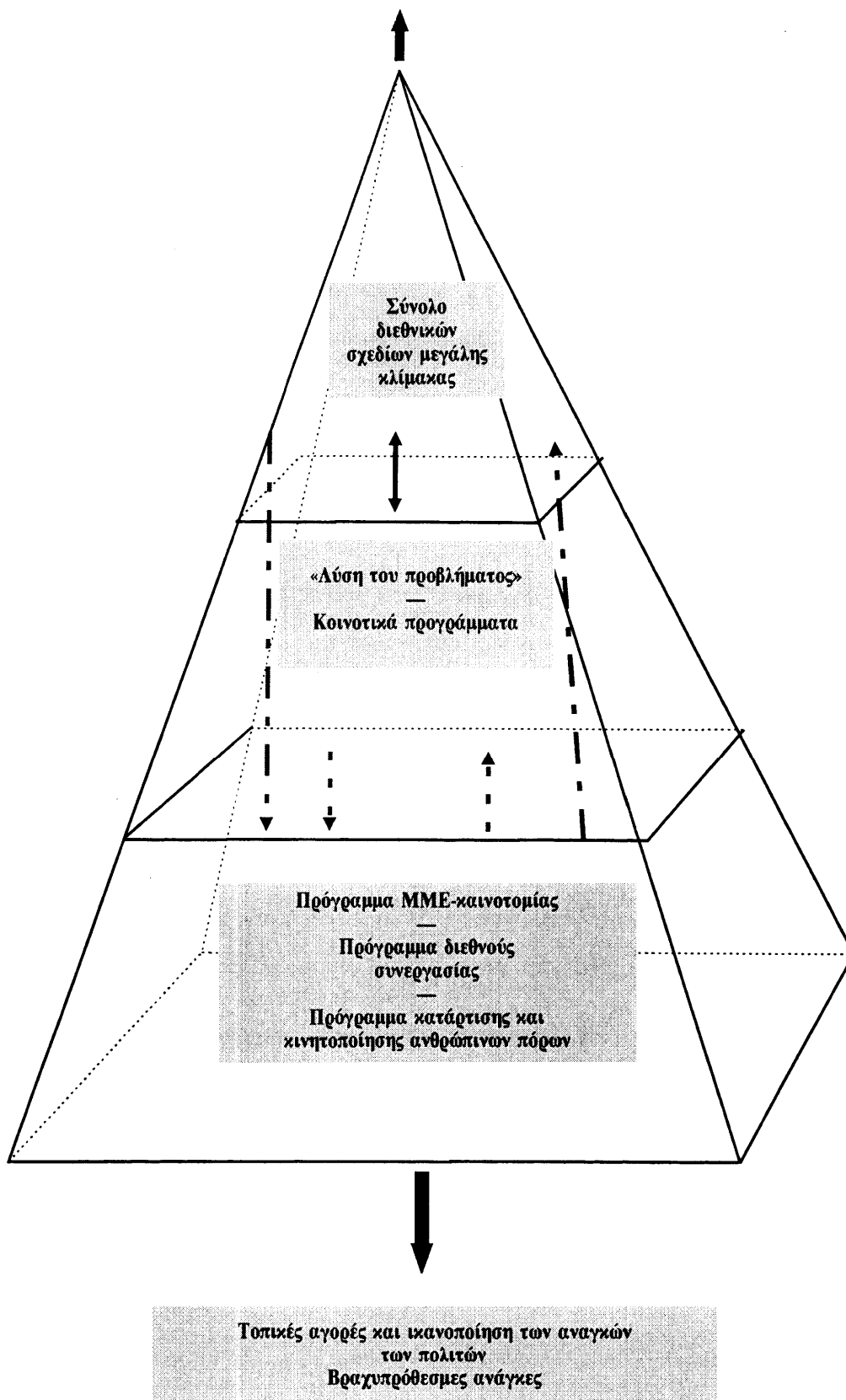
4.1. Όσον αφορά το ζήτημα της λήψης των αποφάσεων, η αύξηση των κρατών μελών της ΕΕ από 10 σε 15 είχε ως αποτέλεσμα τον πολλαπλασιασμό των διαδικασιών λήψης των

⁽¹⁾ Έγγρ. COM(96) 332 τελικό της 10ης Ιουλίου 1996.

⁽²⁾ Έγγρ. COM(96) 595 τελικό της 20ής Νοεμβρίου 1996.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 18 της 22. 1. 1996 σχετικά με τον συντονισμό των πολιτικών έρευνας και ΕΕ αριθ. C 212 της 22. 7. 1996 σχετικά με την πρόταση απόφασης για την δεύτερη προσαρμογή της απόφασης 1110/94 σχετικά με το πρόγραμμα-πλαίσιο για τις κοινοτικές δράσεις έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης (1994-1998) (έγγρ. COM(96) 12).

**Μέσο/μακροπρόθεσμες στρατηγικές ανάγκες
Γενική αγορά και ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών**

αποφάσεων που αφορούν το 5ο πρόγραμμα-πλαίσιο. Επί του παρόντος υφίστανται τέσσερις: η διαδικασία συναπόφασης για την υιοθέτηση του προγράμματος-πλαισίου, η διαδικασία διαβούλευσης για την υιοθέτηση ειδικών προγραμμάτων, η διαδικασία συνεργασίας για τη λήψη των αποφάσεων που αφορούν τους κανόνες συμμετοχής και οι προβλεπόμενες διαδικασίες για την εφαρμογή του άρθρου 130 Κ, Λ, Ν της Συνθήκης ΕΕ. Η πολυπλοκότητα των διαδικασιών αποτελεί παράγοντα αναποτελεσματικότητας και καθυστερήσεων για την εφαρμογή της ερευνητικής πολιτικής. Στις εν λόγω διαδικασίες θα πρέπει να προστεθεί και η ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού στο εσωτερικό της Επιτροπής, η οποία αποτελεί δυνητική και συνεχή πηγή θεσμικών διαφωνιών. Κατά τη Διακυβερνητική Διάσκεψη θα πρέπει να απλοποιηθεί ο εν λόγω μηχανισμός με τη μείωση του αριθμού των διαδικασιών χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η διαφάνεια και ο δημοκρατικός τους χαρακτήρας.

4.2. Όσον αφορά τον συντονισμό, σε ενδοκοινοτικό επίπεδο, μεταξύ των διαφόρων πολιτικών και της πολιτικής E&TA, καθώς και μεταξύ της τελευταίας και των εθνικών πολιτικών E&TA, είναι λυπηρό το γεγονός ότι δεν έχει επιτευχθεί η απαραίτητη ολοκλήρωση. Πράγματι, στην περίπτωση που η εν λόγω ολοκλήρωση είχε επιτευχθεί, θα είχε καταστεί δυνατή η αποφυγή εμφάνισης περιττών φαινομένων αλληλεπικάλυψης και θα διασφαλιζόταν η επικέντρωση των αναγκαίων πόρων, καθώς και του διαπρεπούς επιστημονικού και διαρθρωτικού δυναμικού στην προσπάθεια διαμόρφωσης της κρίσιμης μάζας, που είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας στο ίδιο επίπεδο με αυτό των κυριότερων ανταγωνιστών μας.

4.3. Η χρήση των τεχνολογιών για την υλοποίηση σημαντικών στρατηγικών στόχων, που ανατασκοκρίνονται στις ανάγκες του πολίτη, της επιχειρήσεως και της κοινωνίας προϋποθέτει την κινητοποίηση σημαντικότερων πόρων προκειμένου να είναι αποτελεσματική η πραγματοποιούμενη σε κοινοτικό επίπεδο παρέμβαση: γενικά, το κόστος της επίδειξης είναι δεκαπλάσιο από αυτό της έρευνας.

4.4. Όσον αφορά την αρχή της επικουρικότητας, η απουσία των κατάλληλων μέσων για τον καθορισμό των βασικών στρατηγικών, που θα επέτρεπαν την επικέντρωση και τον συντονισμό των προσπαθειών της ευρωπαϊκής και εθνικής κοινωνικής έρευνας, για την επίτευξη στόχων που απαιτούν την ανάληψη μίας συστηματικής συλλογικής προσπάθειας, κατέστησε αδύνατη τόσο την πλήρη εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, όσο και τον επακριβή προσδιορισμό της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας και την κατάλληλη προβολή της. Όντως, το κοινοτικό πρόγραμμα-πλαίσιο μπορεί να δραματίσει καταλυτικό ρόλο μόνο στην περίπτωση που κινητοποιηθούν, στα διάφορα επίπεδα που αφορά η αρχή της επικουρικότητας και υπό την επίδραση της ζήτησης της αγοράς, σημαντικοί πρόσθετοι πόροι, πολύ υψηλότεροι από την προβλεπόμενη χρηματοδοτική συμβολή της τάξης του 50%. Πράγματι η αρχή της επικουρικότητας και ο συντονισμός αποτελούν τις δύο διαφορετικές όψεις του ίδιου νομίσματος.

4.5. Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα, παρατηρήθηκε το φαινόμενο του πολλαπλασιασμού των τομέων παρέμβασης και της καθιέρωσης μίας γραμμικής διαδικασίας αυτοδύναμης συνέχισης των προγραμμάτων, που είχε ως αποτέλεσμα τον κατακεραματισμό και την έλλειψη ευελιξίας των προγραμμάτων

και την επέκταση του πεδίου εφαρμογής τους. Θα πρέπει επίσης να προστεθεί η αδυναμία εξορθολογισμού των γραφειοκρατικών δομών διαχείρισης, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας είναι ο διοικητικός κατακεραματισμός και η απουσία συστηματικών και ταχύτατων ανταλλαγών που θα διασφάλιζαν τη διαλειτουργικότητα, τη σαφήνεια και τη διαφάνεια. Τα συστήματα διαχείρισης των ειδικών προγραμμάτων δεν έχουν προσαρμοσθεί αναλόγως και παραμένουν, κατά κύριο λόγο, τα ίδια με αυτά του 2ου προγράμματος-πλαισίου, παρά το γεγονός ότι ο όγκος της χορηγούμενης χρηματοδότησης και ο αριθμός των σχεδίων έχουν τριπλασιασθεί. Κατά συνέπεια, οι διοικητικές δαπάνες, καθώς και οι δαπάνες για προσωπικό έχουν αυξηθεί υπερβολικά, και αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 7% του συνολικού προϋπολογισμού του τομέα της έρευνας.

4.6. Όσον αφορά τη συμμετοχή, λόγω των πολύπλοκων διαδικασιών πρόσβασης, αποδείχθηκε δύσκολο για τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις ΜΜΕ και τους τελικούς χρήστες, να συμμετάσχουν περισσότερο και να συμβάλουν στον προσανατολισμό των ερευνητικών δραστηριοτήτων προς καινοτόμες δράσεις, ικανές να ανταποκριθούν στις ανάγκες της κοινωνίας για νέα προϊόντα και διαδικασίες. Εξάλλου, οι μικρού μεγέθους επιχειρήσεις και ιδιαίτερα οι μικροεπιχειρήσεις συμβάλλουν σημαντικά στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην αύξηση της απασχόλησης, τόσο όσον αφορά τους τομείς αιχμής της βιομηχανίας, όσο και τους κλασσικούς τομείς τελικής χρήσης των τεχνολογιών. Επιπλέον σε ορισμένους τομείς ο αριθμός των απορριπτόμενων σχεδίων είναι σημαντικά υψηλότερος σε σχέση με τον αριθμό των χρηματοδοτούμενων σχεδίων, με αποτέλεσμα, σε ορισμένες περιπτώσεις να απορρίπτονται προτάσεις ποιότητας. Η εν λόγω κατάσταση είχε ως συνέπεια τη σημαντική αύξηση του κόστους κατάρτισης των προτάσεων, σε σύγκριση με εκείνες που τελικά υιοθετήθηκαν και υλοποιήθηκαν σε σχέδια.

4.7. Όσον αφορά την προθεσμία έως τη διάθεση στην αγορά, το παράδοξο της καινοτομίας καθιστά σαφές το υφιστάμενο χάσμα μεταξύ των επιστημονικών δυνατοτήτων της Ευρώπης και των επιδόσεων της στον τομέα της καινοτομίας. Τα επιστημονικά αποτελέσματα και τα τεχνολογικά επιτεύγματα, μετατρέπονται σε επιτυχημένα βιομηχανικά και εμπορικά προϊόντα με σημαντική καθυστέρηση σε σχέση με τις ανταγωνιστικές χώρες όπου η απαίτηση για την επιστροφή της επένδυσης έχει μεγάλη σημασία για την ταχεία ενσωμάτωση των καινοτομιών μεταξύ των αγαθών που διατίθενται στο εμπόριο. Η θέση της τριάδας ανά τεχνολογικό τομέα, υπολογισμένη βάσει του αριθμού των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που έχουν καταχωρηθεί, καταδεικνύει την ισχυρή θέση της Ιαπωνίας στον τομέα των προηγμένων τεχνολογιών, την έντονη παρουσία των αμερικανικών βιομηχανιών στο σύνολο των τομέων και, αντιθέτως, την αύξηση του ειδικού βάρους των παραδοσιακών τομέων στην Ευρώπη, όπου το κόστος για την καταχώρηση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας είναι πολύ υψηλότερο.

4.8. Κάτω από την οπτική της τεχνολογικής συνοχής του ευρωπαϊκού συστήματος, οι λιγότερο ευνοημένες περιοχές κατέχουν περιθωριακή γεωγραφική θέση που επιδεινώνεται από τις ελλείψεις σε διαρθρώσεις και έργα υποδομής που συνδέονται μέσω δικτύου με το υπόλοιπο τμήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τεχνολογικές αποκλίσεις που είναι ακόμη υψηλότερες των κοινωνικοοικονομικών αποκλίσεων. Η έλλειψη των απαραίτητων συνεργιών μεταξύ ΠΠ και αφιερωμένων στην E&TA διαρθρωτικών πόρων αυξάνει τις δυσκολίες

συμμετοχής σε προγράμματα κοινοτικής έρευνας των υφιστάμενων σε αυτές τις περιοχές παραγόντων με κίνδυνο να αποκλειστούν μακροχρόνια από τις αναπτυξιακές τάσεις.

4.9. Η κατάσταση της απασχόλησης στην Κοινότητα, οι δείκτες σχετικής ανταγωνιστικότητας, η προοπτική της αύξησης των κρατών μελών από 15 σε 25, οι εθνικές δημοσιονομικές προοπτικές που συνδέονται άμεσα με την τήρηση των κριτηρίων του Μάαστριχτ, και κατά συνέπεια οι κοινοτικές προοπτικές δεν επιτρέπουν πλέον τον κατακερματισμό των παρεμβάσεων, τις χωρίς συντονισμό και συγκεκριμένο στόχο γραμμικές προβολές, με άκαμπτες και αδιαφανείς διαδικασίες πρόσβασης, που συχνά αποθαρρύνουν τη συμμετοχή των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων, και των ερευνητικών κέντρων με σημαντικές δυνατότητες καινοτομίας. Κατά συνέπεια, αυτό που απαιτείται είναι μία κοινή στρατηγική που να συνδέεται κατά συνεκτικό τρόπο με τις άλλες κοινοτικές πολιτικές, προκειμένου να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι προκλήσεις που τίθενται από τους κυριότερους ανταγωνιστές, τόσο στον τομέα των κοινών ερευνητικών προσπαθειών (οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 3 % του ΑΕγχΠ της Ιαπωνίας και το 2,5 % των ΗΠΑ, έναντι του 2 % της ΕΕ), όσο και στην επιτάχυνση της διαδικασίας έρευνα-καινοτομία-αγορά, τομέας στον οποίο το υφιστάμενο ευρωπαϊκό παράδοξο της καινοτομίας, λειτουργεί εις βάρος της ευρωπαϊκής ηγερίας.

4.10. Είναι αναγκαίο να ενθαρρυνθεί η έρευνα που προβλέπει τη μεγαλύτερη συμμετοχή των επιχειρήσεων. Αυτό προϋποθέτει τη δημιουργία ενός συστήματος και ενός οικονομικού και φορολογικού περιβάλλοντος που να ευνοεί την πραγματοποίηση άυλων επενδύσεων, προκειμένου να αυξηθεί το ποσοστό του ΑΕγχΠ που διατίθεται για επενδύσεις έρευνας που χρηματοδοτούνται από τις επιχειρήσεις, όπως συμβαίνει σήμερα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η καθυστέρηση που παρουσιάζει η Ευρώπη στον εν λόγω τομέα επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι το ποσοστό του ΑΕγχΠ που διαθέτουν οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις για την έρευνα — εκτός από ορισμένους τομείς, όπως ο χημικός και ο φαρμακευτικός — είναι κατά μέσο όρο χαμηλότερο κατά 38 % από το αντίστοιχο ποσοστό των ΗΠΑ και κατά 55 % του συναφούς ποσοστού της Ιαπωνίας.

5. Η νέα διεθνής συγκυρία

5.1. Είναι πλέον γενικά αποδεκτό ότι η άριστη χρήση των πόρων που διατίθενται για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη, αποτελεί καθοριστικής σημασίας παράγοντα για την αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν τον διεθνή ανταγωνισμό και την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών.

5.2. Ο εν λόγω παράγοντας διαδραματίζει πλέον καθοριστικό ρόλο για τη διατήρηση και την ενίσχυση των δυνατοτήτων ανάπτυξης της οικονομίας και αύξησης της απασχόλησης, λόγω δύο φαινομένων που συνδέονται άμεσα μεταξύ τους: της διαδικασίας παγκοσμιοποίησης των αγορών και της ταχύτατης, σχεδόν στιγμιαίας, διάδοσης των νέων τεχνολογιών, στην οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο η παγκοσμιοποίηση και η επιτάχυνση των διαδικασιών που αφορούν την καινοτομία.

5.3. Εκτός από το γεγονός ότι διαθέτει πολύ λιγότερους δημοσιονομικούς πόρους για δραστηριότητες E&TA, σε σχέση με τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία (ως ποσοστό του ΑΕγχΠ και ως αριθμό ερευνητών ανά χίλιους κατοίκους, ενώ οι πόροι που διαθέτει η Ιαπωνία είναι διπλάσιοι), η Ευρώπη εμφανίζει

δύο ακόμη αδυναμίες: αφενός την έλλειψη συντονισμού, στα διάφορα επίπεδα, των προγραμμάτων και στρατηγικών έρευνας, που έχει ως αποτέλεσμα την αλληλεπικάλυψη των δραστηριοτήτων και εμποδίζει τις αναγκαίες συνεργίες και αφετέρου τον κατακερματισμό της ενιαίας αγοράς με την ύπαρξη 15 διαφορετικών εθνικών συστημάτων καινοτομίας, που έχει ως αποτέλεσμα να επηρεάζεται από την παγκοσμιοποίηση περισσότερο η εξωτερική αγορά, από ότι η ενιαία ευρωπαϊκή αγορά. Θα πρέπει να αναπτυχθεί ένα καθαυτό πνεύμα καινοτομίας μέσω της καταρτίσεως, η οποία θα δράσει ως κίνητρο για την εκμετάλλευση των ευκαιριών που παρέχει το ΠΠ καθιστώντας πιο εύχρηστα τα δίκτυα πρόσβασης.

5.4. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητο να υπάρξει μία ουσιαστική αναπροσαρμογή του γραμμικού ερευνητικού προτύπου στο οποίο βασίζεται το πρόγραμμα-πλαίσιο. Στόχος της εν λόγω προσαρμογής, μεταξύ άλλων, θα πρέπει να είναι η επικέντρωση των ανθρωπίνων και δημοσιονομικών πόρων στην προσπάθεια επίτευξης κοινών στόχων που θα προσδιορισθούν βάσει στρατηγικών καθορισμένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και η θέσπιση μηχανισμών που θα καθιστούν δυνατή την ταχεία και εκτεταμένη διάδοση των αποτελεσμάτων, ήδη από το στάδιο της κατάρτισης των προγραμμάτων E&TA.

6. Προς το 5ο πρόγραμμα-πλαίσιο

«Στόχος της Ευρώπης είναι η αντιμετώπιση της πραγματικότητας»

Jacques Delors, 3 Δεκεμβρίου 1996

6.1. Υπό την παρούσα κατάσταση, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας είναι η διάθεση περιορισμένων πόρων και η ύπαρξη μηχανισμών που επιτείνουν τον αποσπασματικό χαρακτήρα του προγράμματος-πλαισίου:

- είτε θα πρέπει να περιορισθούν οι φιλόδοξοι στόχοι του εν λόγω προγράμματος στην προσπάθεια πρόωθησης δράσεων συνεργασίας και δικτύωσης μεταξύ των παραγόντων της κοινοτικής έρευνας με την πραγματοποίηση των αναγκαίων προσαρμογών ως προς τη διαχείριση και τις προβλεπόμενες διαδικασίες και με τη βελτίωση των μηχανισμών διάδοσης και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων,
- είτε θα πρέπει να προσανατολισθούμε προς τη δημιουργία ενός διανυσματικού συστήματος το οποίο θα ενσωματώνει όλες τις εθνικές, ευρωπαϊκές και κοινοτικές προσπάθειες και θα τις στρέφει προς την επίτευξη καθορισμένων, βάσει κοινών στρατηγικών σχεδίων, στόχων, που θα είναι αποδεκτοί από όλα τα μέρη και θα έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα, με στόχο τη βελτίωση της συνολικής ποιότητας της ευρωπαϊκής έρευνας και την επιτάχυνση της δυναμικής της διαδικασίας έρευνα-καινοτομία-αγορά.

6.2. Πράγματι, η προσπάθεια επίτευξης υπέρμετρα φιλόδοξων στόχων σε σχέση με τους υφιστάμενους πόρους, τα διαθέσιμα μέσα και την πραγματική πολιτική βούληση για την κοινή υλοποίησή τους, είναι δυνατόν να προκαλέσουν δυσανεμία, και ίσως την εχθρική αντιμετώπιση, έναντι ενός αναποτελεσματικού, αδιαφανούς και ασαφούς συστήματος διαχείρισης, όσον αφορά την απασχόληση, την ποιότητα ζωής και τους πόρους, οι οποίοι κρίνονται υπερβολικοί για τον ευρωπαϊκό πολίτη, που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος σε σχέση με ζητήματα που

αφορούν την υγιή δημοσιονομική διαχείριση και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται, λόγω των θυσιών στις οποίες είναι υποχρεωμένος να υποβληθεί, με στόχο ακριβώς την ενίσχυση της ΕΕ.

6.3. Εξάλλου, λόγω της απουσίας αποτελεσμάτων στον οικονομικό και εμπορικό τομέα και στην μη ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών — είτε πρόκειται για τη διάθεση στην αγορά νέων προϊόντων, είτε για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης — οι επόμενες γενιές θα έχουν να αντιμετωπίσουν μία ανξήλεγκτη κατάσταση, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας θα είναι η επιδείνωση της κατάστασης που επικρατεί στους τομείς της τεχνολογίας, της οικονομίας και της απασχόλησης.

6.4. Είναι κατά συνέπεια αναγκαία η ανάληψη ευρείας εποικοδομητικής προσπάθειας, με πραγματικά στοιχεία καινοτομίας, ικανής να συνδυάζει τη συναίνεση και την πολιτική βούληση όλων των συντελεστών της έρευνας με τους μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στρατηγικούς στόχους.

6.5. Δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να περιορισθούν στην επιφανειακή αναπροσαρμογή του κοινοτικού προγράμματος-πλασίου, διατηρώντας αμετάβλητες τις κατευθυντήριες γραμμές, τις διαδικασίες και τους βασικούς μηχανισμούς διαχείρισης και λήψεως αποφάσεων.

6.6. Θα πρέπει να επιδείξουμε αποφασιστικότητα, προβαίνοντας στην υποβολή των κατάλληλων προτάσεων όσον αφορά τη διαδικασία και την αποτελεσματική εφαρμογή των άρθρων 130 Κ, Λ και Ν της Συνθήκης, προκειμένου να υπάρξει ουσιαστική ολοκλήρωση της εθνικής, ευρωπαϊκής και κοινοτικής έρευνας. Στην αντίθετη περίπτωση η δραστηριότητα στον τομέα της Ε&ΤΑ στην ΕΕ θα καταστεί απλώς μία συμπληρωματική πηγή για την άντληση πόρων, στη θέση των εθνικών πηγών ή θα λειτουργήσει ανταγωνιστικά ως προς αυτές. Μία παρόμοια εξέλιξη θα έχει ως αποτέλεσμα την εκτροπή και τη μείωση της πραγματικής προστιθέμενης αξίας της ευρωπαϊκής Ε&ΤΑ και την παρεμβολή εμποδίων στην ενίσχυσή της.

6.7. Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι επιδιώκεται οιαδήποτε παρέκκλιση από την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, με την τροποποίηση της ισορροπίας που αφορά τις αρμοδιότητες των διαφόρων επιπέδων, αλλά ότι, λόγω των κινδύνων που είναι δυνατόν να εμφανισθούν λόγω της επικρατούσας κατάστασης, θα πρέπει να προβούμε στη λήψη καινοτόμων μέτρων, με στόχο την μεγαλύτερη διαλειτουργικότητα και ολοκλήρωση των εθνικών, ευρωπαϊκών και κοινοτικών προσπαθειών, τις οποίες οι πολίτες καλούνται να χρηματοδοτήσουν.

6.8. Απαιτείται κατά συνέπεια η ριζική αναδιοργάνωση της ευρωπαϊκής έρευνας μέσω του καθορισμού στρατηγικών σεναρίων, του εντοπισμού των προτεραιοτήτων, της διαμόρφωσης μιας νέας αρχιτεκτονικής, της επίδειξης μεγαλύτερης ευελιξίας, της διεύρυνσης των δυνατοτήτων πρόσβασης, της απλοποίησης των διαδικασιών και της υιοθέτησης αποτελεσματικότερων συνοδευτικών διαρθρώσεων.

6.9. Πράγματι, θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι στην περίπτωση που δεν υπάρξει ένας επανακαθορισμός της αρχής που διέπει τα προγράμματα-πλαίσιο, με στόχο τη θέσπιση μίας ουσιαστικής ευρωπαϊκής πολιτικής έρευνας, που να βασίζεται σε μία κοινή στρατηγική στον τομέα του ανταγωνισμού, αυξάνεται ο κίνδυνος προοδευτικής μείωσης της κοινοτικής δράσης μέχρι την τελική κατάρρησή της, σε τομείς ζωτικής σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση της απασχόλησης της γηραιάς ηπείρου.

6.10. *Η σημασία της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας, από πλευράς ανταγωνιστικότητας του συστήματος και απασχόλησης, στην υπηρέσια του πολίτη*

6.10.1. Ταυτόχρονα με τη διατήρηση του πλαισίου ερευνητικής πολιτικής που καθορίζεται από τους τίτλους XIII και XV της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, απαιτείται η αναπροσαρμογή των στόχων, των διαρθρώσεων και των μεθόδων, ώστε να καταστούν ανταγωνιστικές με αυτές που εφαρμόζουν οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία. Τα σημαντικότερα αμερικανικά προγράμματα, SEMATHEC — Consortium on Semiconductor Technology — TRP — Technology Reinvestment Project, CRADAS — Cooperative Research and Developments Agreements, MEP — Manufacturing Extension Programm, ATP — Advanced Technology Project και SBIR — Small Business Investment in Research, αναπτύσσουν σημαντικές συνεργίες, μεταξύ των δημόσιων και των ιδιωτικών προσπαθειών στην δημοκρατική ήπειρο. Στην Ιαπωνία, στην οποία η συνολική δημόσια χρηματοδότηση αυξήθηκε κατά 7% το 1996, το Συμβούλιο Επιστήμης και Τεχνολογίας έθεσε σε εφαρμογή ένα σημαντικό μεσοπρόθεσμο/μακροπρόθεσμο πρόγραμμα επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, με το οποίο επιδιώκεται η επίτευξη ενός συνόλου κοινών στόχων στον τομέα της Ε&ΤΑ κατά την επόμενη δεκαετία.

6.10.2. Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της δημιουργίας μίας ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας, καθώς και του σεβασμού της αρχής της επικουρικότητας — η οποία δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να οδηγήσει στον διαχωρισμό της κοινοτικής πολιτικής και των εθνικών πολιτικών — είναι αναγκαίο να υπάρξει μια νέα φιλοσοφία για την προσέγγιση της έρευνας στην Ευρώπη.

6.10.3. Αυτή η νέα φιλοσοφία στον τομέα της έρευνας θα πρέπει να βασίζεται σε ένα διανυσματικό σύστημα το οποίο θα συμβάλει στην ανάπτυξη συνεργίας — περιορίζοντας κατ'αυτόν τον τρόπο το διασκορπισμό των περιορισμένων πόρων — μεταξύ της κοινοτικής και ευρωπαϊκής έρευνας και των σημαντικών δράσεων Ε&ΤΑ τις οποίες τα κράτη μέλη εκτιμούν ότι θα πρέπει να υλοποιηθούν κατά προτεραιότητα από κοινού. Κατά τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή η επικέντρωση της ερευνητικής δραστηριότητας στην προσπάθεια επίτευξης κοινών στρατηγικών στόχων, ενώ ταυτόχρονα αρμόδιο για την υλοποίησή τους θα είναι το καλύτερα προσαρμοσμένο επίπεδο, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας. Βάσει της νέας αυτής φιλοσοφίας, θα πρέπει κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση όλων των δράσεων Ε&ΤΑ, ανεξάρτητα από το επίπεδο στο οποίο αναλαμβάνονται, να λαμβάνεται υπόψη η ευρωπαϊκή διάσταση.

6.10.4. Μόνον μέσω της υιοθέτησης μίας κοινής στρατηγικής και κοινών στόχων σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι δυνατόν να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης στον τομέα των προηγμένων τεχνολογιών και κατά συνέπεια να καταστεί δυνατή η ικανοποίηση των απαιτήσεων για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, καθώς και των αναγκών των πολιτών, με τη δημιουργία ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας.

6.11. *Ο καθορισμός κοινών στρατηγικών σεναρίων*

6.11.1. Επί του παρόντος όλες οι αναλύσεις στρατηγικής προοπτικής της Κοινότητας βασίζονται σε δείκτες που παρέχουν οι εθνικές διοικήσεις ή άλλοι διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ. Η ΕΕ δεν διαθέτει ένα ολοκληρωμένο σύστημα

ανταλλαγής πληροφοριών αξιόπιστων και συμβατών σχετικά με τις δραστηριότητες E&TA, με σκοπό την επεξεργασία διαφανών, ταχέων και αποτελεσματικών στρατηγικών, που θα καταστήσουν δυνατή την πραγματοποίηση κοινών επιλογών εκ μέρους των επιχειρήσεων, των περιφερειών και των κρατών της ΕΕ μεμονωμένα και ως σύνολο.

6.11.2. Στα πλαίσια αυτά θα πρέπει να καθοριστούν σαφείς και ευκρινείς στόχοι με τη σύμφωνη γνώμη των διαφόρων φορέων προκειμένου να δοθούν έγκυρες λύσεις στα προβλήματα των πολιτών, των επιχειρήσεων, της κοινωνίας, όπως: η ποιότητα της ζωής, η υγεία και το περιβάλλον, η κοινωνία της πληροφορίας, η εκπαίδευση και η κατάρτιση στα πολυμέσα, η αειφόρος ανάπτυξη και η αύξηση των θέσεων απασχόλησης, η ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας, τα προηγμένα συστήματα ενέργειας, η διαρκής κινητικότητα και τα πολλαπλά μέσα, η βιωσιμότητα και οι χορηγήσεις για προηγμένα έργα υποδομής στο αστικό περιβάλλον, στους αγροτικούς και παράκτιους χώρους, το εργοστάσιο του μέλλοντος, η τεχνολογική συνοχή από πλευράς επενδύσεων και καινοτομίας, η προστασία της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

6.11.3. Απαιτείται, κατά συνέπεια, η εφαρμογή μηχανισμών «αξιολόγησης στον τομέα της τεχνολογίας και της βιομηχανίας» σε ευρωπαϊκή κλίμακα, η δημιουργία δικτύου συστηματικών ανταλλαγών αξιόπιστων και συγκρίσιμων πληροφοριών σχετικά με τις δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής καινοτομίας στην ΕΕ και η κατάρτιση «Πινάκων Ενδείξεων» («Tableau de Bord»), κατά το πρότυπο των πινάκων που έχει υιοθετήσει το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για την απασχόληση, οι οποίοι θα δίδουν μία συνοπτική και συνολική εικόνα των μέτρων που έχει υιοθετήσει κάθε μεμονωμένο κράτος μέλος και η ΕΕ και θα καθιστούν δυνατή τη συστηματική αντιπαραβολή τους.

6.11.4. Τα εν λόγω στρατηγικής σημασίας σενάρια είναι απαραίτητα για τη μελλοντική κατάρτιση μίας πραγματικά ανταγωνιστικής κοινοτικής στρατηγικής πολιτικής E&TA, που θα λειτουργεί ως προτεινόμενο και όχι επιβαλλόμενο πλαίσιο για τους παράγοντες που εμπλέκονται στην ανάπτυξη των τεχνολογιών και της καινοτομίας.

6.11.5. Η συμμετοχή όλων των εθνικών αρχών στον καθορισμό των εν λόγω σεναρίων θα διευκολύνει την επίτευξη της αναγκαίας συναίνεσης σχετικά με τις κοινοτικές προτεραιότητες στον τομέα της E&TA, και θα αντιπροσωπεύει ουσιαστικά την πραγματική ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία.

6.12. Καθορισμός των προτεραιοτήτων

6.12.1. Όπως αναγνωρίζει και η ίδια η Επιτροπή στο έγγραφό της, θα πρέπει να επιδειχθεί μεγαλύτερη επιλεκτικότητα ως προς τα θέματα που εξετάζονται κατά προτεραιότητα «επικεντρώνοντας την προσοχή μας στους τομείς εκείνους στους οποίους η συμβολή της κοινοτικής έρευνας είναι καθοριστική». Εντούτοις μέχρι σήμερα η επιλογή των ερευνητικών θεμάτων πραγματοποιείται «εκ των άνω προς τα κάτω», με περιθωριακή, ορισμένες φορές συμμετοχή των παραγόντων του ερευνητικού τομέα και των πολιτών.

6.12.2. Θα ήταν προτιμότερο, αντιθέτως, να παράσχει η ίδια η ΕΕ το γενικό πλαίσιο και να ανατεθεί στους δημόσιους και ιδιωτικούς παράγοντες στον τομέα της έρευνας η επιλογή,

βάσει τεχνολογικών σεναρίων που έχουν ήδη καταρτισθεί, τηρούν προκαθορισμένα κριτήρια και λαμβάνουν υπόψη τις προτεραιότητες της βιομηχανίας, της κοινωνίας και της συνοχής, των σημαντικότερων ερευνητικών τομέων στους οποίους θα πρέπει να επικεντρωθούν οι ιδιωτικοί, εθνικοί και κοινοτικοί πόροι.

7. Η νέα διάρθρωση

7.1. Πριν από την εξέταση των πραγματικών δυνατοτήτων των νέων διαρθρώσεων των προγραμμάτων-πλαίσια, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι περιορισμοί και οι δυνατότητες που παρέχει η Συνθήκη για την ΕΕ, ιδιαίτερα στο πλαίσιο των τίτλων XV «Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη» και XIII «Βιομηχανία».

7.2. Όσον αφορά τους περιορισμούς, η Συνθήκη για την ΕΕ προβλέπει την πλήρη ολοκλήρωση της πολιτικής έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και όλων των άλλων κοινοτικών πολιτικών, με κύριο στόχο προτεραιότητας την ενίσχυση των επιστημονικών και τεχνολογικών βάσεων της βιομηχανίας και των υπηρεσιών στο σύνολό τους, προκειμένου να καταστούν αυτές ανταγωνιστικότερες στο διεθνή χώρο και να καταστεί δυνατή η πλήρης αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει η εσωτερική αγορά. Θα πρέπει, κυρίως, να διασφαλισθεί η μεγαλύτερη συμβατότητα της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού και των στόχων της διεθνούς ανταγωνιστικότητας, την επίτευξη των οποίων επιδιώκει η πολιτική στον τομέα της τεχνολογίας και της καινοτομίας, δίδοντας προτεραιότητα στην επίτευξη συγκεκριμένων στόχων και όχι στη θέσπιση κανόνων συμμόρφωσης.

7.3. Η ολοκλήρωση των εθνικών και κοινοτικών πολιτικών προβλέπεται από το άρθρο 130 Z, κυρίως μέσω προγραμμάτων προώθησης της συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων, των ερευνητικών κέντρων και των πανεπιστημίων, της διεθνούς συνεργασίας, της διάδοσης και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων, της κατάρτισης και της κινητικότητας των ερευνητών.

7.4. Το άρθρο 130 Η καθιστά υποχρεωτικό το συντονισμό των εθνικών και των κοινοτικών πολιτικών, ενώ τα άρθρα 130 K, Λ και Ν παρέχουν δυνατότητες, οι οποίες δεν έχουν ακόμη αξιοποιηθεί, σχετικά με τη θέση σε εφαρμογή συμπληρωματικών προγραμμάτων, τη σύσταση κοινών επιχειρήσεων και τη συμμετοχή της Κοινότητας σε ερευνητικά προγράμματα που εφαρμόζουν διάφορα κράτη μέλη.

7.5. Λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω περιορισμών και δυνατοτήτων, επιβάλλεται ο καθορισμός μίας νέας διανυσματικής αρχιτεκτονικής για την κοινοτική έρευνα, η οποία θα ενσωματώνει όλα τα επίπεδα εθνικής, ευρωπαϊκής και κοινοτικής έρευνας και θα τα κατευθύνει προς κοινές προτεραιότητες, εφαρμόζοντας, τελικά, κατά αποτελεσματικό και συνεκτικό τρόπο τις διατάξεις της Συνθήκης.

7.6. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι ευρωπαϊκές δαπάνες για την έρευνα, που αντιπροσωπεύουν το 2% του ΑΕγχΠ, προέρχονται κατά 9% από ερευνητικές πολιτικές στο πλαίσιο μη κοινοτικών ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών, κατά 4%

από το πρόγραμμα-πλαίσιο, ενώ κατά το υπόλοιπο μέρος καθορίζονται ανεξάρτητα από τα κράτη μέλη, επιβάλλεται μία νέα διάρθρωση που θα καθιστά την κοινοτική έρευνα κινητήρια δύναμη για τη μεγαλύτερη ολοκλήρωση των εθνικών και ευρωπαϊκών προσπαθειών E&TA.

7.7. Η νέα διάρθρωση του προγράμματος-πλαισίου μπορεί να περιγραφεί ως διανυσματική πυραμίδα.

7.7.1. Στη βάση της εν λόγω πυραμίδας μπορούν να τοποθετηθούν οι εξής τρεις οριζόντιες δράσεις:

- η υποστήριξη της καινοτομίας και της τεχνολογικής επίδειξης καθώς και της προώθησης της συμμετοχής των ΜΜΕ στις ερευνητικές δράσεις,
- η εξωτερική προβολή των κοινοτικών ερευνητικών δράσεων έρευνας στις μεγάλες όμορες περιοχές,
- η κατάρτιση και η κινητικότητα των ερευνητών, ιδιαίτερα μεταξύ της βιομηχανίας και του ακαδημαϊκού κόσμου για την προώθηση μίας ισχυρής ευρωπαϊκής ταυτότητας.

7.7.2. Στο κέντρο της πυραμίδας μπορούν να τοποθετηθούν οι δραστηριότητες που αφορούν την διαλειτουργική και διατεχνολογική έρευνα, οι οποίες, αφενός διατηρούν τη συνέχεια των δράσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος-πλαισίου και αφετέρου επικεντρώνονται σε θέματα προτεραιότητας με κύριο στόχο την επίλυση των προβλημάτων (problem solving), αποφεύγοντας την υφιστάμενη σήμερα διασπορά της κοινοτικής έρευνας σε μία σειρά από ειδικά προγράμματα, τα οποία στις περισσότερες περιπτώσεις λειτουργούν ανεξάρτητα χωρίς να υφίσταται κάποια διαλειτουργικότητα.

7.7.3. Την κορυφή της πυραμίδας αποτελούν οι σημαντικές παρεμβάσεις που αφορούν θέματα προτεραιότητας και παρουσιάζουν στρατηγικό ενδιαφέρον για την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, την απασχόληση, τα κοινωνικά ζητήματα, παρεμβάσεις που θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως παρεμβάσεις «ανοικτής μεταβλητής γεωμετρίας», υπό την έννοια ότι αφορούν παρεμβάσεις της Κοινότητας, με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων κρατών, σε ένα σύνολο στρατηγικών προγραμμάτων που αποσκοπούν στη διαφύλαξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, σύμφωνα με τις διαδικασίες που υπέδειξε η ΟΚΕ σε προηγούμενη γνωμοδότησή της σχετικά με το συντονισμό των ερευνητικών πολιτικών⁽¹⁾.

7.8. Προκειμένου να μετατραπεί σε πλεονέκτημα το μειονέκτημα του παραδόξου της ευρωπαϊκής καινοτομίας, δηλαδή να υπάρξουν θετικά εμπορικά και οικονομικά αποτελέσματα και να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης, την βάση και την κορυφή της πυραμίδας θα πρέπει να αποτελέσουν η αγορά και η ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών αντίστοιχα. Στην κορυφή της πυραμίδας θα πρέπει να τοποθετηθούν τα σημαντικά σχέδια κοινοτικού ενδιαφέροντος, η κατάρτιση των οποίων θα γίνει «εκ των κάτω προς τα άνω», με τη συμμετοχή όλων των παραγόντων του συστήματος έρευνας-καινοτομίας-αγοράς βάσει προκαθορισμένων σε κοινοτικό επίπεδο μεγάλων στρατηγικών σχεδίων. Οι παρεμβάσεις που αποτελούν τη βάση

της πυραμίδας θα πρέπει να συνοδεύονται από μηχανισμούς που διασφαλίζουν την ταχεία μετατροπή των αποτελεσμάτων της έρευνας σε εμπορικές επιτυχίες, περιορίζοντας τις καθυστερήσεις, το κόστος και τους κινδύνους που εμπεριέχει η εν λόγω διαδικασία.

7.8.1. Ο μονοσήμαντος χαρακτήρας και η συνεκτικότητα του συνόλου των δράσεων έρευνας στα διάφορα επίπεδα θα πρέπει να διασφαλισθεί μέσω της υιοθέτησης μίας ολοκληρωμένης προσέγγισης που θα προωθεί, στο πλαίσιο κάθε ερευνητικού προγράμματος, τα στοιχεία που αφορούν τα μεγάλα στρατηγικά θέματα και τις οριζόντιες δράσεις, και θα εντάσει τη διεθνή διάσταση καθώς και τις πτυχές που αφορούν την επίδειξη, την καινοτομία και τους ανθρώπινους πόρους σε ένα σύστημα που θα ανταποκρίνεται στις μεγάλες στρατηγικές επιλογές της Κοινότητας.

7.8.2. Η επίτευξη του εν λόγω στόχου θα μπορούσε να διευκολυνθεί με την καθιέρωση «βραβείων συμβατότητας» τα οποία θα απονέμονται στα εθνικά προγράμματα που χαρακτηρίζονται από σημαντικές λειτουργικές συνεργίες με την κοινή ευρωπαϊκή στρατηγική.

7.9. *Η κορυφή της πυραμίδας: τα μεγάλα στρατηγικά σχέδια*

7.9.1. Η νέα αυτή αρχιτεκτονική θα μπορούσε να αποτελέσει μία συγκεκριμένη απάντηση στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής. Η συγκέντρωση και ο συντονισμός αποτελούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τον μεγαλύτερο προσανατολισμό της έρευνας προς τις ανάγκες της αγοράς και κατά συνέπεια προς την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Απαιτείται, κατά συνέπεια, η ανάπτυξη συνεργιών μεταξύ των μηχανισμών του προγράμματος-πλαισίου και των μηχανισμών μεταβλητής γεωμετρίας, σύμφωνα με τα άρθρα 130 Κ, Λ και Ν, καθώς επίσης και συνεργιών με τις πρωτοβουλίες COST και Eureka, προκειμένου να καταστεί δυνατή η συμμετοχή των κρατών μελών, των χρηστών και των φορέων της έρευνας στην προσπάθεια υλοποίησης στόχων προτεραιότητας που συνδέονται άμεσα με τις ανάγκες της αγοράς ήδη από το στάδιο του σχεδιασμού τους.

7.9.2. Οι κίνδυνοι περιθωριοποίησης, την οποία φοβούνται τα κράτη μέλη που διαθέτουν περιορισμένες ερευνητικές δυνατότητες σε ορισμένους βιομηχανικούς τομείς προηγμένης τεχνολογίας, και στην οποία οφείλονται οι έντονες αντιστάσεις που προβάλλονται κατά τη διαδικασία σύστασης της επιχειρησιακής ομάδας (task force) της Επιτροπής, θα μπορούσαν να αποφευχθούν με την ένταξη των διαφόρων μεγάλων στρατηγικών σχεδίων σε ευρύτερα πλαίσια που θα διασφαλίζουν τη γεωπολιτική και οικονομική ισορροπία, σύμφωνα με τη διαδικασία που έχει ήδη προτείνει η ΟΚΕ το 1995, στη γνωμοδότησή της για τον συντονισμό των πολιτικών έρευνας.

7.9.2.1. Εξάλλου, η οικονομική συμμετοχή της Κοινότητας θα μπορούσε να διασφάλισι την ελεύθερη και χωρίς διακρίσεις πρόσβαση, στις ερευνητικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων, των ερευνητικών κέντρων και των πανεπιστημίων όλων των κρατών μελών, όσον αφορά την κοινοτική πτυχή. Η βούληση για την υλοποίηση μεγάλων στρατηγικών προγραμμάτων έρευνας σε κοινοτικό επίπεδο θα μπορούσε να ενισχυθεί με τη θέσπιση κανόνων ανταγωνισμού που θα καθιερώνουν την έρευνα ως αναγκαία προϋπόθεση για την ύπαρξη πλήρους συμβατότητας προς τις κοινοτικές κανονιστικές διατάξεις.

(¹) Βλέπε υποσημείωση αριθ. 3, σ. 14.

7.9.3. Επί του παρόντος υφίστανται ορισμένα παραδείγματα συγκέντρωσης και συντονισμού, όπως π.χ. στον τομέα της πυρηνικής σύντηξης, αλλά η εναρμόνιση των ερευνητικών στρατηγικών αποτελεί κατά κύριο λόγο αποτέλεσμα πολιτικών σκοπιμοτήτων και όχι συστηματική πρακτική. Είναι προτιμότερο, ο συντονισμός, να προέλθει από ένα νέο στρατηγικό σύστημα που θα επιτρέψει τον προσανατολισμό του συνόλου της ευρωπαϊκής έρευνας προς την κατάρτιση και υλοποίηση σημαντικών προγραμμάτων που θα αποσκοπούν στην επίτευξη κοινών στόχων που έχουν αποδεχθεί όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, ένα σημαντικό μέρος της ερευνητικής δραστηριότητας των οποίων θα είχε ως στόχο την αντιμετώπιση των προκλήσεων του παγκόσμιου ανταγωνισμού, εντός ενιαίου πλαισίου.

7.9.4. Κατά τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή, μέσω μίας πολλαπλασιαστικής και συγκεντρωτικής διαδικασίας για τη διάθεση σημαντικών δημοσιονομικών πόρων και ανθρώπινου δυναμικού, εντός και εκτός του προγράμματος-πλαisiού η δημιουργία μίας κρίσιμης μάζας συνεκτικών δράσεων, που θα ανταποκρίνονται στους μεγάλους στόχους, για την ποιότητα, την καινοτομία και την τεχνολογική υπεροχή, που θέτει η Συνθήκη για την πολιτική έρευνας.

7.9.5. Προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή των μηχανισμών που προβλέπονται από τα άρθρα 130 Κ, Λ και Ν, η Κοινότητα θα πρέπει να προβεί στην εκ των προτέρων θέσπιση ενδεδειγμένου νομικού και θεσμικού πλαισίου, καθώς και συστήματος το οποίο θα διασφαλίζει την παροχή σαφών και δεδηλωμένων κινήτρων για τον ευκολότερο καθορισμό κοινών θεμάτων, την πρόβλεψη εξαιρέσεων από την εφαρμογή των κοινοτικών κανονιστικών διατάξεων στον τομέα του ανταγωνισμού, τη διαμόρφωση του πλαισίου για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας στον βιομηχανικό τομέα και τη διάθεση των αναγκαίων πόρων για την εφαρμογή των σχεδίων υπό μορφή μελετών σκοπιμότητας και διαρθρώσεων συντονισμού, τόσο εντός όσο και εκτός του προγράμματος-πλαisiού.

7.10. *Το κέντρο της πυραμίδας: διατομεακά και διατεχνολογικά σχέδια που αποσκοπούν στην επίλυση των προβλημάτων («problem solving»)*

7.10.1. Η αναπροσαρμογή του προγράμματος-πλαisiού με στόχο τον εξορθολογισμό του και τον καθορισμό κοινών προτεραιοτήτων που συνδέονται με μεγάλα στρατηγικά σχέδια στους διάφορους τεχνολογικούς τομείς, θα προσδώσει μεγαλύτερη συνοχή στις πολυάριθμες ερευνητικές δραστηριότητες, θα επιταχύνει τη διαδικασία εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων τους και θα συμβάλει στην προβολή των κοινοτικών δράσεων, όσον αφορά την παραγομένη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία.

7.10.2. Πράγματι, η εγκαίρως εφαρμογή τεχνολογιών για την επίλυση των προβλημάτων είναι δυνατή σε πολλούς τομείς και κατά συνέπεια παρέχει λύσεις σε ευρύ φάσμα χρηστών. Η εφαρμογή αυτή βασίζεται επίσης στην κατάλληλη ανάπτυξη της θεμελιώδους βασικής και γενικής έρευνας από την οποία αντλεί για την μελλοντική εφαρμογή νέων δράσεων με στόχο την ικανοποίηση των οικονομικών και κοινωνικών αναγκών. Οι εν λόγω τεχνολογίες μπορούν, επομένως, να διαδοθούν ευρύτατα και να συμβάλουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του συνόλου του βιομηχανικού τομέα. Στην περίπτωση αυτή η κεντρική ζώνη της πυραμίδας δεν θα περιλαμβάνει πλέον τον πλήρη καθορισμό μίας σειράς ειδικών θεμάτων, αλλά την έρευνα στον τομέα των διατεχνολογικών πολυτομεακών

εφαρμογών με στόχο την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κοινωνία, η επιχείρηση και ο πολίτης. Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε να διασφαλισθεί η συνέχεια των εφαρμογών του 4ου προγράμματος-πλαisiού, συμπεριλαμβανοντας όμως περισσότερους μηχανισμούς «εκ των κάτω προς τα άνω» και αποφεύγοντας την ανεξάρτητη προσέγγιση των διαφόρων θεμάτων.

7.10.3. Η αναγκαία σύνδεση των μεγάλων στρατηγικών σχεδίων και των διαφόρων πεδίων έρευνας για την επίλυση των προβλημάτων θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μέσω της θέσπισης ενός συστήματος αναφοράς που θα ενίσχυε τους πολυτομεακούς και διαλειτουργικούς δεσμούς των διαφόρων σχεδίων τόσο μεταξύ τους όσο και με τους κυριότερους ερευνητικούς τομείς της Κοινότητας.

7.11. *Η βάση της πυραμίδας: οι οριζόντιες δράσεις*

7.11.1. Οι οριζόντιες δράσεις θα πρέπει να θεωρηθούν ως κοινές πηγές άντλησης πόρων που συνδέονται αυτόματα και δίδουν τη δυνατότητα συνεργιών με τα μεγάλα κοινά σχέδια και τα σχέδια επίλυσης των προβλημάτων.

7.11.2. Η συστηματική αυτή σύνδεση θα καταστήσει δυνατή τη δημιουργία μίας οργανικής, «εκ των κάτω προς τα άνω», σχέσης μεταξύ των ΜΜΕ και των κοινοτικών δράσεων Ε&ΤΑ, μέσω της θέσπισης μίας ενιαίας «θύρας», όπως αυτή που συνδέει τα πανεπιστήμια και την επιστημονική κοινότητα του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα με τη βιομηχανία μέσω μηχανισμών ανταλλαγής ανθρώπινων πόρων και με το εξωτερικό μέσω της διεθνούς συνεργασίας.

7.11.3. Ιδιαίτερα, η διευκόλυνση της συμμετοχής των ΜΜΕ και του ανθρώπινου δυναμικού στις ερευνητικές δραστηριότητες επίλυσης των προβλημάτων που αποσκοπούν στην επίτευξη στρατηγικών στόχων της Κοινότητας, συμβάλει στη σύνδεση με τα μεγάλα σχέδια που αποτελούν την κορυφή της πυραμίδας, διότι προσανατολίζει τα σχέδια καινοτομίας προς την ικανοποίηση των μελλοντικών αναγκών της κοινωνίας.

7.11.4. Η ανάγκη δημιουργίας μίας ενιαίας αγοράς στον τομέα της καινοτομίας, η οποία αποτελεί απαραίτητο και αναπόσπαστο στοιχείο της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς, επιβάλλει την υιοθέτηση ενός οριζοντίου προγράμματος ΜΜΕ-καινοτομίας — σύμφωνα και με όσα αναφέρονται στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ με θέμα το Πράσινο Βιβλίο για την καινοτομία⁽¹⁾ — βάσει μίας ολοκληρωμένης προσέγγισης από το στάδιο του σχεδιασμού, της διαχείρισης και της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της έρευνας και πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο μιας ad hoc μονάδας συντονισμού της Επιτροπής⁽²⁾. Η εν λόγω ολοκληρωμένη προσέγγιση θα πρέπει να εφαρμοσθεί αυτομάτως κατά τη θέση σε εφαρμογή των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων υπέρ της καινοτομίας (άρθρο 10 του κανονισμού ΕΤΠΑ), των πρωτοβουλιών ΜΜΕ, Adapt και Leader II και των παρεμβάσεων που πραγματοποιούνται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η πρόσφατη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χρηματιστηρίου για τις μικρού μεγέθους

(1) Γνωμοδότηση σχετικά με το Πράσινο Βιβλίο για την καινοτομία, ΕΕ αριθ. C 212 της 22. 7. 1996.

(2) Γνωμοδότηση σχετικά με την Πρόσθετη χρηματοδότηση του 4ου προγράμματος-πλαisiού, ΕΕ αριθ. C 212 της 22. 7. 1996.

επιχειρήσεις (EASDAQ), μπορεί επίσης να συμβάλλει στην ενθάρρυνση της καινοτομίας, μέσω της διευκόλυνσης της πρόσβασης σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου.

7.11.5. Κατά ανάλογο τρόπο, θα πρέπει να αξιοποιηθεί η διεθνής πτυχή της καινοτομίας, μέσω της μεγαλύτερης διαleitουργικότητας με τα μη κοινοτικά ευρωπαϊκά πλαίσια συνεργασίας, ιδιαίτερα τα προγράμματα COST και Eureka, δεδομένου ότι, στην περίπτωση του τελευταίου, κατά τη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών, το μέσο μέγεθος των σχεδίων έχει μειωθεί σημαντικά, τα μεγάλα στρατηγικά σχέδια έχουν ουσιαστικά καταστεί ανύπαρκτα, ενώ ταυτόχρονα έχει παρατηρηθεί έντονη αύξηση της συμμετοχής των ΜΜΕ⁽¹⁾.

7.11.6. Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η ενεργός συμμετοχή των παραγόντων που συμμετέχουν στη διαδικασία της καινοτομίας, είτε πρόκειται για επιχειρήσεις είτε πρόκειται για χρήστες, και να καταστεί δυνατή η από μέρους τους αποδοχή των νέων τεχνολογιών, θα πρέπει να προβλεφθεί η αύξηση σε όλα τα ερευνητικά επίπεδα, και η ενίσχυση των μέσων για την προώθηση της επίδειξης, δεδομένου ότι αποτελούν σημαντικά στοιχεία της δυναμικής έρευνα-καινοτομία-αγορά.

7.11.6.1. Κατά τον ίδιο τρόπο, πρέπει να ενσωματωθούν στις ερευνητικές δράσεις οι παράμετροι που άπτονται της οργάνωσης, της διαχείρισης, της αγοράς, των οικονομικών, της νομοθεσίας και της προστασίας των πνευματικών και βιομηχανικών δικαιωμάτων οι οποίες μπορούν να διευκολύνουν τη «διάθεση στην αγορά» των πορισμάτων της έρευνας συμβάλλοντας σε οικονομικές και εμπορικές επιτυχίες.

7.11.7. Η επιβεβαίωση του διεθνούς ρόλου της ευρωπαϊκής έρευνας δίδει τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, της μεγαλύτερης συμμετοχής και ολοκλήρωσης των ζωνών που συνορεύουν μεταξύ τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της διευκόλυνσης της διαδικασίας ένταξης των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης και της δημιουργίας ενός μεγάλου οικονομικού χώρου ελεύθερων συναλλαγών με τις μεσογειακές χώρες. Ιδιαίτερα, η υιοθέτηση ενός ερευνητικού προγράμματος που θα αποσκοπεί στην επίτευξη των σημαντικών τεχνολογικών στόχων που συνδέονται άμεσα με την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα, θα καταστήσει δυνατή την ταχύτερη ευθυγράμμιση της παραγωγής και των αγορών των εν λόγω χωρών προς αυτές της ΕΕ, διευκολύνοντας κατά τον τρόπο αυτό την ολοκλήρωσή τους.

7.11.8. Εξάλλου, δεδομένου ότι τα 2/3 των καινοτομιών και των παγκόσμιων επιστημονικών ανακαλύψεων πραγματοποιούνται εκτός της ΕΕ, και ότι οι επεκτεινόμενες αγορές που διασφαλίζουν την εμπορική επιτυχία των νέων προϊόντων βρίσκονται εκτός Ευρώπης, θα πρέπει να συνδεθούν τα ευρωπαϊκά μέτρα στον τομέα της καινοτομίας με τις πρωτοβουλίες διεθνούς συνεργασίας που αναλαμβάνονται. Προς το σκοπό αυτό θα πρέπει να ενταχθούν στα προγράμματα συνεργασίας της Κοινότητας, όπως το Tacis, το Phare και το MEDA, δράσεις υπέρ των κοινοτικών ερευνητικών σχεδίων για την καινοτομία, στο πλαίσιο συγκεκριμένων στρατηγικών για κάθε μία από τις μεγάλες γεωγραφικές ζώνες (Ανατολική Ευρώπη, Μεσόγειος, Λατινική Αμερική και Ασία). Οι εν λόγω στρατηγικές, οι οποίες παρουσιάζουν αμοιβαία πλεονεκτήματα, θα πρέπει να είναι διαφανείς και συνεκτικές, ενώ στην κατάρτισή τους θα πρέπει να υπάρξει πλήρης συμμετοχή των τελικών βιομηχανικών χρηστών και των δύο μερών.

7.11.9. Εξάλλου η δημιουργία ισχυρής κοινότητας επιστημόνων με υψηλά προσόντα που θα συνδέει τον ακαδημαϊκό κόσμο και τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις ΜΜΕ, απαιτεί τον προσδιορισμό καθεστώτος ευρωπαϊκού ερευνητή/ασκούμενου⁽²⁾ που θα διευκολύνει την κινητικότητα στα δίκτυα συνεχούς ανταλλαγής εμπειριών: χρειάζεται ακόμη να τονωθεί ο συντονισμός της ανάπτυξης των υποδομών έρευνας στα δίκτυα εργαστηρίων και κέντρων τεχνολογικής διάδοσης για να εξασφαλισθούν οι θεμελιώδεις βάσεις του ανταγωνιστικού μέλλοντος και από μεσομακροπρόθεσμη άποψη του ευρωπαϊκού συστήματος. Ως προς αυτό, η ΟΚΕ παραπέμπει στο Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής «Εκπαίδευση, κατάρτιση και έρευνα: εμπόδια ως προς την κινητικότητα» για το οποίο «επεξεργάζεται εκ παραλλήλου σχετική γνωμοδότηση». Οι άιλες επενδύσεις στην έρευνα και κατάρτιση αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την αξιοποίηση του ανθρώπου ως κύριου παράγοντα της ανάπτυξης.

7.12. Μεγαλύτερη ευελιξία και διαφάνεια των διαδικασιών

7.12.1. Προκειμένου να καταστεί δυνατή η παρακολούθηση των εξελίξεων στον τομέα των τεχνολογικών και επιστημονικών γνώσεων, κατά την άσκηση ερευνητικής δραστηριότητας η οποία να προλαμβάνει τις εξελίξεις, θα πρέπει να υιοθετηθούν περισσότερο ευέλικτες και διαφανείς διαδικασίες πρόσβασης και διαχείρισης. Απαιτείται, ιδιαίτερα για λόγους απλούστευσης και διαφάνειας, ο περιορισμός των διαδικασιών σε τρεις ομοιόμορφες διαδικασίες και για τα τρία στάδια δράσης που αποτελούν την προαναφερθείσα πυραμίδα δράσεων.

7.12.2. Όσον αφορά την έρευνα στον τομέα της επίλυσης των προβλημάτων, η υφιστάμενη διαχείριση της έρευνας, κατακερματισμένη μεταξύ των διαφόρων Γενικών Διευθύνσεων της Επιτροπής, έχει επιτρέψει σε κάθε μία από αυτές να εφαρμόζει τις δικές της διαδικασίες υποβολής προτάσεων, διαπραγμάτευσης των συμβάσεων και υλοποίησης των επιλεγόμενων σχεδίων. Η μεγαλύτερη εναρμόνιση και συγκέντρωση θα δώσει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες, που συχνά είναι υποχρεωμένοι να προβούν στον κατακερματισμό των διατομεακών τους σχεδίων προκειμένου να τα υποβάλουν στο πλαίσιο περισσότερων ειδικών προγραμμάτων, να πραγματοποιήσουν σημαντική εξοικονόμηση οικονομικών και ανθρώπινων πόρων.

7.12.3. Προς το σκοπό αυτό απαιτείται, προφανώς, ουσιαστική αναπροσαρμογή της υφιστάμενης οργάνωσης των εσωτερικών υπηρεσιών της Επιτροπής στον τομέα της Ε&ΤΑ, προκειμένου να καταστούν συμβατές με την ολοκληρωμένη στρατηγική προσέγγιση και να επιτευχθεί η μεγαλύτερη αποσαφήνιση και διαφάνεια του μηνύματος της Κοινότητας, καθώς και ο εξορθολογισμός του.

7.12.4. Όσον αφορά τις δράσεις οριζόντιου χαρακτήρα που αποτελούν τη βάση της πυραμίδας, θα πρέπει να υπάρξει εξορθολογισμός των υφιστάμενων διαδικασιών, προβλέποντας, κατά κύριο λόγο την εφαρμογή μίας ενιαίας «θύρας»

(1) Βλ. «Eureka evaluation report 1995», σ. 8.

(2) ΕΕ αριθ. C 393 της 31. 12. 1994.

για κάθε μία από τις τρεις δράσεις, καθώς και συνοδευτικούς μηχανισμούς που θα καθιστούν δυνατή την επικέντρωση των προτάσεων σε θέματα προτεραιότητας της έρευνας για την επίλυση των προβλημάτων και/ή σε μεγάλα σχέδια κοινοτικού ενδιαφέροντος, και θα διασφαλίζουν την ύπαρξη ευνοϊκού νομικού, δημοσιονομικού και κανονιστικού πλαισίου.

7.12.5. Όσον αφορά τα μεγάλα ευρωπαϊκά σχέδια, απαιτείται ο καθορισμός κοινών κριτηρίων, ώστε στο πλαίσιο μίας συνολικής προσφοράς να ληφθεί υπόψη η ανάγκη βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, προώθησης της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και να διασφαλισθεί σαφώς η άμεση ύπαρξη αποτελεσμάτων στους τομείς της οικονομίας και της απασχόλησης.

7.12.6. Προς το σκοπό αυτό, απαιτείται, για κάθε μεγάλο στρατηγικό σχέδιο, η επεξεργασία συναινετικών υπομνημάτων που θα είναι αποδεκτά τόσο από όλα τα κράτη μέλη και την Επιτροπή όσο και από όλους τους άλλους ενδιαφερόμενους παράγοντες του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Τα εν λόγω υπομνήματα θα πρέπει καταρχήν να εγκριθούν από τις πολιτικές αρχές στο πλαίσιο του διαλόγου μεταξύ κρατών μελών, Επιτροπής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

7.12.7. Όσον αφορά τις διαδικασίες συντονισμού, ο περιορισμός των τομέων επίλυσης των προβλημάτων σε τρεις ή τέσσερις και των προγραμμάτων οριζόντιου χαρακτήρα σε τρία, θα καταστήσει δυνατό τον περιορισμό των επιτροπών κάθε προγράμματος και θα επιτρέψει τη συστηματικότερη συνεργασία των εν λόγω επιτροπών με την Επιτροπή Επιστημονικής και Τεχνικής Έρευνας (CREST), χωρίς να επιβαρυνθεί το σύστημα διαχείρισης και να αυξηθούν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες στον τομέα της έρευνας. Οι εκπρόσωποι της CREST και των επιτροπών για τα προγράμματα οριζόντιου χαρακτήρα θα πρέπει να προβούν στη συστηματική σύσταση επιτροπών αρμόδιων για τα σχέδια επίλυσης των προβλημάτων.

7.12.8. Θα πρέπει επίσης να συσταθούν μονάδες συντονισμού για τη διασφάλιση αρμονικών σχέσεων μεταξύ των διαφόρων διαρθρώσεων του ερευνητικού τομέα, καθώς και των εν λόγω διαρθρώσεων και άλλων πολιτικών και μέσων της Κοινότητας. Κύριος στόχος των εν λόγω μονάδων θα πρέπει να είναι η διευκόλυνση των συνεργιών μεταξύ των δημοσιονομικών, νομικών, φορολογικών, επιχειρησιακών και διαχειριστικών μέσων, τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο.

8. Η χρηματοδότηση

8.1. Η ΟΚΕ έχει επανειλημμένα επισημάνει την ανάγκη διάθεσης σημαντικότερων χρηματοδοτικών πόρων για την κοινοτική έρευνα, στο πλαίσιο του κοινού προϋπολογισμού, υπογραμμίζοντας το γεγονός ότι η έρευνα και η τεχνολογική καινοτομία αποτελούν στοιχεία ζωτικής σημασίας για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, την αύξηση της απασχόλησης και τη βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα πρέπει, κατά συνέπεια, να προσδιορισθούν το συντομότερο δυνατόν οι δημοσιονομικές προοπτικές του 5ου προγράμματος-πλαισίου, ώστε να υπάρξει καλύτερος πολυετής προγραμματισμός και να προβλεφθεί η διάθεση όσο το δυνατόν περισσότερων δημοσιονομικών πόρων, σύμφωνα με τις συμφωνίες του Εδιμβούργου, δηλαδή τα 2/3 των πιστώσεων που προβλέπονται βάσει του τίτλου ΙΙΙ (εσωτερικές πολιτικές) των δημοσιονομικών προοπτικών.

8.2. Παράλληλα, θα πρέπει να προβλεφθούν οι κατάλληλες δημοσιονομικές προοπτικές ως προς τους δημοσιονομικούς πόρους που διατίθενται για άλλες πολιτικές, ώστε να περιληφθεί η πτυχή της έρευνας και της ανάπτυξης.

8.3. Όσον αφορά την κατανομή των πιστώσεων, θα πρέπει να διασφαλισθεί για τα σχέδια που περιλαμβάνονται στην κορυφή της πυραμίδας η διάθεση των κατάλληλων πιστώσεων από τα ποσά που χορηγούνται συνολικά: κατ'αυτόν τον τρόπο οι πιστώσεις αυτές θα είχαν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα και 5 έως 6 φορές υψηλότερο από τους κοινοτικούς πόρους που διατίθενται για τα σχέδια αυτά.

8.4. Η διαχείριση των πόρων που διατίθενται για σχέδια επίλυσης των προβλημάτων θα πρέπει να βασισθεί σε ήδη δοκιμασμένους μηχανισμούς, αξιοποιώντας ταυτόχρονα τις δυνατότητες που παρέχουν οι συμφωνίες στο πλαίσιο της ΓΣΔΕ, προκειμένου να διασφαλισθεί η μεγαλύτερη ευελιξία τους ως προς την κοινοτική συμμετοχή, ιδιαίτερα όσον αφορά σχέδια στον τομέα της καινοτομίας και της επίδειξης.

8.5. Όσον αφορά τα οριζόντια προγράμματα, θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη διάθεση κοινοτικών πόρων, πράγμα που δεν συμβαίνει επί του παρόντος. Στην περίπτωση που διατεθούν περισσότεροι κοινοτικοί πόροι, θα πρέπει να υπάρξει διαβάθμιση της κοινοτικής συμμετοχής, λαμβανομένης υπόψη της στρατηγικής σημασίας της καινοτομίας και της επίδειξης, ιδιαίτερα για τις ΜΜΕ, καθώς και των περιορισμών που επιβάλλει η οικονομική και κοινωνική συνοχή και τα άλλα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν προς το σκοπό αυτό. Επιπλέον, οι ΜΜΕ πρέπει να ενσωματωθούν πλήρως στα σχέδια επίλυσης των προβλημάτων.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τη θέσπιση καθεστώτος διαχείρισης των αλιευτικών προσπαθειών στη Βαλτική Θάλασσα»

(97/C 133/07)

Στις 10 Ιανουαρίου 1997, σύμφωνα με τα άρθρα 43 και 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 6 Φεβρουαρίου 1997 με βάση την έκθεση του εισηγητή κ. Serrro Kallio.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας της 26ης και 27ης Φεβρουαρίου 1997 (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 95 ψήφους υπέρ και 4 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Πρόταση της Επιτροπής

1.1. Στην πράξη προσχώρησης της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας προβλέπεται το καθεστώς πρόσβασης στα ύδατα που ορίζονται στην εν λόγω πράξη. Το καθεστώς αυτό θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου που λήγει κατά την ημερομηνία έναρξης της εφαρμογής του κοινοτικού καθεστώτος έκδοσης ειδικών αδειών αλιείας και το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου του 2002.

1.2. Στόχος είναι η εφαρμογή του καθεστώτος διαχείρισης αλιευτικών προσπαθειών στις ζώνες της Βαλτικής Θάλασσας που υπάγονται στην κυριαρχία ή την δικαιοδοσία των κρατών μελών μέχρι το 1998, οπότε λήγει και η μεταβατική περίοδος.

1.3. Το εν λόγω καθεστώς διαχείρισης των αλιευτικών προσπαθειών προβλέπει τον εκ των υστέρων έλεγχο από τα κράτη μέλη των αλιευτικών προσπαθειών που πραγματοποιήσαν τα κοινοτικά σκάφη στη Βαλτική. Ο έλεγχος αυτός θα πρέπει να πραγματοποιηθεί με την έκδοση ειδικών αδειών αλιείας από τα κράτη μέλη. Με την ειδική άδεια αλιείας επιτρέπεται η πρόσβαση στα εν λόγω ύδατα και καθίσταται δυνατή η ρύθμιση των αλιευτικών προσπαθειών καθώς και η συλλογή στοιχείων για τις αλιευτικές προσπάθειες των κοινοτικών σκαφών.

1.4. Το Συμβούλιο θα πρέπει επίσης να καθορίσει το ανώτατο όριο αλιευμάτων για τα διάφορα είδη και να χορηγήσει ποσοτώσεις σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 4, του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 3760/92 της 20ής Δεκεμβρίου 1992 για τη θέσπιση κοινοτικού καθεστώτος στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Το Συμβούλιο πρέπει να ορίσει νέα επίπεδα αλιευτικών προσπαθειών σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η κατάσταση των αλιευτικών αποθεμάτων στη Βαλτική είναι ικανοποιητική. Τόσο τα κράτη μέλη όσο και οι άλλες χώρες της Βαλτικής έχουν μεγάλη αλιευτική ικανότητα στην περιοχή.

2.2. Εφαρμόζονται κοινοί κανόνες για την άσκηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων στη Βαλτική από το 1974 υπό την αιγίδα της Διεθνούς Επιτροπής για την Αλιεία στη Βαλτική και θα πρέπει να υπάρξει κοινή προσέγγιση κατά την ανάπτυξη των αλιευτικών δραστηριοτήτων στη Βαλτική.

2.3. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η πρόταση της Επιτροπής βασίζεται στην αρχή του κοινοτικού καθεστώτος ειδικών αδειών αλιείας.

2.4. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ η Επιτροπή πρέπει να μεριμνήσει ούτως ώστε το καθεστώς ειδικών αδειών να μην οδηγήσει σε πλεόνασμα αλιευμάτων των προτεινόμενων ειδών στη Βαλτική και στους παρακείμενους κόλπους της. Επίσης η Επιτροπή θα πρέπει να καθοδηγήσει και να συμβουλεύσει τα κράτη μέλη για την εφαρμογή του καθεστώτος ειδικών αδειών καθώς και για τη συλλογή στοιχείων.

2.5. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι στην απόφαση του Συμβουλίου για τα νέα επίπεδα των αλιευτικών προσπαθειών θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι αρχές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας καθώς και τα επιστημονικά στοιχεία όσον αφορά την ανάγκη ρύθμισης των αποθεμάτων αλιευμάτων στη Βαλτική.

2.6. Η Επιτροπή πρέπει να προωθήσει την έρευνα όσον αφορά την εκτίμηση των αλιευμάτων στα διάφορα επίπεδα των αλιευτικών προσπαθειών για τα διάφορα είδη ιχθύων σε συνεργασία με την Διεθνή Επιτροπή για την Αλιεία στη Βαλτική και τη Διεθνή Επιτροπή Έξερεύννησης των Θαλασσών (ICES).

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Κατά την άποψη της ΟΚΕ η Επιτροπή πρέπει να συνεργαστεί με τη Διεθνή Επιτροπή για την Αλιεία στη Βαλτική και τη Διεθνή Επιτροπή Έξερεύννησης των Θαλασσών (ICES), ούτως ώστε όλα τα κράτη που ασκούν αλιευτική δραστηριότητα στη Βαλτική να εφαρμόσουν ταυτόχρονα και το ταχύτερο δυνατό το καθεστώς των ειδικών αδειών αλιείας.

3.2. Η ΟΚΕ προτείνει να τροποποιηθεί ως εξής το άρθρο 5:

«... σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3760/92 ...»

3.3. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι όλα τα σκάφη που ασκούν αλιευτική δραστηριότητα στη Θάλασσα της Βαλτικής πρέπει να υιοθετήσουν ταυτόχρονα τα νέα επίπεδα των αλιευτικών προσπαθειών που προβλέπονται στο άρθρο 5 της πρότασης της Επιτροπής.

3.4. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση ότι ο κανονισμός πρέπει να ισχύει για τα σκάφη άνω των 15 μέτρων μεταξύ καθέτων.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1442/88 για τη χορήγηση, για τις αμπελουργικές περιόδους 1988/1989 μέχρι 1997/1998, πριμοδοτήσεων για οριστική εγκατάλειψη αμπελουργικών εκτάσεων»

(97/C 133/08)

Στις 30 Ιανουαρίου 1997, και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 43 και 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, διατύπωσε τη γνωμοδότησή του στις 6 Φεβρουαρίου 1997 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Quevedo Rojo.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 343η σύνοδο ολομέλειάς της που πραγματοποιήθηκε στις 26 και 27 Φεβρουαρίου 1997, (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 93 ψήφους υπέρ, 3 κατά και 5 αποχές.

Η ΟΚΕ — λαμβάνοντας υπόψη την καθυστέρηση που σημειώθηκε από ορισμένα κράτη μέλη στην υιοθέτηση της απόφασης με την οποία ορίζονται οι σχετικές περιφέρειες για τη χορήγηση των πριμοδοτήσεων για οριστική εγκατάλειψη αμπελουργικών εκτάσεων, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1595/96 του Συμβουλίου της 30ής Ιουλίου 1996 που τροποποιεί το βασικό κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1442/88 του Συμβουλίου της 24ης Μαΐου 1988 — εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής περί παρατάσεως της προθεσμίας που τέθηκε (31 Δεκεμβρίου 1996) για την υποβολή αιτήσεων εκ μέρους των δικαιούχων προς τις υπηρεσίες που έχουν ορισθεί από τα κράτη μέλη.

Πράγματι, το μέτρο αυτό κρίνεται απαραίτητο προκειμένου να μη διακυβευθεί η καταβολή των πριμοδοτήσεων για την περίοδο 1996/97 και συνεπώς η επιτυχής εφαρμογή ενός μέσου που σκοπό έχει να συμβάλει στην εξισορρόπηση της αγοράς του αμπελουργικού τομέα.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 93/113/ΕΚ σχετικά με τη χρησιμοποίηση και την εμπορία των ενζύμων, των μικροοργανισμών και των παρασκευασμάτων τους στις ζωοτροφές»

(97/C 133/09)

Στις 14 Φεβρουαρίου 1997, και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 43 και 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, κατήρτισε τη γνωμοδότησή του στις 6 Φεβρουαρίου 1997 βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Colombo.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας της 26ης και 27ης Φεβρουαρίου 1997 (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), υιοθέτησε με 96 ψήφους υπέρ, 3 κατά και 2 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ λαμβάνει γνώση του αυξημένου αριθμού αιτήσεων έγκρισης για προσωρινή χρήση και εμπορία των ενζύμων, των μικροοργανισμών και των παρασκευασμάτων τους στις ζωοτροφές, που έχουν διαβιβαστεί στην Επιτροπή από τα κράτη μέλη έως την 1η Ιανουαρίου 1996, σύμφωνα με την οδηγία 93/113/ΕΟΚ της 14ης Δεκεμβρίου 1993.

Η ΟΚΕ συμμερίζεται τις ανησυχίες της Επιτροπής σχετικά με τη δυσκολία πραγματοποίησης προσεκτικής και πλήρους εξέτασης, όπως απαιτεί το λεπτό αυτό θέμα, ενός τόσο μεγάλου αριθμού δελτίων, πολλά από τα οποία απαιτούν συμπληρωματικές πληροφορίες, σε χρονικό διάστημα δώδεκα μηνών (από την 1η Ιανουαρίου 1996 έως την 1η Ιανουαρίου 1997), όπως καθορίζεται από το άρθρο 5 της προαναφερθείσας οδηγίας.

Η ΟΚΕ συνελώς εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής να μετατεθεί την 1η Ιανουαρίου η ημερομηνία εντός της οποίας θα πρέπει να έχει ληφθεί απόφαση για τη συμμόρφωση των εν λόγω προϊόντων στις απαιτήσεις που καθορίζονται για τα θέματα ασφάλειας της χρήσης και αποτελεσματικότητας από την οδηγία 70/524/ΕΟΚ της 23ης Νοεμβρίου 1970, για να εγκριθούν ως πρόσθετες ουσίες. Η μετάθεση αυτή δεν πρέπει να εξομοιωθεί με διαιώνιση μιας πρακτικής εξαιρέσεων.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2377/90 σχετικά με τη θέσπιση κοινοτικής διαδικασίας για τον καθορισμό ανωτάτων ορίων καταλοίπων κτηνιατρικών φαρμάκων στα τρόφιμα ζωικής προελεύσεως»

(97/C 133/10)

Στις 19 Δεκεμβρίου 1996, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, συγκρότησε ομάδα μελέτης και όρισε εισηγητή τον κ. Colombo.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στις 26 Φεβρουαρίου 1997 στη διάρκεια της 343ης συνόδου ολομελείας της, όρισε τον κ. Colombo γενικό εισηγητή και υιοθέτησε, με 77 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 2 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι η εν λόγω τροποποίηση αφορά διάφορες διαδικαστικές πτυχές καθώς και προθεσμίες, οι οποίες θα πρέπει να εξετασθούν καθεμιά λεπτομερώς. Λαμβάνοντας υπόψη τον επείγοντα χαρακτήρα που προκύπτει από το υφιστάμενο νομικό κενό, η ΟΚΕ αποφαινεται για τις διαδικαστικές πτυχές και τις προθεσμίες που περιέχονται στην πρόταση, επιφυλασσόμενη να επανέλθει στα προβλήματα επί της ουσίας που δημιουργούνται με την πρώτη ευκαιρία που η Επιτροπή θα διατυπώσει νέες προτάσεις.

1. Πρόλογος

1.1. Ο κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 2377/90⁽¹⁾ θέτει ως στόχο να:

- εξαλείψει τα εμπόδια στην ελεύθερη διακίνηση των κτηνιατρικών φαρμάκων και των ζωοτροφών στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά τα κατάλοιπα στα τρόφιμα ζωικής προελεύσεως,
- να προστατεύσει τη δημόσια υγεία.

1.2. Από την 1η Ιανουαρίου 1992, όλες οι εγκρίσεις εμπορίας για τα νέα κτηνιατρικά φάρμακα προβλέπουν την υποχρέωση να καθορίζεται το μέγιστο όριο καταλοίπων.

1.3. Για τις ουσίες που έχουν εγκριθεί πριν το 1992, ο κανονισμός προβλέπει τον καθορισμό του μέγιστου ορίου καταλοίπων έως την 1η Ιανουαρίου 1997.

1.4. Εφαρμόζοντας τον κανονισμό, η Επιτροπή άρχισε τις εργασίες της μέσω της επιστημονικής γνωμοδότησης της επιτροπής κτηνιατρικών φαρμάκων (CMV), σύμφωνα με τη διαδικασία της επιτροπής κανονισμού, και ενέκρινε «νομικά δεσμευτική» απόφαση, που ταξινομεί 282 ουσίες στα τέσσερα παραρτήματα που προβλέπονται απ' τον κανονισμό και τα οποία περιλαμβάνουν:

- το παράρτημα 1 τις ουσίες για τις οποίες είναι δυνατό να καθορισθεί το μέγιστο όριο καταλοίπων
- το παράρτημα 2 τις ουσίες που δεν υπόκεινται σε τέτοιο όριο

- το παράρτημα 3 τις ουσίες για τις οποίες καθορίζεται προσωρινό όριο λόγω έλλειψης των αναγκαίων επιστημονικών πληροφοριών
- το παράρτημα 4 τις ουσίες που αντιπροσωπεύουν κίνδυνο για την υγεία των καταναλωτών σε οποιαδήποτε δόση.

2. Απαίτηση προσαρμογής της διαδικασίας

2.1. Η τροποποίηση που προτείνεται από το υπό συζήτηση κείμενο επιδιώκει καταρχάς να προσαρμόσει τη διαδικασία για τον καθορισμό των ανωτάτων ορίων καταλοίπων στις ουσιαστικές μεταβολές που έχουν γίνει στις κοινοτικές διαδικασίες με την υιοθέτηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2309/93⁽²⁾, και των οδηγιών του Συμβουλίου 93/40/ΕΟΚ⁽³⁾ και 93/41/ΕΟΚ⁽⁴⁾.

2.2. Οι κανονιστικές αυτές διατάξεις καθορίζουν τις κοινοτικές διαδικασίες για την έγκριση και την εποπτεία των φαρμάκων που προορίζονται για ανθρώπινη και κτηνιατρική χρήση και επί πλέον συγκροτούν την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Αξιολόγησης Φαρμάκων.

2.3. Καλείται η επιτροπή κτηνιατρικών φαρμάκων να λειτουργήσει στα πλαίσια της Υπηρεσίας, που μεταξύ των άλλων αρμοδιοτήτων έχει τη δυνατότητα διατύπωσης γνωμοδότησης για τα αποδεκτά μέγιστα όρια καταλοίπων κτηνιατρικών φαρμάκων στα τρόφιμα ζωικής προελεύσεως.

2.4. Η διαδικασία λήψεως αποφάσεων θα πρέπει επίσης να προσαρμοσθεί στις διαδικασίες που καθορίζονται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2309/93, σύμφωνα με την λεγόμενη «συγκεντρωτική διαδικασία».

2.5. Δεύτερο, είναι αναγκαίο να προσαρμοσθεί η διαδικασία με τρόπο ώστε να ικανοποιηθούν οι υποχρεώσεις που προβλέπονται από τη συμφωνία για τα φυτοϋγειονομικά μέτρα που προβλέπονται από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουργουγουάης, και έχουν εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο με την απόφαση του Συμβουλίου 94/800/ΕΟΚ⁽⁵⁾

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 214 της 24. 8. 1993, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 214 της 24. 8. 1993, σ. 31.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 214 της 24. 8. 1993, σ. 40.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. L 336 της 23. 12. 1994.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 224 της 18. 8. 1990, σ. 1.

της 22ας Δεκεμβρίου 1994. Για να εξασφαλισθεί η υποχρέωση διαφάνειας είναι πράγματι επιτακτικό να καθορισθούν λογικοί όροι για τη διαβούλευση με τα μέλη της Παγκόσμιας Οργάνωσης Εμπορίου.

2.6. Η ΟΚΕ θεωρεί τις τροποποιήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 7, 8, 10 και 12 συνεκτικές με το νέο κανονιστικό πλαίσιο στα θέματα των φαρμάκων, όπως επίσης και με τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται σε διεθνές επίπεδο.

3. Απαίτηση τροποποίησης της ημερομηνίας λήξεως για την αναθεώρηση των ουσιών που χρησιμοποιούνται ήδη

3.1. Με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται για τις νέες ουσίες η Επιτροπή ζητεί τη μετάθεση της ημερομηνίας λήξεως στην 1η Ιανουαρίου 1999, για όλες τις ουσίες που χρησιμοποιούνται ήδη και έχουν κατατεθεί στην ΕΜΕΑ έως την 1η Ιανουαρίου 1996.

3.2. Το αίτημα αυτό δικαιολογείται από τους ακόλουθους λόγους:

- α) την καθυστέρηση με την οποία η Υπηρεσία άρχισε να λειτουργεί στην έδρα της στο Λονδίνο, που ετοιμάστηκε την 1η Ιανουαρίου 1995·
- β) τις δυσκολίες που συνάντησαν οι βιομηχανίες για να συγκεντρώσουν τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την ενημέρωση σχετικά με την πρακτική καθώς και τις δυσκολίες των εθνικών αρχών να τις εκτιμήσουν·
- γ) τη μεγάλη ποσότητα προϊόντων που θα πρέπει να υποβληθεί στον έλεγχο της Υπηρεσίας, ο πίνακας των οποίων δημοσιεύεται στη σελίδα 6 του κανονισμού και αποτελεί πανοραμική παρουσίαση με τις αντίστοιχες χρονικές προοπτικές·
- δ) την παράταση των διοικητικών χρόνων λόγω των υποχρεώσεων διαβούλευσης που προκύπτουν από τις διεθνείς συμφωνίες·
- ε) την αδυναμία να επιταχυνθούν οι αποφάσεις αν θέλει κανείς να εξασφαλίσει την αναγκαία διαφάνεια στο εμπόριο φαρμάκων. Χρειάζεται πράγματι να ακολουθείται μια ορθή και αυστηρή διαδικασία από επιστημονική άποψη, που αποτελεί απαραίτητη συνθήκη για την προστασία των καταναλωτών.

3.3. Λαμβάνοντας υπόψη τους ρυθμούς εξέτασης των ουσιών που χρησιμοποιούνται ήδη και το γεγονός ότι παραμένουν ακόμη πάνω από 200 ουσίες που θα πρέπει να εξετασθούν, η ΟΚΕ δεν μπορεί παρά να εγκρίνει την παράταση που προβλέπεται στο άρθρο 14, παράγραφο 1 και 2.

3.4. Λόγω του τεχνικού χρόνου που είναι αναγκαίος για την εμπειριστατωμένη εξέταση, που είναι απαραίτητη για την προστασία του καταναλωτή και της υγείας των ζώων, και προκειμένου να αποφευχθεί η διαιώνιση συνεχών διαδικασιών εξαιρέσης, η ΟΚΕ δεν θεωρεί ότι επαρκούν τα δύο έτη, αν

ληφθούν υπόψη επίσης και οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Φαρμάκων, προτείνει συνεπώς να καθορισθεί με τρόπο οριστικό ως ημερομηνία λήξης η 1η Ιανουαρίου 2000.

3.5. Αυτή η παράταση δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως πρόσχημα για την επιβράδυνση του ρυθμού εργασιών. Σχετικά μ'αυτό η ΟΚΕ διαπιστώνει με ανησυχία ότι τα κράτη μέλη δεν κατόρθωσαν έως σήμερα να αποδεσμεύσουν πόρους και προσωπικό που να επαρκούν για την εργασία αναθεώρησης και αυτό αποτελεί έναν από τους λόγους των καθυστερήσεων που παρουσιάστηκαν. Θεωρεί συνεπώς ότι αν επιθυμεί κανείς να σεβαστεί τις νέες προθεσμίες προς το συμφέρον της προστασίας των καταναλωτών και της διαθεσιμότητας και κυκλοφορίας των κτηνιατρικών φαρμάκων είναι επιτακτικό να εξετασθεί το πρόβλημα της βελτιστοποίησης και διαθεσιμότητας των ανθρώπινων και χρηματικών πόρων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

3.6. Μολονότι λαμβάνει υπόψη την αδυναμία να κατατεθούν νέοι φάκελλοι σχετικά με τις υπάρχουσες ουσίες, η ΟΚΕ υποδεικνύει την υιοθέτηση διαδικασίας που θα επιτρέψει την εξέταση εκ μέρους της Υπηρεσίας αυτών των ουσιών που έχουν ήδη υποβληθεί κατά τη διάρκεια του 1996, και οι οποίες έχουν ιδιαίτερη θεραπευτική αξία.

4. Καθορισμός των ανώτατων ορίων για την φάση του ζωντανού πειραματισμού

4.1. Μια άλλη πτυχή που αντιμετωπίστηκε από την τροποποίηση είναι το πρόβλημα των ζώων που χρησιμοποιούνται για τον ζωντανό πειραματισμό των φαρμάκων.

4.2. Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 2 της οδηγίας 81/851/ΕΟΚ⁽¹⁾, τα τρόφιμα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση δεν μπορούν να προέρχονται από τα ζώα αυτά εκτός και αν έχουν καθορισθεί ανώτερα όρια καταλοίπων και εάν έχει προβλεφθεί ο κατάλληλος χρόνος αναμονής. Συνεπώς, από την 1η Ιανουαρίου 1997, από τη στιγμή που δεν θα έχει καθορισθεί το ανώτατο όριο, πρέπει να καταστραφούν όλα τα τρόφιμα που προέρχονται από τα ζώα που χρησιμοποιήθηκαν για πειράματα, όπως επίσης να θανατωθούν τα ίδια τα ζώα.

4.3. Με την προσθήκη νέου άρθρου 4α στον παρόντα κανονισμό, η Επιτροπή προτείνει τον καθορισμό προσωρινού μέγιστου ορίου καθώς και κατάλληλη περίοδο αναμονής της εγκυρότητας που να μην ξεπερνά τα δύο χρόνια.

4.4. Ο κανονισμός εξάλλου θα συμπληρωθεί από ειδικό παράρτημα (3α) που θα περιέχει τις ουσίες που βρίσκονται στη φάση του πειραματισμού, στις οποίες θα δοθούν προσωρινά μέγιστα όρια και κατάλληλες περιόδους αναμονής, προκειμένου να εξασφαλισθεί η προστασία της υγείας των καταναλωτών.

4.5. Θεωρώντας ότι η προστασία του καταναλωτή έχει ήδη εξασφαλισθεί σε εθνικό επίπεδο από τους κανόνες που προβλέπονται από την οδηγία 93/40/ΕΟΚ καθώς και από τον Κώδικα ορθής κλινικής πρακτικής που ορίζεται από την οδηγία 92/18/ΕΟΚ, η ΟΚΕ δεν κρίνει ότι ο προσδιορισμός ενός προσωρινού LMR μπορεί να παρέχει καμία πρόσθετη ασφάλεια για

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 317 της 6. 11. 1981, σ. 1.

τον καταναλωτή, λόγω του περιορισμένου χαρακτήρα των στοιχείων που διατίθενται στην πρώτη φάση του κλινικού πειραματισμού. Η άποψη αυτή υποστηρίζεται και από τις επιφυλάξεις που έχουν εκφραστεί σχετικά από την επιτροπή κτηνιατρικών φαρμάκων, που βρίσκεται στο στάδιο της υιοθέτησης εγγράφου με εναλλακτικές προτάσεις προς υποβολή στην Επιτροπή.

4.6. Συνεπώς η ΟΚΕ δεν δέχεται την προσθήκη του νέου άρθρου 4α και του τρίτου εδαφίου του άρθρου 14, και καλεί την Επιτροπή να διατυπώσει νέα πρόταση λαμβάνοντας υπόψη τους προσανατολισμούς της CVM με στόχο να συνδυαστεί η ασφάλεια του καταναλωτή με την απαίτηση αποφυγής όσο το δυνατόν της θανάτωσης των ζώων που χρησιμοποιήθηκαν για πειράματα.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου που συμπληρώνει για τα ζωικά προϊόντα τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής»

(97/C 133/11)

Στις 11 Σεπτεμβρίου 1996, και σύμφωνα με τα άρθρα 43 και 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 6 Φεβρουαρίου 1997, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Olsson.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας της 26ης και 27ης Φεβρουαρίου 1997 (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 88 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 17 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση της Επιτροπής να εισαγάγει εναρμονισμένους κανόνες για τη βιολογική παραγωγή ζωικών προϊόντων, όμως παρατηρεί συγχρόνως ότι η πρόταση έχει υποβληθεί με πολύ μεγάλη καθυστέρηση. Το γεγονός αυτό συνέβαλε στην περαιτέρω ανάπτυξη των εθνικών ρυθμίσεων οι οποίες είναι ασαφείς για τους ευρωπαϊούς καταναλωτές.

1.2. Προς το παρόν η γεωργική παραγωγή αυξάνεται λόγω της αύξησης της ζήτησης. Εν τω μεταξύ η ανάπτυξη είναι διαφορετική μεταξύ των κρατών μελών. Η νέα αυτή αγορά προσελκύει και μη σοβαρούς παραγωγούς και διανομείς.

1.3. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να αυξηθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών για τα βιολογικά προϊόντα και να ενθαρρυνθούν γενικά, περιβαλλοντικές πρακτικές στη γεωργία.

1.4. Ο κυριότερος λόγος για τον οποίο οι καταναλωτές αγοράζουν βιολογικά ζωικά προϊόντα, είναι ότι προτιμούν ευσυνείδητα ένα είδος παραγωγής το οποίο βασίζεται στη φυσική ανακύκλωση, όπου οι πόροι είναι περιορισμένοι και χρησιμοποιούνται, όσο με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και προσοχή. Έτσι, η βιολογική παραγωγή θα μπορούσε να αποτελέσει την αιχμή του δόρατος για την ανάπτυξη της κοινωνίας της ανακύκλωσης η οποία να χαρακτηρίζεται από την «αιεφόρο ανάπτυξη».

1.5. Άλλοι πολύ σημαντικοί λόγοι για τους οποίους πολλοί καταναλωτές επιλέγουν βιολογικά προϊόντα είναι η μέριμνα για την υγεία των ζώων, η ευημερία τους και η ζωοφιλία.

1.6. Για να έχουν εμπιστοσύνη οι καταναλωτές στη βιολογική παραγωγή πρέπει αυτή να εκπληρώνει ορισμένα σαφή κριτήρια, που να είναι ομοιογενή σε όλα τα κράτη μέλη, συγχρόνως όμως ο έλεγχος των κριτηρίων αυτών, που θα απλουστευθούν, θα πρέπει να είναι αξιόπιστος.

1.7. Οι καταναλωτές έχουν συμφέρον να αυξηθεί σημαντικά η προσφορά των βιολογικών προϊόντων για να πωλούνται σε

προσιτές τιμές. Τα βιολογικά παραγόμενα τρόφιμα θα πρέπει να υπάρχουν στο τραπέζι κάθε πολίτη και δεν θα πρέπει να αποτελούν ένα σπάνιο προϊόν που απευθύνεται σε λίγους καταναλωτές.

1.8. Συνεπώς, η ΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει ότι ένας κανονισμός στον εν λόγω τομέα δεν πρέπει να υψώσει παράλογους φραγμούς για τους γεωργούς οι οποίοι επιθυμούν να εφαρμόσουν τις μεθόδους της βιολογικής γεωργίας τόσο όσον αφορά τους κανόνες όσο και τις δαπάνες. Στο τμήμα 2 υποβάλλεται πρόταση με στόχο την άρση ορισμένων από τους φραγμούς αυτούς.

1.9. Όσον αφορά την πρόταση κανονισμού, η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι οι διατάξεις είναι πολύ γενικές και δεν παρεκκλίνουν από τους κανόνες και την τακτική της συμβατικής παραγωγής.

1.10. Οι πολύ ασαφείς και γενικοί κανόνες όσον αφορά την βιολογική παραγωγή θα έχουν ως αποτέλεσμα την εξασθένηση της νομικής ισχύος του κανονισμού.

1.11. Η ΟΚΕ φρονεί ακόμη, ότι ο κανονισμός είναι κατά κάποιον τρόπο εξαιρετικά λεπτομερής. Σχετικό παράδειγμα αποτελούν οι κανόνες για την ελάχιστη ηλικία των ζώων για σφαγή.

1.12. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ προτείνει όπως ο κανονισμός και τα παραρτήματά του περιορισθούν μόνο στον καθορισμό των ελάχιστων κανόνων που προσδιορίζουν το βιολογικό τρόπο παραγωγής, κανόνες τους οποίους θα πρέπει να πληρεί η παραγωγή για να μπορούν τα προϊόντα της να διατίθενται στην αγορά με την ένδειξη του βιολογικού τρόπου παραγωγής τους. Στο τμήμα 2 οι απαιτήσεις αυτές διευκρινίζονται από την ΟΚΕ.

1.13. Παρόλα αυτά, η ΟΚΕ έχει επίγνωση του ότι οι περιφερειακές διαφορές στην ΕΕ είναι μεγάλες όσον αφορά τη φύση και τις κλιματολογικές συνθήκες. Διαφορές, υπάρχουν επίσης και μεταξύ των διαφόρων ειδών ζώων. Αυτό καθιστά αδύνατη την ολοκληρωτική εναρμόνιση. Για το λόγο αυτό πρέπει να εξευρεθεί μία ορισμένη ευελιξία, η οποία θα επιτρέπει στα κράτη μέλη την εισαγωγή εθνικών διατάξεων οι οποίες δεν θα είναι αντίθετες με τις κυριότερες απαιτήσεις που καθορίζονται για τη βιολογική παραγωγή, και δεν θα οδηγούν στη στρέβλωση του ανταγωνισμού. Τα εθνικά όργανα πιστοποίησης πρέπει να ανταποκριθούν στην απαίτηση όσον αφορά τα ευρωπαϊκά πρότυπα EN 45011 και 45012.

1.14. Η ΟΚΕ φρονεί ότι οι αποφάσεις για κανόνες που βασίζονται σε παρόμοιες διαφορές πρέπει να λαμβάνονται από τους εθνικούς οργανισμούς ή από τις αρχές ελέγχου σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους οργανισμούς παραγωγής, τα όργανα ελέγχου και τους εκπροσώπους των καταναλωτών. Εν συνεχεία οι αποφάσεις θα πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή και τα κράτη μέλη για ενδεχόμενες αντιρρήσεις για τις οποίες, εφόσον υποβληθούν, θα πρέπει να κινείται η διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91.

1.15. Η επεξεργασία του κανονισμού σύμφωνα με τις προαναφερθείσες αρχές θα αποτελούσε ένα βήμα προς την επιθυμητή απλούστευση των κανόνων της γεωργικής πολιτικής της ΕΕ και θα συνέβαλε στην επίτευξη μεγαλύτερης κατανόησης και εμπιστοσύνης προς αυτή από τους καταναλωτές και γενικά από το κοινό. Επιπλέον, μία απλούστευση που θα βασιζόταν

σε σαφή κριτήρια θα διευκόλυνε τις δυνατότητες της ΕΕ να επιτύχει τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές μία ικανοποιητική διεθνή συμφωνία όσον αφορά το εμπόριο προϊόντων βιολογικής παραγωγής, που να διασφαλίζει την τήρηση δίκαιων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των εισαγόμενων και των κοινοτικών προϊόντων.

2. Ειδικά σχόλια

Με βάση τα ανωτέρω η ΟΚΕ φρονεί ότι το προοίμιο και τα παραρτήματα πρέπει να περιέχουν αποκλειστικά τις κυριότερες απαιτήσεις που επιβάλλονται για τη βιολογική παραγωγή, καθώς επίσης να καθορίζουν σε ποιές περιπτώσεις πρέπει να γίνονται εθνικές εξαιρέσεις. Οι δηλώσεις γενικού περιεχομένου, οι οποίες ισχύουν ακόμη για τη συμβατική παραγωγή, που δεν έχουν όμως κανένα νομικό αποτέλεσμα, πρέπει να απαλειφθούν από το κείμενο της πρότασης κανονισμού.

2.1. Γενικές αρχές

2.1.1. Η ΟΚΕ φρονεί ότι στο κεφάλαιο αυτό πρέπει, πρώτα απ' όλα, να καθορίζεται το σύνολο των σημαντικών απαιτήσεων τις οποίες θα πρέπει να εκπληρώνει η βιολογική παραγωγή, διότι έτσι θα προσδιορίζονται και τα όρια που τη χωρίζουν από τη συμβατική παραγωγή.

2.1.2. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, οι σημαντικές αυτές απαιτήσεις είναι οι εξής:

- η διατροφή των ζώων πρέπει να εξασφαλίζεται κυρίως με ζωοτροφές και τροφές οι οποίες παράγονται σύμφωνα με τους κανόνες της βιολογικής γεωργίας·
- τα ζώα θα πρέπει να διαθέτουν τόση ελευθερία κινήσεων και τέτοιες συνθήκες διαβίωσης ώστε να είναι σε θέση να ικανοποιούν τις φυσικές του ανάγκες·
- τα ασθενή ζώα θα πρέπει να θεραπεύονται με αλλοπαθητικά μέσα εφόσον αυτό συνάδει με την συνήθη φροντίδα για τα ζώα και τη νομοθεσία για την προστασία τους·
- το σύνολο των ζώων ανά επιφάνεια πρέπει να είναι περιορισμένο προκειμένου να αποφεύγονται όλα τα είδη ρύπανσης και για να τηρούνται οι διατάξεις της οδηγίας περί νιτρικών αλάτων, πράγμα που αντιστοιχεί σε 2 χονδρά ζώα ανά εκτάριο, κατ' ανώτατο όριο. Οι εθνικές αρχές ελέγχου θα πρέπει να μπορούν να καθορίζουν ένα πιο χαμηλό αριθμό ζώων από εκείνον που καθορίζεται στην οδηγία ως ανώτατο όριο, λόγω της δημιουργίας αζώτου (170 kg N/ha)·
- οι βιολογικοί εκτροφείς που δεν έχουν τη δυνατότητα να παράγουν το 100% των ζωοτροφών που χρειάζονται ή που δεν διαθέτουν επαρκείς εκτάσεις για τη διασπορά των λιμάτων πρέπει να συνεργάζονται με άλλους γεωργούς, που βρίσκονται σε λογική απόσταση, προκειμένου να ολοκληρώσει την ανακύκλωσή του ο βιολογικός τρόπος παραγωγής·
- η εμφύτευση εμβρίου, η χρήση συνθετικών ουσιών για πάχυνση καθώς και οι παρεμβάσεις γενετικής φύσεως θα πρέπει να απαγορεύονται·

- οι οργανισμοί των οποίων τα γένη, έχουν τροποποιηθεί θα πρέπει να απαγορεύονται για το βιολογικό τρόπο παραγωγής, τόσο στις ζωοτροφές όσο και στα επεξεργασμένα τρόφιμα·
- η συμβατική εκτροφή στην ίδια μονάδα παραγωγής θα μπορεί να επιτρέπεται μόνο σε σχέση με τη μετατροπή και θα πρέπει να είναι σαφώς διαχωρισμένη από τη βιολογική εκτροφή. Η περίοδος αυτή θα μπορεί να παρατείνεται το πολύ επί πέντε χρόνια, προκειμένου να μην αποβεί πολύ δαπανηρή για το γεωργό η μεταβολή αυτή·
- οι επεμβάσεις οι οποίες συνεπάγονται τον ακρωτηριασμό των ζώων επιτρέπονται αποκλειστικά, μόνον, εφόσον έχουν σκοπό τη βελτίωση της υγείας ή της διαβίωσης και της υγιεινής των ζώων, καθώς και την ασφάλεια των ανθρώπων. Οι εθνικές αρχές ελέγχου θα μπορούν να επιτρέπουν τον ευνουχισμό και την αφαίρεση των κεράτων εφόσον αυτά είναι απαραίτητα για ορισμένη παραγωγή·
- τα ζώα που έχουν εκτραφεί βιολογικά θα πρέπει να επισημαίνονται κατά τη στιγμή της σφαγής, πράγμα που μεταξύ άλλων θα διευκολυνθεί από το σύστημα σήμανσης που πρότεινε τελευταία η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ταυτότητα του ζώου θα πρέπει να συνοδεύει όλα τα μέρη του σφάγιου για να δίδει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις επεξεργασίας να τα χρησιμοποιούν ως πρώτες ύλες κατά την παραγωγή των σύνθετων βιολογικών ζωοτροφών.

2.2. Προέλευση των ζώων

2.2.1. Η ΟΚΕ θεωρεί κατ' αρχήν λογική την πρόταση να περιορισθεί ο αριθμός των συμβατικά εκτρεφόμενων θηλυκών ζώων τα οποία μπορεί να εισαχθούν στην υπάρχουσα αγέλη σε 10 % κατ' ανώτατο όριο. Οι αρχές ελέγχου θα πρέπει να έχουν μόνο κατά παρέκκλιση τη δυνατότητα να αυξάνουν το όριο αυτό σε 30 %, για να καθίσταται δυνατή η ταχύτερη ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής, τηρώντας όμως τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην πρόταση της Επιτροπής.

2.2.2. Αντίθετα, η ΟΚΕ αποδέχεται την πρόταση της Επιτροπής όσον αφορά την εισαγωγή κοτόπουλων, νεοσσών, μόσχων, χοιριδίων και μελισσών που έχουν εκτραφεί συμβατικά, θεωρεί όμως ότι η μεταβατική περίοδος πρέπει να παραταθεί μέχρι και τις 31 Δεκεμβρίου του 2005.

2.3. Περίοδος μετατροπής

2.3.1. Η ΟΚΕ φρονεί ότι οι ζωοτροφές που θα δοθούν στα ζώα κατά τη διάρκεια της περιόδου μετατροπής θα πρέπει να προέρχονται από βοσκότοπους και καλλιέργειες ζωοτροφών οι οποίες βρίσκονται στη μεταβατική περίοδο για να μετατραπούν σε βιολογική γεωργία.

2.3.2. Αυτό συνεπάγεται ότι η μετατροπή των ζώων μπορεί να συμβεί συγχρόνως με τη μετατροπή σε φυτική παραγωγή που πραγματοποιεί η εκμετάλλευση.

2.3.3. Το ανωτέρω προϋποθέτει ακόμη ότι η περίοδος μετατροπής θα υφίσταται τακτικό έλεγχο.

2.3.4. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, η περίοδος μετατροπής της φυτικής παραγωγής πρέπει να καθορισθεί σε ένα έτος. Οι εθνικές αρχές ελέγχου διαθέτουν ήδη τη δυνατότητα αυτή, αλλά ο σαφής καθορισμός του ενός έτους ως ορίου, καθιστά τους κανόνες σαφέστερους και θα έχει επίσης ως αποτέλεσμα την αποφυγή της σύγχυσης των καταναλωτών κατά τη διάρκεια της περιόδου μετατροπής, όσον αφορά τη σήμανση.

2.4. Διατροφή

2.4.1. Μολονότι η βασική αρχή της πρότασης είναι ότι οι ζωοτροφές των ζώων θα πρέπει να προέρχονται από την ίδια εκμετάλλευση, η ΟΚΕ φρονεί ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις γεωγραφικές και κλιματολογικές συνθήκες και να επιτραπεί η μεταφορά βιολογικών τροφών και οι εμπορικές ή μη συναλλαγές μεταξύ των εκμεταλλεύσεων.

2.4.2. Η ΟΚΕ φρονεί ότι η διατροφή με βιολογικές τροφές θα πρέπει να ανέρχεται τουλάχιστον στο 70 % ημερησίως, και κατά μέσο όρο να αποτελεί το 90 % της συνολικής διατροφής.

2.4.3. Η ΟΚΕ αποδέχεται την πρόταση της Επιτροπής ότι το ποσοστό των ξηρών τροφών θα πρέπει να αποτελεί τουλάχιστον το 60 %, ωστόσο θεωρεί ότι οι εθνικές αρχές ελέγχου θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιτρέπουν 50 %, εάν αυτό επιβάλλεται από την άποψη της παραγωγής.

2.4.4. Στα παραρτήματα του κανονισμού υπάρχουν οι κατάλογοι με συμπληρωματικές τροφές, οι συγκεκριμένες θρεπτικές ουσίες, καθώς και άλλα προϊόντα τα οποία είναι εγκεκριμένα για βιολογική διατροφή.

2.4.5. Η εμπειρία έχει δείξει ότι παρόμοιοι κατάλογοι είναι δύσκολο να καταρτισθούν και να αλλάξουν. Η ανάπτυξη νέων προϊόντων εμποδίζεται όταν οι καταλόγοι δεν λαμβάνουν επαρκώς υπόψη τις διαφορετικές φυσικές συνθήκες και παραδόσεις ορισμένων περιφερειών.

2.4.6. Σε ορισμένες περιφέρειες χρειάζεται λόγω κλιματολογικών συνθηκών να είναι δυνατή η χρησιμοποίηση συντηρητικών στις τροφές όπως μυρμηκικό και προπιονικό οξύ, προκειμένου να διατηρηθεί η βιολογική παραγωγή. Για να εγκριθεί παρόμοια εξαίρεση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ακολουθήσουν τη διαδικασία που προτείνει η ΟΚΕ στο σημείο 1.14.

2.4.7. Η ΟΚΕ φρονεί ότι πρέπει να επιτρέπεται η χρησιμοποίηση ζωοτροφών προκειμένου να λαμβάνουν οι χοίροι και τα πουλερικά, τις ζωϊκές πρωτεΐνες που είναι φυσικές και απαραίτητες γι' αυτά τα είδη ζώων. Αντίθετα, θα πρέπει να επιτρέπονται τα συνθετικά αμινοξέα, πράγμα που συνεπάγεται τη μείωση της διαρροής νιτρικών αλάτων στο περιβάλλον, αφού θα απαιτούνται μικρότερες εκτάσεις για την καλλιέργεια φυτών πλούσιων σε πρωτεΐνες. Οι ζωϊκές βιολογικές ζωοτρο-

φές που παράγονται με τον τρόπο αυτό θα πρέπει να επισημαίνονται.

2.4.8. Η ΟΚΕ φρονεί ότι η Επιτροπή πρέπει, κατ'αρχάς, να επεξεργασθεί πιο ακριβή κριτήρια σχετικά με το ποιες απαιτήσεις θα πρέπει να πληρούν οι ζωοτροφές και οι άλλες θρεπτικές ύλες για να συμπεριληφθούν στην κατάσταση με τα συμπληρώματα διατροφής. Με τη διαδικασία του σημείου 1.14 μπορεί να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες συνθήκες που ισχύουν για ορισμένες περιφέρειες και για ορισμένα είδη ζώων.

2.5. Μέτρα προφύλαξης και κτηνιατρική φροντίδα

2.5.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση της Επιτροπής ότι η προληπτική αλλοπαθητική αγωγή θα πρέπει να απαγορεύεται, φρονεί όμως ότι οι κτηνιατρικές αρχές θα πρέπει να μπορούν να εξαιρούν για να προστατεύσουν την υγεία ολόκληρης αγέλης και για να προλάβουν θανατικές επιδημίες.

2.5.2. Η ΟΚΕ ελπιώνει να τονίσει ότι στα άρρωστα ζώα θα πρέπει να παρέχεται η κατάλληλη αγωγή υπό κτηνιατρικό έλεγχο, σύμφωνα με τις υπάρχουσες διατάξεις για την προστασία των ζώων.

2.5.3. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση της Επιτροπής ότι το διάστημα αναμονής, μετά την αγωγή με συνθετικά φάρμακα θα πρέπει να είναι διπλάσιο, όπως ισχύει και για τη συμβατική παραγωγή.

Εάν χρειασθούν περισσότερες από 2 αγωγές ετησίως, τα προϊόντα δεν θα μπορούν, σύμφωνα με την άποψη του τμήματος, να πωλούνται πλέον με την ένδειξη του βιολογικού τρόπου παραγωγής και φρονεί επίσης οι αρχές ελέγχου θα πρέπει να εξετάσουν την αιτία της νόσου και να διασφαλίζουν ότι ο κτηνοτρόφος θα καταβάλει προσπάθειες για την εξάλειψη των αιτίων.

2.5.4. Ο κανονισμός απαγορεύει τις ουσίες για την επιτάχυνση της ανάπτυξης. Η ΟΚΕ τονίζει ότι η απαγόρευση αυτή θα πρέπει να ισχύει, άνευ όρων για όλες τις αγέλες, ανεξαρτήτως, των ειδών των ζώων.

2.5.5. Στη μελισσοκομία δεν θα πρέπει να επιτρέπεται καμία άλλη χημική ουσία εκτός του μυρμηκικού οξέος.

2.6. Κτήρια εκτροφής και υπαίθριοι χώροι

Η ΟΚΕ φρονεί ότι η πρόταση της Επιτροπής όσον αφορά τα κτήρια εκτροφής και τους υπαίθριους χώρους, τον εξοπλισμό των αποθηκών, των κτηνιατρικών αποβλήτων και της αποθήκευσης στα σιλό καθορίζει το κατάλληλο γενικό πλαίσιο. Οι συνθήκες εκτροφής, έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην ποιότητα του κρέατος και χρειάζονται υψηλές προδιαγραφές για το σήμα βιολογικής παραγωγής. Όμως, έχοντας υπόψη τις διαφορετικές κλιματικές συνθήκες όπως και άλλους παράγοντες, που υπάρχουν μεταξύ των χωρών, πρέπει να αφηθεί στα κράτη μέλη ορισμένη ευελιξία, χωρίς όμως να οδηγήσει στη στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Tom JENKINS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι ακόλουθες τροπολογίες απορρίφθηκαν κατά τη συζήτηση:

Σημείο 2.1.2, 1η παύλα

Να αντικατασταθεί από το ακόλουθο κείμενο:

«— η διατροφή των φυτοφάγων ζώων θα πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά, αμέσως μόλις αυτό είναι δυνατόν, στη χορήγηση φυτικών προϊόντων που παράγονται σύμφωνα με τις αρχές της βιολογικής καλλιέργειας.»

Αιτιολογία

Η παρούσα διατύπωση δεν διασφαλίζει επαρκώς τους καταναλωτές.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 33, ψήφοι κατά: 39, αποχές: 17.

Σημείο 2.1.2, τετάρτη περίπτωση

Να αντικατασταθεί η φράση «προκειμένου να αποφεύγονται όλα τα είδη ρύπανσης» από τη φράση «προκειμένου να μειωθεί η ρύπανση».

Αιτιολογία

Δεν είναι πάντοτε δυνατόν να αποφευχθεί η ρύπανση, μπορεί όμως να μειωθεί.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 31, ψήφοι κατά: 40, αποχές: 18.

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με το βάρος αποδείξεως σε περίπτωση διάκρισης λόγω φύλου»

(97/C 133/12)

Στις 17 Οκτωβρίου 1996, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και το άρθρο 2, παράγραφος 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 14 για την κοινωνική πολιτική, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 13 Φεβρουαρίου 1997 με βάση εισηγητική έκθεση της κ. Sigmund.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 103 ψήφους υπέρ, 13 κατά και 26 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Από εικοσαετίας, η Κοινότητα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια για την ισότητα των ανδρών και των γυναικών στην κοινωνία. Με βάση το άρθρο 119 της Συνθήκης, (με το οποίο καθιερώθηκε η αρχή της ίσης αμοιβής ανδρών και γυναικών για ισότιμη εργασία), η Κοινότητα θέσπισε την ισότητα μεταχείρισης στον επαγγελματικό βίο και σε άλλους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης. Σ' αυτά πρέπει να προστεθούν έξι οδηγίες, δύο συστάσεις και δέκα αποφάσεις του Συμβουλίου που αφορούν την ισότητα ευκαιριών και την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών.

1.2. Παρά την καθιέρωση αυτού του ευρύτατου νομικού συστήματος, δεν έχουν εξασφαλιστεί ακόμη πλήρως η ίση μεταχείριση και η ισότητα ευκαιριών. Τα διαδικαστικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν συχνά τα θύματα διακρίσεων και το γεγονός ότι αγνοούν τα δικαιώματά τους έχουν ως αποτέλεσμα να περιορίζεται η αποτελεσματικότητα των εγγυήσεων που προσφέρει η κοινοτική νομοθεσία.

1.3. Η Επιτροπή είχε υποβάλλει ήδη από τις 27 Μαΐου 1988 την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με το βάρος της απόδειξης ως προς την ίση αμοιβή και την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών»⁽¹⁾.

Στη γνωμοδότηση της 27ης Οκτωβρίου 1988, η ΟΚΕ επικροτούσε την πρόταση της Επιτροπής, τονίζοντας τον επίκαιρο χαρακτήρα των αιτημάτων που περιλάμβανε το πρόγραμμα δράσης της 24ης Απριλίου 1986 για την προσφορά ίσων ευκαιριών στις γυναίκες (1986-1990).

Η πρόταση της Επιτροπής εξετάστηκε κατ' επανάληψη από το Συμβούλιο την περίοδο 1988-1994 και η Επιτροπή υποχρεώθηκε να επεξεργασθεί επανειλημμένα το σχέδιό της προκειμένου να γίνει γενικότερα αποδεκτό. Στη συνεδρίαση του Συμβουλίου που πραγματοποιήθηκε στις 23 Νοεμβρίου 1993, 11 από τα τότε 12 κράτη μέλη κατόρθωσαν να συμφωνήσουν και να εγκρίνουν το σημαντικά τροποποιημένο σχέδιο οδηγίας. Ωστόσο, δεν υπήρξε η ομοφωνία απόψεων που ήταν απαραίτητη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 100 και 235 της ΣΕΚ.

Τον Ιανουάριο του 1994, στην απόφαση που εξέδωσε σχετικά με το Λευκό Βιβλίο για την ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική, το ΕΚ κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει νέο σχέδιο οδηγίας. Στις 5 Ιουλίου 1995, η Επιτροπή ενέκρινε την πραγματοποίηση ακροάσεως με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και με βάση ένα κείμενο στο οποίο αναφέρονταν τα μέτρα και οι προτάσεις της σχετικά με το βάρος της αποδείξεως.

Κοινή άποψη των οργανώσεων που εξέφρασαν τις απόψεις τους κατά τις δύο ακροάσεις που πραγματοποιήθηκαν ήταν ότι αυτό που είχε εξαιρετική σημασία ήταν η ορθή εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Ωστόσο, οι κοινωνικοί εταίροι δεν επιθυμούσαν τη σύναψη συμφωνίας με βάση το άρθρο 4 της σύμβασης για την κοινωνική πολιτική.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή υπέβαλε στις 17 Ιουλίου 1996 την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με το βάρος της αποδείξεως σε περίπτωση διάκρισης λόγω φύλου»⁽²⁾.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ επικροτεί κατά βάση την πρωτοβουλία της Επιτροπής να υποβάλει την εξεταζόμενη πρόταση οδηγίας. Παράλληλα δε, συµμερίζεται την άποψη της ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί η καλύτερη εφαρμογή και η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, απαιτείται η ανάληψη κοινής δράσης.

2.2. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών πρέπει να εφαρμόζεται στην πράξη ως θεμελιώδης επιταγή της ιδέας της δικαιοσύνης. Για το λόγο αυτό, υποστηρίζει τα μέτρα που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των δυσχερειών που αντιμετωπίζουν οι δικαιούχοι.

2.3. Ωστόσο, η ΟΚΕ δεν συµμερίζεται την άποψη της Επιτροπής που περιλαμβάνεται στο υπόμνημα ότι η προτεινόμενη ρύθμιση δεν πρόκειται να έχει διοικητικές επιπτώσεις

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 176 της 5. 7. 1988.

⁽²⁾ Έγγραφο COM(96)340 τελικό.

που θα εμποδίζουν τη δημιουργία, τη λειτουργία και την εξέλιξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Η προβολή απαιτήσεων ακολουθεί, σε πολλές περιπτώσεις, αρκετό διάστημα μετά την αφορομή. Για τις μικρομεσαίες βιοτεχνίες, τους χειροτέχνες, τους ελεύθερους επαγγελματίες ή τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα μπορούσε, κάτω από ορισμένες συνθήκες να είναι δύσκολη ή ακόμη και αδύνατη η υποβολή των απαιτούμενων αποδεικτικών στοιχείων. Λόγω του περιορισμένου μεγέθους της διάρθρωσής τους δεν είναι απαραίτητο να καταχωρούν συστηματικά δεδομένα σχετικά με την οργανωτική και εργασιακή τους εξέλιξη, που είναι ορατή ούτως ή άλλως. Από την άλλη πλευρά, η υποχρέωση καταχώρησης μπορεί, κάτω από ορισμένες συνθήκες, να οδηγήσει σε δυσανάλογη αύξηση του γραφειοκρατικού φόρτου και του σχετικού κόστους.

Η ΟΚΕ διαπιστώνει σαφώς ότι παρά τις σκέψεις αυτές είναι αναμφίβολο ότι η πρόταση οδηγίας που επιδοκιμάζεται καταρχή από την ΟΚΕ ισχύει χωρίς κανένα περιορισμό και για τις ΜΜΕ.

Η ΟΚΕ ελπίζει ότι η Επιτροπή θα συνεκτιμήσει τα δεδομένα αυτά κατά την κατάρτιση των προγραμμάτων της για τη σύσταση, την επιβίωση και την προώθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων λαμβάνοντας κατάλληλα μέτρα. Για λόγους που αφορούν τη νομική ασφάλεια, αυτό δε μπορεί να θεωρηθεί ως δεδομένο κατά την εφαρμογή της νέας οδηγίας.

2.4. Η οδηγία πρέπει να εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις κοινοτικών νομοθετικών πράξεων που έχουν εκδοθεί ή που πρόκειται να εκδοθούν σε σχέση με τις διακρίσεις λόγω φύλου και δεν αποκλείουν ρητώς της εφαρμογή της. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση ποινικής δίωξης, εκτός και αν τα κράτη μέλη ορίζουν αλλιώς.

2.5. Στην πρόταση οδηγίας εξετάζονται τρία θέματα:

- ο ορισμός της έμμεσης διάκρισης (άρθρο 2),
- το βάρος της απόδειξης (άρθρο 4), και
- οι διαδικασίες (άρθρο 5).

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η έμμεση διάκριση (άρθρο 2)

3.1.1. Μέχρι σήμερα η έννοια της «έμμεσης διάκρισης» δεν είχε οριστεί στην Κοινότητα. Στις σχετικές οδηγίες, η έννοια χρησιμοποιείται χωρίς να ορίζεται. Αυτό το νομικό κενό έχει μέχρι στιγμής καλυφθεί μόνο από την Ιρλανδία, την Ιταλία και το ΗΒ.

3.1.2. Ωστόσο, το ΔΕΚ δημιούργησε τα τελευταία χρόνια μια αρκετά ενιαία και σαφή νομολογία, σύμφωνα με την οποία τίθεται θέμα διάκρισης στην περίπτωση εφαρμογής «ενός φαινομενικά ουδέτερου κριτηρίου, που επηρεάζει μια σημαντικά μεγαλύτερη αναλογία ατόμων του ίδιου φύλου».

3.1.3. Η Επιτροπή υιοθετεί την αρχή αυτή. Η ΟΚΕ κρίνει ότι ο ορισμός της «έμμεσης διάκρισης» σε κοινοτική οδηγία, σύμφωνα με τα κριτήρια που εφαρμόζονται από το ΔΕΚ, βελτιώνει τη νομική κάλυψη. Εκτός αυτού δε, με την πράξη αυτή τονίζεται με τον κατάλληλο τρόπο η σημασία της έννοιας αυτής. Ο ορισμός αυτός πρέπει να διευκολύνει τις εθνικές αρχές να αποφασίζουν για κάθε περίπτωση κατά πόσο τίθεται θέμα έμμεσης διάκρισης.

3.1.4. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, η αναφορά στην οικογενειακή κατάσταση πρέπει να εκληφθεί ως παράδειγμα· η λέξη «ιδιαιτέρως», που αναφέρεται στο σχέδιο οδηγίας, θα μπορούσε κάτω από ορισμένες συνθήκες να οδηγήσει σε παρερμηνείες. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ προτείνει να αντικατασταθεί η λέξη αυτή από τη φράση «για παράδειγμα».

3.2. Το βάρος απόδειξης (άρθρο 4)

3.2.1. Παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή αναφέρει σαφώς στην αιτιολογική έκθεσή της ότι δεν προτείνει στο άρθρο 4, παράγραφος 1 την αναστροφή του βάρους της απόδειξης, αυτό δεν προκύπτει από τη διατύπωση που επιλέγεται στο κείμενο της οδηγίας.

3.2.2. Λαμβανομένων υπόψη των διαφορών πλευρών του προβλήματος της απόδειξης, η ΟΚΕ θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να απλοποιηθεί, να διασαφηνιστεί και να οριοθετηθεί το άρθρο 4.

Από την άποψη αυτή, κρίνεται σκόπιμο, αφενός, να καθιερωθεί η υποχρέωση του εργοδότη να προσφέρει τη συνεργασία του και να συμμετέχει στη διαλεύκανση περιπτώσεων και, αφετέρου, να θεσπιστεί μια ρύθμιση στην οποία θα διευκρινίζεται ποια αποδεικτικά στοιχεία απαιτούνται σε περίπτωση διακρίσεων.

3.2.3. Με στόχο την νομική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης, η ΟΚΕ προτείνει ότι είναι αρκετό να καταστούν εύλογες οι καταστάσεις που συνιστούν διάκριση με βάση το φύλο. Αυτό σημαίνει ότι — σε αντίθεση με αυτό που συμβαίνει σε ορισμένες εθνικές νομοθεσίες — το δικαστήριο δε χρειάζεται να είναι σχεδόν απόλυτα βέβαιο για την ύπαρξη διακρίσεων με βάση το φύλο (πράγμα που θα καθιστούσε σχεδόν αδύνατη τη δίωξη των διακρίσεων), αλλά ότι αρκεί το ενδεχόμενο αυτό να θεωρηθεί ως πάρα πολύ πιθανό εάν ληφθούν υπόψη όλα τα σχετικά δεδομένα. Στην περίπτωση λοιπόν διακρίσεως λόγω φύλου, αρκεί να θεωρηθεί ότι είναι βάσιμος ο ισχυρισμός της διακριτικής μεταχείρισης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο ενάγων απαλλάσσεται από το πρόβλημα της προσκόμισης στο δικαστήριο πλήρων αποδεικτικών στοιχείων.

Σε κάθε περίπτωση, τα εθνικά δικαστήρια είναι αρμόδια να κρίνουν τους ισχυρισμούς που προβάλλονται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

Πρόκειται για μια ρύθμιση που κατά την άποψη της ΟΚΕ είναι ενδεδειγμένη, επειδή η διευκόλυνση της απόδειξης θα μπορούσε να ωφελήσει τον ενάγοντα, προσφέροντας παράλ-

ληλα στον εναγόμενο τη δυνατότητα να διασαφηνίσει ότι δεν τίθεται θέμα δυσμενούς διάκρισης λόγω φύλου.

3.2.4. Στην αιτιολογική έκθεσή της, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι δεν επιθυμεί την αντιστροφή του βάρους της απόδειξης. Ωστόσο, η ΟΚΕ κρίνει ότι τα συμπεράσματα που αναφέρονται στο σημείο 27 δεν αντιστοιχούν στη διατύπωση του άρθρου 4, παράγραφος 1.

3.2.5. Συνεπώς, προς όφελος της σαφήνειας, η ΟΚΕ προτείνει:

3.2.5.1. Να τροποποιηθεί η επικεφαλίδα του άρθρου 4 σε:

«Απόδειξη διάκρισης λόγω φύλου».

3.2.5.2. Το κείμενο του άρθρου 4, παράγραφος 1, να τροποποιηθεί ως εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν σύμφωνα με τα εθνικά δικονομικά τους συστήματα ώστε:

- α. Όταν ένα πρόσωπο κρίνει ότι θίγεται από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και αποδεικνύει ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής πραγματικά περιστατικά από τα οποία πιθανολογείται η ύπαρξη διάκρισης λόγω φύλου, το βάρος της απόδειξης μεταπίπτει στον εναγόμενο, ο οποίος οφείλει να αποδείξει ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Οποιαδήποτε αμφιβολία όσον αφορά την από-

δειξη ενός περιστατικού είναι σε βάρος του εναγόμενου, ο οποίος προξένησε την υπόνοια διακρίσεως».

β. Όταν ο εναγόμενος εφαρμόζει σύστημα ή λαμβάνει απόφαση που στερείται διαφάνειας, να φέρει το βάρος της απόδειξης ότι η φαινομενική διάκριση οφείλεται σε παράγοντες αντικειμενικούς και όχι σε διάκριση λόγω φύλου».

γ. Ο ενάγων να μην οφείλει να αποδείξει την υπαιτιότητα του εναγόμενου για να αποδείξει παραβίαση της απαγόρευσης κάθε διάκρισης βασισμένης στο φύλο.»

3.3. Διαδικασίες (άρθρο 5)

3.3.1. Στο άρθρο προβλέπεται ότι τα δικαστήρια και οι άλλες αρμόδιες αρχές μπορούν να διατάσσουν μέτρα προκειμένου να εξασφαλιστεί «η πραγματική εξέταση κάθε καταγγελίας διάκρισης». Επιπλέον, καθιερώνεται και το δικαίωμα ενημέρωσης των ενδιαφερομένων πλευρών — ακόμη και αν αυτό επιτρέπεται μόνο κάτω από ορισμένες συνθήκες.

3.3.2. Η ΟΚΕ αμφιβάλλει αν το θέμα αυτό μπορεί να ρυθμιστεί με τον καλύτερο τρόπο στο κοινοτικό δίκαιο και διερωτάται αν δεν πρέπει (σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας) να αφεθεί στα κατ'ιδίαν κράτη μέλη να διαμορφώσουν την έννομη τάξη τους. Κατά συνέπεια, η ΟΚΕ καλεί επειγόντως την Επιτροπή να μελετήσει το θέμα αυτό με τη δέουσα επιμέλεια.

Εφόσον προκύψει ότι μια παρόμοια ρύθμιση είναι όντως απαράδεκτη σε ευρωπαϊκή κλίμακα, η ΟΚΕ προτείνει τη διαγραφή του άρθρου 5 της πρότασης οδηγίας.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η τροπολογία που ακολουθεί, η οποία συγκέντρωσε περισσότερο από το ένα τέταρτο των ψήφων υπέρ, απορρίφθηκε κατά τη διάρκεια των συζητήσεων:

Σημείο 3.3.2

Και οι 2 παράγραφοι να αντικατασταθούν από τις εξής:

«Η ΟΚΕ φρονεί ότι είναι ανάγκη να ληφθούν παρόμοιες ρυθμίσεις ώστε η οδηγία να εφαρμοσθεί στην πράξη. Πρέπει να αναφερθεί ότι στο άρθρο 5 ορίζεται ότι τα κράτη μέλη πρέπει να εγγυώνται ορισμένες διαδικασίες, χωρίς όμως να αναφέρεται ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται».

Αιτιολογία

Χωρίς το άρθρο 5 η οδηγία θα απωλέσει τη δύναμή της. Αφού το άρθρο 5 δεν ρυθμίζει τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη θα καταρτίζουν τις διαδικασίες της γι'αυτές τις δικαστικές υποθέσεις, δεν υπάρχει λόγος να υφίσταται αμφιβολία για τους κανόνες σχετικά με την αρχή της επικουρικότητας.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 45, ψήφοι κατά: 77, αποχές: 9.

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με την οποία τροποποιείται για 17η φορά η οδηγία 76/769/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών αναφορικά με τους περιορισμούς εμπορίας και χρήσεως ορισμένων επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων»

(97/C 133/13)

Στις 7 Φεβρουαρίου 1997, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η επεξεργασία της γνωμοδότησης, συνέστησε συντακτική ομάδα και όρισε εισηγητή τον κ. Green.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 27ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όρισε τον κ. Green γενικό εισηγητή και υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Ανασκόπηση

1.1. Η ομάδα εργασίας της επιτροπής για την προσαρμογή των οδηγιών στην τεχνική πρόοδο για την ταξινόμηση και επισήμανση των επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων προέβη σε επανεξέταση όλων των διαθέσιμων στοιχείων που αφορούν τα πολύπλοκα προϊόντα του πετρελαίου και της λιθανθρακόπισσας, προκειμένου να εκτιμηθεί ο καρκινογόνος χαρακτήρας τους. Τα αποτελέσματα της εν λόγω εκτίμησης δημοσιεύθηκαν στην 21η προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο της οδηγίας 94/69/ΕΟΚ⁽¹⁾ για τις επικίνδυνες ουσίες. Με την 21η προσαρμογή, στο παράρτημα 1 της οδηγίας για τις επικίνδυνες ουσίες (67/548/ΕΟΚ)⁽²⁾ προστίθενται πολλές καρκινогόνες, μεταλλαξιγόνες ή τοξικές για την αναπαραγωγή ουσίες (ΚΜΤ) της κατηγορίας 1 ή 2.

1.2. Προκειμένου να πραγματοποιήσουν την προαναφερθείσα εκτίμηση, οι βιομηχανίες πετρελαίου και λιθανθρακόπισσας ταξινόμησαν τις ουσίες που περιλαμβάνονται στον ευρωπαϊκό κατάλογο των χημικών ουσιών που κυκλοφορούν στο εμπόριο (EINECS) σε ομάδες παρεμφερών ουσιών και η μεταγενέστερη εκτίμηση σχετικά με τον καρκινογόνο χαρακτήρα των εν λόγω ουσιών πραγματοποιήθηκε κατά ομάδα⁽³⁾. Επίσης, ως κριτήριο για τον χαρακτηρισμό μίας ουσίας ως καρκινογόνου χρησιμοποιήθηκε η παρουσία γνωστών καρκινογόνων ουσιών-δεικτών⁽⁴⁾. Στις εν λόγω

περιπτώσεις καταρτίστηκε ειδική σημείωση που συνδέθηκε με την ταξινόμηση της 21ης προσαρμογής στην τεχνική πρόοδο.

1.3. Παρά το γεγονός ότι πολλές ουσίες έχουν ταξινομηθεί, ο αριθμός τους δεν αντιπροσωπεύει ορισμένες μόνο ομάδες προϊόντων, από τις οποίες λίγες μόνον πωλούνται στο ευρύτερο κοινό. Η πλειοψηφία των εν λόγω ουσιών είτε χρησιμοποιούνται από τη βιομηχανία είτε χρησιμοποιούνται ως ενδιάμεσα, στο πλαίσιο άλλων διαδικασιών. Αυτό ισχύει τόσο για τα προϊόντα πετρελαίου όσο και για τα προϊόντα πίσσας από λιθάνθρακα.

1.4. Η οδηγία 94/60/ΕΚ⁽⁵⁾, η οποία αποτελεί την 14η τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ⁽⁶⁾, σχετικά με τους περιορισμούς στην εμπορία και τη χρήση ορισμένων επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων, προβλέπει την απαγόρευση της πώλησης, στο ευρύτερο κοινό, των ουσιών που έχουν χαρακτηριστεί ως καρκινογόνες, μεταλλαξιγόνες ή τοξικές (ΚΜΤ). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα μίας σημαντικής παρέκκλισης ως προς τα καύσιμα πετρελαίου, π.χ., τη βενζίνη και το υγραέριο (LPG).

2. Η πρόταση

2.1. Η προτεινόμενη 17η τροποποίηση ενσωματώνει, απλώς, τις ουσίες που έχουν ταξινομηθεί ως καρκινογόνες στην 21η προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ, στο παράρτημα της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ, με αποτέλεσμα την απαγόρευση της πώλησής τους στο ευρύτερο κοινό.

2.2. Με την προτεινόμενη τροποποίηση ενημερώνεται, επίσης, το παράρτημα της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ, με τη συμπερίληψη και ορισμένων άλλων ουσιών που έχουν ταξινομηθεί ως καρκινογόνες, μεταλλαξιγόνες ή τοξικές για την αναπαραγωγή (ΚΜΤ), μετά από τη δημοσίευση της 14ης τροποποίησης.

2.3. Έχει προηγηθεί διαβούλευση με τις αρμόδιες, για την παραγωγή των ουσιών που περιλαμβάνονται στην προτεινόμενη 17η τροποποίηση, βιομηχανίες, οι οποίες επιβεβαίωσαν

(1) ΕΕ αριθ. L 381 της 31. 12. 1994.

(2) ΕΕ αριθ. L 196 της 16. 8. 1967.

(3) Παράδειγμα: κατάλογος της ομάδας πετρελαϊκών ουσιών:

- Αργό πετρέλαιο
- Πετρελαϊκά αέρια
- Βενζίνες
- Πετρέλαια εσωτερικής καύσης
- Βαρύ πετρέλαιο
- Γράσσα
- Βασικά λιπαντικά ορυκτέλαια (τρεις ομάδες)
- Αρωματικά εκχυλίσματα πετρελαίου (τέσσερις ομάδες)
- Κηροί και βαζελίνη
- Έλαια διαχωρισμού
- Αέρια διυλιστηρίου.

(4) Οι προϋποθέσεις για την ταξινόμηση ως καρκινογόνου μίας ουσίας, βάσει των ουσιών-δεικτών, παρουσιάζονται στο παράρτημα 1 της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ, σύμφωνα με τις σημειώσεις Θ έως ΙΔ. Βλ. επίσης το παράρτημα της παρούσας πρότασης.

(5) ΕΕ αριθ. L 365 της 31. 12. 1994.

(6) ΕΕ αριθ. L 262 της 27. 9. 1976.

ότι δεν αντιτίθενται στην περίληψη των ουσιών αυτών, δεδομένου ότι οι εν λόγω καρκινογόνες ουσίες (εκτός από τα καύσιμα) δεν πωλούνται στο ευρύ κοινό.

2.4. Προκειμένου να διασφαλισθεί η προστασία της υγείας των εργαζομένων στο χώρο εργασίας, οι απαιτήσεις της οδηγίας 90/394/ΕΟΚ⁽¹⁾ για τις καρκινογόνες ουσίες ισχύουν και για τις ουσίες εκείνες που έχουν ταξινομηθεί ως καρκινογόνες και χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επιδοκιμάζει την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την τροποποίηση για 17η φορά της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ.

3.2. Η ΟΚΕ εκφράζει ιδιαίτερα την ικανοποίησή της για την προτεινόμενη από την Επιτροπή διασφάλιση της προστασίας των καταναλωτών, σε επίπεδο ΕΕ, έναντι των καρκινογόνων, μεταλλαξιογόνων, ή τοξικών ουσιών (ΚΜΤ). Τα μέτρα είναι συμπληρωματικά προς τα ήδη υπάρχοντα για την προστασία των εργαζομένων από τις καρκινογόνους ουσίες όπως προβλέπεται στην προαναφερθείσα οδηγία για τις καρκινογόνους ουσίες, στις οποίες την πλήρη εφαρμογή αποδίδει ιδιαίτερη σημασία η ΟΚΕ.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 196 της 26. 7. 1990.

3.3. Παρά το γεγονός ότι η προτεινόμενη τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ έχει ως αποτέλεσμα να αποφευχθεί η διάθεση στην αγορά, στο ευρύ κοινό, καρκινογόνων, μεταλλαξιογόνων ή τοξικών ουσιών, η ΟΚΕ θεωρεί ότι είναι προτιμότερο να τεθεί σε ισχύ η απαγόρευση της πώλησης παρόμοιων ουσιών, αμέσως μετά από την ταξινόμησή τους, βάσει των απαιτήσεων της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ.

3.4. Στην περίπτωση αυτή, η χρησιμοποίηση της διαδικασίας που προβλέπει τη σύσταση επιτροπής θα συμβάλει στην επιτάχυνση της διαδικασίας εφαρμογής του περιορισμού της διάθεσης στην αγορά και της χρήσης καρκινογόνων, μεταλλαξιογόνων, ή τοξικών ουσιών, παρά το γεγονός ότι θα πρέπει να υπάρξει προηγούμενη διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους και τους συναφείς κύκλους.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Θα πρέπει να τονισθεί η ύπαρξη παρέκκλισης στην 14η τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ σχετικά με τα καύσιμα που παράγονται από το πετρέλαιο. Βάσει της εν λόγω παρέκκλισης, επιτρέπεται η πώληση των εν λόγω προϊόντων στο ευρύτερο κοινό ακόμη και στην περίπτωση που περιέχουν καρκινογόνες, μεταλλαξιογόνες, ή τοξικές ουσίες, υπό την προϋπόθεση ότι καίονται κατά τη χρήση τους. Παρά το γεγονός αυτό, η ΟΚΕ τονίζει ότι θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να περιορισθεί η εκπομπή βενζολίου στα πρατήρια βενζίνης.

4.2. Η ΟΚΕ επισημαίνει τον ασαφή χαρακτήρα της σημείωσης N που αφορά ορισμένες ουσίες ΚΜΤ και θεωρεί ότι απαιτείται η σαφέστερη επαναδιατύπωσή της.

Βρυξέλλες, 27 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εφαρμογή της παροχής ανοιχτού δικτύου (ONP) στη φωνητική τηλεφωνία και για την καθολική υπηρεσία για τις τηλεπικοινωνίες σε ανταγωνιστικό περιβάλλον»

(97/C 133/14)

Στις 10 Φεβρουαρίου 1997 και σύμφωνα με το άρθρο 100Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών, στο οποίο ανατέθηκε η κατάρτιση της γνωμοδότησης, συνέστησε ομάδα μελέτης και όρισε ως εισηγητή τον κ. Ρέ.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 27ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όρισε τον κ. Ρέ ως γενικό εισηγητή και υιοθέτησε, με 87 ψήφους υπέρ και 2 αποχές, την παρούσα γνωμοδότηση.

1. Η πρόταση της Επιτροπής

1.1. Η υπό εξέταση πρόταση εγγράφεται στη διαδικασία ενημέρωσης της οδηγίας 95/62/ΕΚ, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1995 σχετικά με την εφαρμογή της παροχής ανοιχτού δικτύου (ONP) φωνητικής τηλεφωνίας⁽¹⁾. Η επανεξέταση είχε προβλεφθεί να γίνει πριν την 1η Ιανουαρίου 1998 από το άρθρο 32 της εν λόγω οδηγίας.

1.2. Το προτεινόμενο κείμενο προορίζεται να αντικαταστήσει την οδηγία 95/62/ΕΚ.

1.3. Σε σχέση με το παλαιό κείμενο, η σημαντική καινοτομία της παρούσας πρότασης, όπως προκύπτει από τον τίτλο της, είναι ο ορισμός «μιας καθολικής υπηρεσίας σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον».

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Όπως αναφερόταν στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ της 31ης Μαΐου 1995⁽²⁾, «η πρόταση οδηγίας δεν συνεπάγεται αυτή καθαυτή ένα ορισμένο βαθμό ελευθέρωσης και εναποθέτει σε κάθε κράτος μέλος τη μέριμνα να κοινοποιήσει στην Επιτροπή τους οργανισμούς τηλεπικοινωνιών, στους οποίους θα εφαρμοστεί την οδηγία, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας. Ωστόσο, σύμφωνα με τον ορισμό του πεδίου εφαρμογής της ONP, η εφαρμογή της τελευταίας υπάρχει κίνδυνος να διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο».

2.2. Η νέα πρόταση ορίζει την τυπολογία των διάφορων οργανισμών και περιγράφει το περιεχόμενο της καθολικής υπηρεσίας, λαμβάνοντας με τον τρόπο αυτό υπόψη τις γνωμοδοτήσεις που εξέδωσε η ΟΚΕ το 1991 και το 1995.

2.3. Στις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, η ΟΚΕ είχε υπενθυμίσει την ανάγκη να ορισθεί ένα ελάχιστο επίπεδο υπηρεσιών μετά την κατάργηση του μονοπωλίου⁽³⁾. Ο σημερινός ορισμός της καθολικής υπηρεσίας στον τομέα των τηλεπικοινωνιών καλύπτει τη μεταβίβαση φωνητικών μηνυμάτων, εγγράφων με τηλεομοιοτυπία και/ή δεδομένων, καθώς και μία σειρά πρόσθετων βασικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανόμενης και της λεπτομερούς τιμολόγησης και της επιλογής πληκτρολογίου. Ενώ η ΟΚΕ συμφωνεί με τον ορισμό αυτό, κρίνει ότι η καθολική υπηρεσία δεν πρέπει οπωσδήποτε να συνδυάζεται με μια ελάχιστη υπηρεσία, επειδή αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει τους πολίτες στο συμπέρασμα ότι η Ευρώπη δεν τους κατοχυρώνει παρά μόνο ελάχιστα δικαιώματα. Η άσχημη αυτή εντύπωση θα ήταν ακόμη πιο λυπηρή τη στιγμή κατά την οποία η οδηγία φιλοδοξεί να ορίσει μια καθολική υπηρεσία στον τομέα της φωνητικής τηλεφωνίας με τρόπο πολύ ακριβέστερο από ό,τι στο παρελθόν.

2.4. Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της υπό εξέταση πρότασης οδηγίας, οι κινητές υπηρεσίες δεν θα πρέπει να αποκλείονται πλήρως. Ορισμένες διατάξεις θα πρέπει να ισχύουν στον τομέα των κινητών υπηρεσιών, όπως π.χ. για τις καλωδιακές υπηρεσίες, τους κανόνες στον τομέα των συμβάσεων συνδρομής και των υπηρεσιών πληροφόρησης.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι στο άρθρο 3 υπενθυμίζεται η ανάγκη να καταστεί η καθολική υπηρεσία διαθέσιμη στο σύνολο της επικράτειας των κρατών μελών. Ωστόσο, το δεύτερο εδάφιο του ίδιου άρθρου φαίνεται ότι μπορεί να οδηγήσει σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Πράγματι, εάν σε ορισμένα κράτη μέλη τα εγγενή έξοδα της παροχής μιας καθολικής υπηρεσίας κατανέμονται μεταξύ του συνόλου των τηλεπικοινωνιακών οργανισμών, ενώ σε άλλα εγγράφονται στον προϋπολογισμό, είναι προφανές ότι η τιμή που θα χρεώνεται στο χρήστη θα είναι διαφορετική. Η παρούσα

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 32 της 30. 12. 1995, σ. 6.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 236 της 11. 9. 1995, σ. 38 (εισηγητής ο κ. Green).

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 19 της 25. 1. 1993, σ. 126 (σημείο 2.2).

πρόταση οδηγίας, η μελλοντική οδηγία για τη «διασύνδεση»⁽¹⁾ και η ανακοίνωση της Επιτροπής της 27ης Νοεμβρίου 1996⁽²⁾ πρέπει να είναι συνεκτικές μεταξύ τους.

3.2. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι λαμβάνεται υπόψη, σύμφωνα με τις γνωμοδοτήσεις της στο παρελθόν, η παροχή πρόσθετων ευκολιών στα πλαίσια της καθολικής υπηρεσίας (άρθρα 14 και 15 της πρότασης οδηγίας, που συνιστούν πρόοδο σε σχέση με το άρθρο 9 της ισχύουσας οδηγίας). Ωστόσο, για λόγους χωροταξικής μέριμνας, η ΟΚΕ θα επιθυμούσε να γίνει πιο συγκεκριμένη η έννοια «του εύλογου αιτήματος» (άρθρο 5, εδάφιο 1). Επίσης,

(1) Έγγρ. COM(95) 379 τελικό (ΕΕ αριθ. C 313 της 24. 11. 1995, σ. 7) γνωμοδότηση της ΟΚΕ: ΕΕ αριθ. C 153 της 28. 5. 1996, σ. 21.

(2) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα κριτήρια αξιολόγησης για τα εθνικά συστήματα υπολογισμού του κόστους και της χρηματοδότησης της καθολικής υπηρεσίας στις τηλεπικοινωνίες, και τις κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη όσον αφορά τη λειτουργία των συστημάτων αυτών (έγγρ. COM(96) 608).

το άρθρο 5, με τη σημερινή του διατύπωση, θα επέβαλε την ικανοποίηση όλων των εύλογων αιτημάτων σύνδεσης και θα επέβαλε σε κάθε οργανισμό καλωδιακής σύνδεσης την εκπλήρωση των ίδιων υποχρεώσεων με εκείνες που έχει ένας οργανισμός καθολικής υπηρεσίας, ενώ θα επέβαλε την υποχρέωση αυτή και για τους νέους οργανισμούς, πράγμα που συνιστά επαχθή και αποτρεπτική επιβάρυνση. Συνεπώς, προτείνεται να συμπληρωθεί η πρώτη φράση του άρθρου 5.1 ως ακολούθως:

«(...) σε σταθερή βάση, από τουλάχιστον ένα οργανισμό για κάθε τμήμα της επικράτειάς τους. Μπορούν, εάν χρειασθεί, να ορίσουν τουλάχιστον ένα οργανισμό προς το σκοπό αυτό».

3.3. Η ΟΚΕ διαπιστώνει επίσης με ικανοποίηση ότι οι υπηρεσίες έκδοσης τηλεφωνικών καταλόγων συμμετέχουν στις υποχρεώσεις της καθολικής υπηρεσίας.

3.4. Η υποχρέωση εξασφάλισης γενικής πρόσβασης σε ενιαίο αριθμό επείγουσας κλήσης (το 112) αποτελεί επίσης θετικό σημείο.

Βρυξέλλες, 27 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πράσινο Βιβλίο για την εκπαίδευση, κατάρτιση, έρευνα: τα εμπόδια στη διακρατική κινητικότητα»

(97/C 133/15)

Στις 7 Οκτωβρίου 1996, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το «Πράσινο Βιβλίο για την εκπαίδευση, κατάρτιση, έρευνα: τα εμπόδια στη διακρατική κινητικότητα».

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των εργασιών για το θέμα αυτό, ενέκρινε τη γνωμοδότησή του στις 13 Φεβρουαρίου 1997, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Rodríguez García Caro.

Κατά την 343η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 83 ψήφους υπέρ, 2 ψήφους κατά και 5 αποχές, την παρούσα γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή στο έγγραφο εργασίας

1.1. Η εμπειρία που συγκεντρώθηκε κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των διαφόρων φάσεων των κοινοτικών προγραμμάτων για την εκπαίδευση, κατάρτιση και έρευνα, επέτρεψε να επισημανθεί ότι οι αρχές που εκφράζονται στα άρθρα 126, 127 και 130Z της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εξουδετερώνονται από τα εμπόδια διαφόρων προελεύσεων που συναντούν οι πολίτες της Κοινότητας στην προσπάθειά τους να αναπτύξουν επιμορφωτικές δραστηριότητες σε άλλα κράτη μέλη.

1.2. Διαπιστώνουμε ότι για τα εμπόρευμα, τα κεφάλαια και τις υπηρεσίες υπάρχει μια ολόκληρη σειρά διευκολύνσεων και πιο ευνοϊκή μεταχείριση κατά την μετακίνησή τους εντός των κοινοτικών συνόρων απ'όσο για τους ίδιους τους πολίτες, για τους οποίους κατ'αρχήν θα έπρεπε να προορίζονται όλα τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την αποστολή που το άρθρο 2 της Συνθήκης θεσπίζει για την Κοινότητα.

1.3. Ως πολίτες της Ένωσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 8Α της Συνθήκης, οι υπήκοοι των κρατών μελών διαθέτουν δικαιώματα διακίνησης και ελεύθερης παραμονής στην κοινή επικράτεια. Ωστόσο, αυτό το θεμελιώδες δικαίωμα των ατόμων παρεμποδίζεται από μια σειρά εμποδίων και δυσκολιών που δυσχεραίνουν την κινητικότητα των πολιτών εκείνων που επιθυμούν να έχουν πρόσβαση στις επιμορφωτικές δυνατότητες που παρέχονται εκτός των συνόρων του κράτους προέλευσής τους. Τελικά, πρόκειται για έκφραση της βραδύτητας με την οποία προχωρούν τα κοινωνικά οφέλη στα πλαίσια της Κοινότητας.

1.4. Τα κοινοτικά προγράμματα για την εκπαίδευση, κατάρτιση, έρευνα είναι τα προγράμματα εκείνα που κινητοποιούν τους μεγαλύτερους αριθμούς πολιτών στα διάφορα κράτη. Το γεγονός αυτό τους παρέχει ειδική θέση για να μπορούν να προσδιορίσουν τα εμπόδια που συναντούν οι πολίτες της Κοινότητας κατά την άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης διακίνησης και διαμονής εντός της Κοινότητας.

1.5. Η Επιτροπή, με τη θεμιτή πρόθεση να προσφέρει στους πολίτες της Κοινότητας καλύτερες λύσεις στα προβλήματα που τίθενται ως προς την κινητικότητά τους εντός των κοινοτικών συνόρων, υποβάλλει το έγγραφο αυτό ως τη βάση μιας ευρύτερης συζήτησης που θα επιτρέψει να επισημανθούν τόσο τα προβλήματα όσο και οι λύσεις που δίνονται στα εμπόδια που

συναντούν τα άτομα κατά τη μετακίνησή τους για εκπαιδευτικούς λόγους.

Είναι αναγκαίο να επισημανθεί πόσο μικρή σημασία έχει η ανίχνευση προβλημάτων και η πρόταση λύσεων, εάν δεν υπάρχει παράλληλα πραγματικό ενδιαφέρον για την αντιμετώπιση με αποφασιστικό τρόπο των κατάλληλων μέσων που θα επιτρέψουν την αλλαγή της υφιστάμενης κατάστασης με την καθιέρωση, όταν είναι ανάγκη, των κατάλληλων κανονιστικών αλλαγών. Αποτελεί ευθύνη του Συμβουλίου και των κρατών μελών, στο πλαίσιο των δικαιοδοσιών τους αντίστοιχα, η υιοθέτηση βιώσιμων λύσεων. Ο ευρωσκεπτικισμός των πολιτών αντιμετωπίζεται μόνο με το να τους καταδειχθεί ότι η καθημερινή τους ζωή και οι μελλοντικές τους προοπτικές θα αναπτυχθούν καλύτερα μέσα σε μια ισχυρή και παγιωμένη Ευρώπη, στην οποία οι ανθρώπινες και κοινωνικές αξίες θα έχουν την προτεραιότητα που τους αποδίδεται με βάση το πνεύμα και το περιεχόμενο της Συνθήκης της Ένωσης.

2. Το Πράσινο Βιβλίο

2.1. Το έγγραφο για το οποίο έχει ζητηθεί η γνωμοδότηση παρουσιάζει συνοπτικά την προηγούμενη κατάσταση, τα εμπόδια και τις ενδεχόμενες λύσεις, από προοπτική που κυριαρχείται από την εμπειρία που η Επιτροπή απέκτησε κατά την εκτέλεση των διαφόρων και πολυάριθμων κοινοτικών προγραμμάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και έρευνας. Το έγγραφο αυτό, όχι μόνο δεν προτίθεται να αποτελέσει εξαντλητική παρουσίαση, αλλά ζητεί από τους κοινωνικούς παράγοντες, στην περίπτωση αυτή, την έκφραση άποψης για τους θεσμούς και τη συμβολή τους για τρόπους εφαρμογής προκειμένου να ξεπεραστούν τα εμπόδια που έχουν προσδιορισθεί ή εκείνα που θα μπορούσαν να προσδιοριστούν από την οπτική του κοινωνικοοικονομικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.2. Στο πρώτο τμήμα, το Βιβλίο παραθέτει μια σειρά πλεονεκτημάτων, με τα οποία η ΟΚΕ συμφωνεί, και τα οποία αναφέρονται στην κινητικότητα για λόγους εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και έρευνας. Αυτός ο τύπος μετακινήσεων δημιουργεί μια σημαντική ποσότητα γνώσεων και εμπειριών που ενισχύουν τη βελτίωση της ειδικεύσης των επαγγελματιών, των μελλοντικών και των σημερινών, διευκολύνοντας έτσι τη διεύρυνση των προσδοκιών απασχόλησης στην Κοινότητα.

2.3. Στο δεύτερο τμήμα του το Πράσινο Βιβλίο απαριθμεί με συνοπτικό και εύληπτο τρόπο, τα εμπόδια στα οποία οι συντάκτες του Βιβλίου έδωσαν προτεραιότητα βάσει της εμπειρίας των προγραμμάτων. Με βάση την αναλυτική παρουσίασή τους, τα προβλήματα που εκτίθενται στο Βιβλίο μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρία μεγάλα σύνολα

2.3.1. Εμπόδια διοικητικής και νομικής φύσεως:

- Σχετικά με το δικαίωμα διαμονής·
- Σχετικά με την αναγνώριση, επικύρωση και πιστοποίηση των σπουδών·
- Σχετικά με τη δυνατότητα μεταφοράς των υποτροφιών·
- Σχετικά με τα διοικητικά και οργανωτικά προβλήματα των εκπαιδευτικών κέντρων από τα οποία προέρχονται οι σπουδαστές και οι μαθητές.

2.3.2. Κοινωνικοοικονομικά εμπόδια:

- Σχετικά με τις διαφορετικές φορολογικές πολιτικές στα κράτη μέλη·
- Σχετικά με την κοινωνική προστασία.

2.3.3. Πρακτικά εμπόδια:

- Σχετικά με τις γλωσσικές και τις πολιτιστικές δυσκολίες·
- Σχετικά με την έλλειψη πληροφοριών για το κράτος προορισμού·
- Σχετικά με τον περιορισμένο αριθμό των επιχειρήσεων που είναι διατεθειμένες να δεχτούν νέους υπό καθεστώς κατάρτισης·
- Σχετικά με την καθημερινή ζωή στο κράτος υποδοχής.

2.4. Τέλος, το Πράσινο Βιβλίο παρουσιάζει μια σειρά εφαρμογών που αποβλέπουν στην αντιμετώπιση καθενός από τα εμπόδια που περιγράφονται στο έγγραφο. Αυτές οι αποκαλούμενες μορφές δράσης προϋποθέτουν μια σειρά μέτρων νομικής τάξεως που κυμαίνονται από την πραγματική εφαρμογή εκ μέρους των κρατών μελών των ισχυουσών οδηγιών οι οποίες όμως δεν έχουν εφαρμοστεί, έως την κατάρτιση νέων νομικών μέσων εναρμόνισης μεταξύ των κρατών μελών, μέσω υποδείξεων οι οποίες, μολονότι σέβονται την εθνική κυριαρχία, επιτρέπουν να επισημανθούν οι κατευθυντήριες γραμμές που θα επιτρέψουν το ξεπέρασμα των εμποδίων που συναντούν οι πολίτες.

3. Παρατηρήσεις

3.1. Γενικές παρατηρήσεις

3.1.1. Η ΟΚΕ αξιολογεί θετικά αυτές τις πρωτοβουλίες που αποτελούν και κριτική στάση στη μορφή με την οποία αναπτύσσεται η διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Το έγγραφο εκφράζει την πλήρη αναγνώριση των ελλείψεων που παρουσιάζει η εν λόγω διαδικασία μακροπρόθεσμα, κυρίως όταν πρόκειται για ελλείψεις που αφορούν κατά άμεσο τρόπο τους πολίτες. Είναι ορθό και θετικό να διαθέτουν αυτοί που κυβερνούν το ευρωπαϊκό σκάφος την απαραίτητη κοινωνική ευαισθησία για να επιτελέσουν το καθήκον της επίτευξης μιας αυθεντικής ελευθερίας στις διακινήσεις των ατόμων, με την εξάλειψη οποιουδήποτε νομικού ή γραφειοκρατικού εμποδίου. Επίσης, τα κράτη μέλη δεν μπορούν, βάσει του επιχειρήματος

της επικυριαρχίας, να παρεμποδίζουν τις δυνατότητες των πολιτών τους να αναπτύξουν πιο ικανοποιητικές μορφές επιμόρφωσης εντός των ορίων της Κοινότητας.

Η ΟΚΕ επικροτεί την πρωτοβουλία αυτή με την πεποίθηση ότι μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία των αναγκαίων προϋποθέσεων για τη διασφάλιση καλύτερου συντονισμού μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, ώστε να διευκολυνθεί η βαθμιαία άρση των εμποδίων που συναντούν οι πολίτες όταν διακινούνται εντός της Ένωσης.

3.1.2. Οι πιο υλικές πτυχές που αντιμετωπίστηκαν στις Συνθήκες, εξελίχθηκαν με πιο αποτελεσματικό τρόπο από τους αντίστοιχους ανθρώπινους πόρους, πράγμα που οδήγησε σε μια κανονιστική ανάπτυξη που επιτρέπει να διακινούνται εντός των κοινοτικών συνόρων με μεγαλύτερη ευκολία τα αντικείμενα παρά τα άτομα.

Η ΟΚΕ φρονεί ότι είναι αναγκαίο να προχωρήσουμε προς την πολιτική δέσμευση που θα επιτρέψει την εμφάνιση της διαμόρφωσης μιας πιο αυθεντικής Ευρώπης των πολιτών.

3.1.3. Από στρατηγική σκοπιά επιβάλλεται, από τη στιγμή που τα κοινοτικά προγράμματα για την εκπαίδευση, την επιμόρφωση και την έρευνα καλύπτουν διαδοχικές φάσεις της ανάπτυξης, κινητοποιώντας ένα μεγάλο ποσοστό πολιτών, να τεθεί στην Κοινότητα και το θέμα της αναγκαιότητας του να επιλυθούν τα προβλήματα που προκύπτουν κατά την κινητικότητα μεταξύ των κρατών μελών.

Ελπίζουμε και ευχόμαστε ότι από την εργασία που πραγματοποιείται θα προκύψει ένα έγγραφο που θα αποτελέσει τη βάση της εξάλειψης των υφιστάμενων εμποδίων. Προς τούτο, η ΟΚΕ παραπέμπει στη γνωμοδότηση για το «Λευκό Βιβλίο για την εκπαίδευση και την κατάρτιση — Διδασκαλία και μάθηση — Προς την κοινωνία των γνώσεων» που υιοθέτησε η Ολομέλεια κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 1996, στην οποία η κινητικότητα θεωρείται ως θεμελιώδης αρχή της συνεχούς εκπαίδευσης και κατάρτισης.

3.1.4. Η ΟΚΕ επιθυμεί να επισημάνει ειδικά τις πτυχές του εγγράφου που συνδέονται με τους πολίτες τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως σε ορισμένα κράτη μέλη. Οι πολίτες αυτοί αντιμετωπίζουν πρόσθετες δυσκολίες εκτός από εκείνες τις οποίες αντιμετωπίζουν σε μόνιμη και σταθερή βάση τα άτομα που προέρχονται από την Κοινότητα. Κάθε μέτρο έναξης των πολιτών αυτών πρέπει να προωθείται και να περιφρουρείται ιδιαίτερα με στόχο την ενίσχυση όλων των προσπαθειών κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας που αναλαμβάνονται στην Ένωση.

Για τούτο θα στηρίξουμε ρητά τα μέτρα που θα υιοθετηθούν για την υλοποίηση του βου προγράμματος δράσης με το οποίο επιδιώκεται η βελτίωση της κατάστασης των εν λόγω πολιτών στον τομέα της κατάρτισης.

3.1.5. Με στόχο την μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στη χρήση των πόρων και των προσπαθειών, η Επιτροπή θα πρέπει να επιχειρήσει, στο μέτρο του δυνατού, να αποφύγει τον διπλασιασμό των τρόπων μελέτης και ανάλυσης των εμποδίων που συναντούν οι πολίτες της Ένωσης κατά την ελεύθερη διακίνησή τους εντός των κοινοτικών συνόρων.

Θεωρούμε ότι βάσει των ανωτέρω θα ήταν επιθυμητή η σύγκλιση της ομάδας εργασίας που δημιουργήθηκε από την Επιτροπή υπό την προεδρία της κ. Veil για να εξετάσει τα εμπόδια που παρεμβάλλονται στην ελεύθερη διακίνηση των εργαζομένων, γενικότερα, με τις ομάδες εμπειρογνομόνων που η ίδια η Επιτροπή θα δημιουργήσει για να μελετήσουν λύσεις στην υπερεθνική κινητικότητα των επιμορφωτών και των μαθητευόμενων. Και στις δύο περιπτώσεις είναι αναγκαία η παρουσία των εκπροσώπων των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων, δεδομένου ότι ο κόσμος της εργασίας, μέσω των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και των λοιπών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων, αποτελεί μια σταθερά που συναντάται σε όλες τις μετακινήσεις που πραγματοποιούνται στα πλαίσια των προγραμμάτων εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και έρευνας.

Τελικά, θεωρούμε ότι το Πράσινο Βιβλίο «Εκπαίδευση, επιμόρφωση και έρευνα: τα εμπόδια στη διακρατική κινητικότητα» αποτελεί ένα κεφάλαιο του μεγαλύτερου Πράσινου Βιβλίου που περιλαμβάνει όλα τα εμπόδια στην κινητικότητα που συναντούν οι πολίτες της Ένωσης, ανεξάρτητα από το λόγο μετακίνησής τους.

3.1.6. Συνεχίζοντας τον προβληματισμό που εκτίθεται στην προηγούμενη παράγραφο, θεωρούμε ότι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, ως συμβουλευτικό όργανο της Κοινότητας, και εκπρόσωπος των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων, αποτελεί κατάλληλο συζητητή για να γίνουν γνωστές οι ανάγκες επιμόρφωσης που η αγορά εργασίας απαιτεί από τους νέους και τους ανέργους.

Ο ορισμός της έννοιας «νέος» διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το εφαρμοζόμενο κοινοτικό πρόγραμμα. Η ΟΚΕ φρονεί ότι οι διαφορές αυτές μετατρέπονται, στην πράξη, σε εμπόδια στην κινητικότητα, και προτείνει, προς την κατεύθυνση αυτή, να ληφθεί υπόψη ένας πιο ελαστικός ορισμός της έννοιας «νέος».

Η επιμόρφωση στα διάφορα εκπαιδευτικά της επίπεδα επιδιώκει ως πρωταρχικό στόχο την προετοιμασία των νέων μας για την αντιμετώπιση των επιταγών της αγοράς. Με τον τρόπο αυτό, τα κοινοτικά προγράμματα για την εκπαίδευση, κατάρτιση και έρευνα αποτελούν σημαντική προσπάθεια για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ, ως θεμιτός αντιπρόσωπος των κοινωνικο-οικονομικών παραγόντων, θα πρέπει να συμμετάσχει άμεσα στη διαδικασία διαβουλευσεων που έχει αρχίσει για την οριστική σύνταξη του εγγράφου που μας απασχολεί, καθώς οι καθορισμένες λύσεις που προτείνονται μπορεί να έχουν άμεσες επιπτώσεις όχι μόνο για τους μελλοντικούς εργαζομένους των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, αλλά και για τους σημερινούς εργαζομένους και επιχειρήσεις της Κοινότητας.

3.1.7. Θεωρούμε ότι έχει ιδιαίτερη σημασία η εξεύρεση λύσεων στα προβλήματα που δυσχεραίνουν τη δυνατότητα διακίνησης εκείνων οι οποίοι προετοιμάζονται να εισέλθουν στην αγορά εργασίας. Στην εποχή μας, που οι θέσεις απασχόλησης είναι λιγοστές και δυσεύρετες, οφείλουμε να αντιταχθούμε ενεργά σε οιαδήποτε προσπάθεια προστατευτισμού της απασχόλησης στο εθνικό επίπεδο από μέρους των κρατών μελών της Ένωσης. Τούτο μπορεί να αποτελέσει πρόβλημα, που δεν προβλέπεται από το Πράσινο Βιβλίο, το οποίο ενδέχεται να

αντιμετωπίσουν κατά τη λήξη της κατάρτισής τους όσοι συμμετέχουν σε προγράμματα προώθησης της επιμόρφωσης στο κοινοτικό επίπεδο.

Επίσης, στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι πολλά κράτη μέλη κρατούν ορισμένες — αν όχι όλες — από τις θέσεις δημοσίων υπαλλήλων για τους υπηκόους τους. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι ο δημόσιος τομέας, σε ολόκληρη την Κοινότητα, πρέπει να είναι ανοικτός σε όλους τους πολίτες της Ένωσης.

Η ΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο να τονίσει η Επιτροπή την πτυχή αυτή ούτως ώστε να συμπεριληφθεί στο τελικό έγγραφο.

3.2. Ειδικές παρατηρήσεις

3.2.1. Το Πράσινο Βιβλίο αναγνωρίζει στα διάφορα κεφάλαιά του την μη πλήρη εφαρμογή, στο εθνικό επίπεδο, ορισμένων οδηγιών που έχουν επιπτώσεις στην άρση των στοιχείων που νοθεύουν την κινητικότητα των πολιτών. Για το λόγο αυτό, είναι αναγκαίο τα κράτη μέλη να συμβάλουν αποφασιστικά στην εξάλειψη των εμποδίων που συναντούν οι πολίτες τους κατά τη μετακίνησή τους εντός των κοινοτικών συνόρων. Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών θα πρέπει να εφαρμόσουν χωρίς καθυστερήσεις τις νομικές διατάξεις που προέρχονται από την Κοινότητα και ευνοούν την καθημερινή ζωή των πολιτών.

Επίσης, η ΟΚΕ επιθυμεί να καταστήσει εκ νέου εμφανή την ανάγκη να καθοριστεί το καθεστώς του ευρωπαϊού ερευνητή και υποτρόφου το οποίο θα επιτρέψει να παρακάμπτονται οι φορολογικοί και κοινωνικοί βασικά τύπου δυσχέρειες που παρεμποδίζουν την κινητικότητα μεταξύ των κρατών. Η ΟΚΕ έχει ζητήσει επανειλημμένα από την Επιτροπή να υποβάλει σχετική πρόταση που να επιταχύνει θετικά την κινητικότητα για εκπαιδευτικούς λόγους σε όλες τις πτυχές της, στο ακαδημαϊκό και επιχειρηματικό επίπεδο. Επαναλαμβάνουμε εκ νέου ότι χρειάζεται να υποβληθεί πρόταση σχετικά με το καθεστώς.

3.2.2. Πριν από την εφαρμογή οποιουδήποτε κοινοτικού προγράμματος για την εκπαίδευση, κατάρτιση και έρευνα, είναι αναγκαίο να επιχειρηθεί στις προκαταρκτικές μελέτες η ανάλυση των δυσκολιών εκείνων που, μολονότι μπορεί να επηρεάζουν τα άτομα στα οποία αναφέρονται, δεν συγκαταλέγονται ωστόσο στο ίδιο το πρόγραμμα.

Οι δυσκολίες αυτές πρέπει να είναι γνωστές, εκ των προτέρων, στους ίδιους τους πολίτες για τους οποίους τίθεται το θέμα της δυνατότητας συμμετοχής σε ορισμένα από τα εν λόγω προγράμματα. Η σχετική ενημέρωση στις περιπτώσεις που υπάρχουν υπερεθνικές μετακινήσεις, θα πρέπει να έχει ένα ειδικό περιεχόμενο που θα καθιστά γνωστές στους ενδεχόμενους υποψηφίους τις δυσκολίες που θα αντιμετωπισθούν κατά τη διάρκεια ή μετά την ανάπτυξη της επιμορφωτικής δραστηριότητας. Την ενημέρωση αυτή πρέπει να συμπληρώνουν οι ειδικές λύσεις οι οποίες, κατά περίπτωση, μπορούν να εφαρμόζονται από τους διακινούμενους.

Για το λόγο αυτό, προτείνουμε να προβλεφθεί στο πρόγραμμα δράσης αριθ. 9 για τη βελτίωση των διαθέσιμων πληροφοριών ότι όλα αυτά τα κοινοτικά προγράμματα θα πρέπει να περιέχουν ειδικές πληροφορίες σχετικά με τις δυσκολίες οι οποίες

εμφανίζονται κατά τη διάρκεια ή μετά την επιμορφωτική δραστηριότητα και τις οποίες μπορούν να συναντήσουν όσοι συμμετέχουν σ'αυτή, καθώς και τις πιθανές λύσεις τους.

Δεν πρέπει, κατ'ουδένα τρόπο, να λησμονούμε τις επιπρόσθετες δυσκολίες που μπορεί να συναντήσουν τα άτομα που μετακινούνται για εκπαιδευτικούς λόγους και τα οποία, στα γενικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν όλοι οι πολίτες, πρέπει να προσθέσουν και τα εμπόδια που προκύπτουν από την ανικανότητα ή την αναπηρία. Η ΟΚΕ κρίνει απαραίτητο να γίνει σχετική μνεία κατά την οριστική σύνταξη του Πράσινου Βιβλίου.

3.2.3. Σε γενικές γραμμές, η ενημέρωση στα κράτη μέλη όχι μόνο θα πρέπει να διασφαλιστεί, αλλά και να ελεγχθεί όσον αφορά τη ροή και την πρόσβαση των πολιτών. Όλοι έχουν δικαίωμα να ξέρουν τι πράγμα τους προσφέρεται και να γνωρίζουν τις υπάρχουσες δυνατότητες. Η Επιτροπή έχει την υποχρέωση να διασφαλίσει ότι η διάθεση αυτού του τύπου πληροφοριών δεν πραγματοποιείται σε περιορισμένα κυκλώματα ή στα συνήθη κυκλώματα στα οποία κινείται η ενημέρωση που προέρχεται από την Κοινότητα. Με δυσκολία θα δημιουργήσουμε ευρωπαϊκή συνείδηση εάν δεν καταφέρουμε η πληροφόρηση για τους τύπους υπερεθνικών επιμορφωτικών δραστηριοτήτων να φθάνει στο σύνολο της εκπαιδευτικής, κοινωνικής και επιχειρησιακής κοινότητας των κρατών. Είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν αυθεντικά δίκτυα ενημέρωσης μέσω όλων των δυνατοτήτων που τα πολυμέσα θέτουν στη διάθεση της κοινωνίας, με την προώθηση των εν λόγω δικτύων σε όλα τα εκπαιδευτικά κέντρα και όλες τις επιχειρήσεις της Ένωσης.

Προτείνουμε τη δημιουργία, εντός των ορίων του προγράμματος της δράσης αριθ. 9, ενός συστηματικού δικτύου ενημέρωσης των πολιτών, κυρίως για τις επιμορφωτικές δραστηριότητες που προσφέρονται στα πλαίσια της Κοινότητας.

3.2.4. Το πρώτο εμπόδιο που θα πρέπει να ξεπεραστεί για να μπορέσει κανείς να έχει πρόσβαση στις δυνατότητες που παρέχει η επιμόρφωση πέρα από τα σύνορα του κράτους διαμονής του, είναι το γλωσσικό. Κανείς δεν μπορεί να μετακινήσει για να πραγματοποιήσει εκπαιδευτικές, επιμορφωτικές ή ακαδημαϊκές δραστηριότητες, γενικότερα, χωρίς γνώση της γλώσσας του κράτους στο οποίο κατευθύνεται. Η εκμάθηση άλλων κοινοτικών γλωσσών είναι απαραίτητη από τις πιο μικρές ηλικίες σχολικής εκπαίδευσης των παιδιών.

Η ΟΚΕ έχει κατ'επανάληψη αποφανθεί επί του θέματος, υπογραμμίζοντας την ανάγκη προώθησης, ενθάρρυνσης και ενίσχυσης όλων των πρωτοβουλιών με τις οποίες επιδιώκεται η βελτίωση των γλωσσικών γνώσεων στην Ένωση και η χρήση τους από τους πολίτες. Για τούτο οφείλει να αναφερθεί στις γνωμοδοτήσεις που κατήρτισε για το «Πράσινο Βιβλίο για την ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης», για την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με την οποία δημιουργείται το κοινοτικό πρόγραμμα δράσης Socrates», για το «Πρόγραμμα Leonardo» και, πιο πρόσφατα, στη γνωμοδότηση για το «Λευκό Βιβλίο για την εκπαίδευση και την κατάρτιση — Διδασκαλία και μάθηση — Προς την κοινωνία των γνώσεων».

Συνεπώς, οφείλουμε να επαναλάβουμε τη θέση την οποία υποστηρίζει η ΟΚΕ όσον αφορά τις ξένες γλώσσες σε όλες

τις ανωτέρω γνωμοδοτήσεις τις οποίες κατήρτισε όταν ζητήθηκε η γνώμη της για τα διάφορα Προγράμματα Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Έρευνας. Είναι ανάγκη να στηριχθούν όλα τα μέτρα που θα λάβει η Επιτροπή και το Συμβούλιο για την προώθηση και την ενίσχυση της διδασκαλίας και της εκμάθησης των κοινοτικών γλωσσών, γεγονός που μακροπρόθεσμα θα αποφέρει, εκτός από τη βελτίωση των δυνατοτήτων κατάρτισης των πολιτών μας, τη μεγαλύτερη προσέγγιση και γνώση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας της Ευρώπης, ενώ παράλληλα θα τονώσει την κινητικότητα.

3.2.5. Τα προγράμματα που ευνοούν την εκμάθηση γλωσσών από τους νέους και τους ενήλικους δεν έχουν νόημα εάν δεν σκεφτούμε το μέλλον. Είναι αναγκαίο να επικεντρωθούν οι προσπάθειες στις πιο μικρές ηλικίες, με την ενίσχυση της διδασκαλίας κοινοτικών γλωσσών στα σχολικά κέντρα όλης της Κοινότητας και με τον όσο το δυνατό μεγαλύτερο σεβασμό της ελευθερίας επιλογής των γλωσσών που θα πρέπει να μάθουν οι μαθητές. Με την έννοια αυτή και χωρίς καθόλου να περιορίζεται η εθνική ελευθερία στο πλαίσιο της διδασκαλίας, θα πρέπει να ενσωματωθεί στο πρόγραμμα δράσης αριθ. 8 η υιοθέτηση εκ μέρους των κρατών μελών κοινής απόφασης με βάση την οποία θα είναι υποχρεωτικό να συμπεριλάβουν στα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα έναν ελάχιστο αριθμό δύο κοινοτικών γλωσσών στα εκπαιδευτικά προγράμματά τους με επαρκή αριθμό ωρών διδασκαλίας προκειμένου η διδασκαλία αυτή να είναι αποτελεσματική όσον αφορά τη μάθηση και την ποιότητα. Επίσης, θα πρέπει να προωθηθεί η ανάπτυξη ευρύτερου προγράμματος ανταλλαγής νεαρών μαθητών για να συμπληρωθεί η γλωσσική διδασκαλία στα σχολεία.

Κατά τον ίδιο τρόπο, είναι απαραίτητο να προωθηθεί η εκμάθηση γλωσσών από ενήλικες που δεν είχαν ως τώρα τη δυνατότητα πρόσβασης στη γνώση άλλων κοινοτικών γλωσσών. Η συνεχής κατάρτιση μπορεί να αποτελέσει το κατάλληλο πλαίσιο για τη συμμετοχή των πολιτών αυτών σε προγράμματα εκμάθησης και τελειοποίησης γλωσσών.

3.2.6. Θεωρούμε ότι ενδείκνυται, παράλληλα με τη διευκόλυνση της εκμάθησης κοινοτικών γλωσσών στα σχολεία, να προωθηθεί και η δυνατότητα των μαθητών να έχουν πρόσβαση στη γνώση των θεμάτων εκείνων που έχουν σχέση με την ευρωπαϊκή οικοδόμηση ή την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, ως προσπάθεια που μακροπρόθεσμα θα οδηγήσει στην άρση των λιγότερο ορατών και υλικών εμποδίων από αυτά που παρουσιάζονται στο Πράσινο Βιβλίο και τα οποία σχετίζονται με προσωπικές και συλλογικές συμπεριφορές μάλλον παρά με τα εμπόδια που θέτουν οι διαφορετικές κρατικές νομοθεσίες. Η διαφορετική πολιτιστική παράδοση, θρησκευτική πίστη, τρόποι σκέψης, χρώμα δέρματος, εθνότητα, κλπ., και όλα εκείνα τα στοιχεία που μας καθιστούν διαφορετικούς από τους γηγενείς ενός κράτους στο οποίο έχουμε εγκατασταθεί, μπορούν να αποτελέσουν ένα πρόβλημα που δεν φαίνεται να περιγράφεται στο Πράσινο Βιβλίο, το οποίο όμως οι πολιτικές κινήσεις ξενόφρονα χαρακτήρα χρησιμοποιούν για να ενισχύσουν την απόρριψη από μέρους του τοπικού πληθυσμού όλων εκείνων που προέρχονται από το εξωτερικό. Ευτυχώς, αυτός ο τύπος συμπεριφοράς είναι μειονοτικός στον περίγυρό μας, ωστόσο, ο καλύτερος τρόπος για να μην αναπτυχθεί περισσότερο και τελικά να εξαφανισθεί είναι η προώθηση της γνώσης των άλλων, των πολιτιστικών τους στοιχείων, των πεποιθήσεών τους, των σημείων εκείνων που τους πλησιάζουν με εμάς.

Μία κατεύθυνση νέας δράσης που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη, είναι η καθιέρωση σε κοινοτικό επίπεδο και σε όλα τα σχολεία ειδικού μαθήματος το οποίο, αφού θα αναζητεί τις κατευθύνσεις που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο, θα είναι κοινό και ισοδύναμο για όλους τους μαθητές της Κοινότητας.

3.2.7. Η επικύρωση και αναγνώριση των σπουδών που πραγματοποιούνται εκτός του κράτους προέλευσης θα πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί ουσιαστικό στόχο της Κοινότητας για να μπορέσουν οι εργαζόμενοι και οι άνεργοι να έχουν πρόσβαση στις επιχειρήσεις του οποιουδήποτε κράτους μέλους. Αυτή η αρχή θα πρέπει να επεκταθεί στην επαγγελματική κατάρτιση και στις άλλες μορφές μη θεσπισμένης διδασκαλίας. Η εσωτερική αγορά και η ελεύθερη διακίνηση των εργαζομένων δεν μπορούν να παραμείνουν υπό την αίρεση των εμποδίων που θέτει η αμφισβήτηση της επαγγελματικής επιμόρφωση των εργαζομένων λόγω ζητημάτων νομικής και διοικητικής φύσεως που σχετίζονται με τα διπλώματα και τους τίτλους που διαθέτουν. Προς τούτο, επιθυμούμε να υπενθυμίσουμε τη συνεισφορά του CEDEFOP στον τομέα της Επαγγελματικής Κατάρτισης και στην αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. Θεωρούμε σκόπιμο να λαμβάνεται υπόψη το θετικό αυτό έργο. Επίσης, πρέπει να υπογραμμισθεί ο ρόλος που διαδραματίζει το δίκτυο NARIC.

Είναι αναγκαίο το Συμβούλιο και η Επιτροπή να εξακολουθήσουν να εμβαθύνουν με αποφασιστικό τρόπο το πρόβλημα της άρσης των εμποδίων κατά την αναγνώριση και πιστοποίηση των σπουδών και των τίτλων, αξιοποιώντας, εάν χρειαστεί,

όλα τα μέσα που διαθέτει η Συνθήκη προκειμένου να υιοθετήσουν τα κράτη μέλη τους κοινοτικούς κανόνες.

3.2.8. Για λόγους μεγαλύτερης κοινωνικής δικαιοσύνης, είναι απαραίτητο χωρίς καμία άλλη καθυστέρηση και κατά προτεραιότητα να εξεταστούν όλα εκείνα τα μέτρα που είναι αναγκαία για να αποφευχθεί το φαινόμενο τα πλέον μειονεκτούντα άτομα να μην έχουν πρόσβαση στα οφέλη των κοινοτικών προγραμμάτων που περιέχονται στο Πράσινο Βιβλίο. Οι νέοι χωρίς οικονομικούς πόρους και οι άνεργοι με χαμηλή ή μηδενική κοινωνική προστασία μπορεί να είναι, όπως αναγνωρίζεται στο έγγραφο, εκείνοι που με δυσκολία συμμετέχουν σ' αυτόν τον τύπο προγραμμάτων. Εάν θέλουμε να αναπτυχθεί περαιτέρω η Ευρώπη των πολιτών, είναι απαραίτητο να υποστηριχθούν τα μέσα της αλληλεγγύης και της ισοδυναμίας κατά την πρόσβαση στις ευκαιρίες που παρέχει η κοινωνία, στο επίπεδο της Κοινότητας. Η ισοδύναμη κατανομή των ενισχύσεων για την υπερεθνική κινητικότητα αποδεικνύεται απόλυτη αδικία εάν δεν λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες του παραλήπτη. Προτείνουμε στα πλαίσια του προγράμματος δράσης αριθ. 7 να λαμβάνεται υπόψη στα ποσά που παρέχονται ως οικονομική βοήθεια στα πλαίσια των προγραμμάτων και, για την κατανομή τους, το οικονομικό επίπεδο του παραλήπτη ή η οικογενειακή μονάδα στην οποία ανήκει, με συνεκτίμηση των εθνικών ιδιαιτεροτήτων όσον αφορά τα συστήματα χρηματοδότησης των σπουδών. Βάσει του δεδομένου αυτού, τα προγράμματα θα περιλαμβάνουν κλίμακα κατανομής των εν λόγω ενισχύσεων προς όφελος, κατά μεγάλο βαθμό, εκείνων που διαθέτουν μικρότερες οικονομικές δυνατότητες.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 1997.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Tom JENKINS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για:

- την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την προσωρινή απόσυρση του ενεργητήματος των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων σε προϊόντα του βιομηχανικού τομέα της Ένωσης του Μιανμάρ»⁽¹⁾, και
- την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την προσωρινή απόσυρση του ενεργητήματος των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων σε προϊόντα του γεωργικού τομέα της Ένωσης του Μιανμάρ»⁽²⁾

(97/C 133/16)

Στις 21 Φεβρουαρίου 1997, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τις ανωτέρω προτάσεις.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να ορίσει τον κ. Ety ως γενικό εισηγητή για την επεξεργασία της γνωμοδότησής της.

Κατά τη διάρκεια της 343ης συνόδου ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 27ης Φεβρουαρίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 93 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 2 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ, υπενθυμίζοντας τη γνωμοδότησή της, της 19-20ης Οκτωβρίου 1994, για την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την εφαρμογή ενός τριετούς Συστήματος Γενικευμένων Δασμολογικών Προτιμήσεων (1995-1997) σε ορισμένα βιομηχανικά προϊόντα καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών» και για την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την παράταση ισχύος, μέχρι το 1995, των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 3833/90, (ΕΟΚ) αριθ. 3835/90 και (ΕΟΚ) αριθ. 3900/91 για την εφαρμογή ενός πολυετούς Συστήματος Γενικευμένων Δασμολογικών Προτιμήσεων σε ορισμένα γεωργικά προϊόντα καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών»⁽³⁾, καθώς και τη γνωμοδότησή της, της 24-25ης Απριλίου 1996, για την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την εφαρμογή ενός πολυετούς Συστήματος Γενικευμένων Δασμολογικών Προτιμήσεων, από την 1η Ιουλίου 1996 μέχρι την 30 Ιουνίου 1999, σε ορισμένα γεωργικά προϊόντα καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών»⁽⁴⁾, και ειδικότερα τις θετικές παρατηρήσεις της όσον αφορά τα άρθρα τα σχετικά με την πλήρη ή προσωρινή απόσυρση του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων, υποστηρίζει ανεπιφύλακτα την πρόταση της Επιτροπής για την απόσυρση του ενεργητήματος του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων σε προϊόντα του βιομηχανικού τομέα της Ένωσης του Μιανμάρ, το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3281/94, εφόσον εξακολουθούν να ισχύουν πρακτικές καταναγκαστικής εργασίας στη χώρα αυτή.

2. Με την πρόταση δημιουργείται ένα σημαντικό προηγούμενο. Μεταφέρεται ένα σαφές μήνυμα προς τους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ ότι η ΕΕ είναι απόλυτα αποφασισμένη να χρησιμοποιεί το ΣΓΠ για τους σκοπούς που αυτό δημιουργήθηκε, δηλαδή για τη βελτίωση των συνθηκών των λαών των αναπτυσσόμενων χωρών, μέσω της παροχής εμπορικών πλεονεκτημάτων, καθώς και για την αποφυγή της κατάχρησης του ΣΓΠ, μέσω της ενθάρρυνσης της σύνταξης εκθέσεων σχετικά με χώρες, οι οποίες δεν σέβονται τα στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα που ορίζονται στα σχετικά κείμενα της ΕΕ.

3. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ακολούθησε την πρόποσα διαδικασία, όπως ορίζεται στον κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 3281/94 για το ΣΓΠ. Μετά από την επίσημη ανακοίνωση

για την ανάληψη έρευνας, η Επιτροπή συγκέντρωσε αποδεικτικά στοιχεία από ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένης και της κυβέρνησης του Μιανμάρ, της στρατιωτικής χούντας SLORC. Η απόσυρση των προνομίων της ΕΕ υποστηρίχθηκε θερμά από εκπροσώπους της δημοκρατικά εκλεγμένης κυβέρνησης του Μιανμάρ, συμπεριλαμβανομένης και της ηγέτιδας της Daw Aung San Suu Kyi, που τέθηκε εκτός εξουσίας από τη SLORC. Η ΟΚΕ τονίζει τη σημασία που αποδίδει στον ιδιαίτερα προσεκτικό χειρισμό της περίπτωσης από την Επιτροπή. Το ανωτέρω δημιουργεί προηγούμενο για ανάλογες περιπτώσεις που θα εμφανισθούν στο μέλλον και πρέπει να έπεισε τους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ για την ορθότητα και τη διαφάνεια των πρακτικών έρευνας.

4. Η ΟΚΕ συμφωνεί πλήρως με την Επιτροπή ότι η καταναγκαστική εργασία αποτελεί, πράγματι, μία ευρέως διαδεδομένη πρακτική στο Μιανμάρ. Χαρακτηριστικό της πρακτικής αυτής είναι η συστηματική καταπίεση και η άσκηση βίας από το στρατό, την αστυνομία και τις λοιπές δυνάμεις ασφάλειας για τη χρησιμοποίηση καταναγκαστικής εργασίας, κυρίως σε αγροφορικές εργασίες, στρατιωτικά έργα, μείζονα έργα υποδομής, εμπορικά σχέδια στρατιωτικής ιδιοκτησίας και κτήρια τουριστικής υποδομής. Σύμφωνα με τις τρέχουσες εξελίξεις, η κυβέρνηση, αντί να συμβάλει στην κατάργηση της καταναγκαστικής εργασίας, την ενθαρρύνει. Επί του παρόντος, αποτελεί ενδημική κατάσταση και πλήττει εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες, οι οποίοι υφίστανται ακραίες μορφές εκμετάλλευσης, με αποτέλεσμα να χάνουν συχνά τη ζωή τους.

5. Η κυβέρνηση του Μιανμάρ αρνήθηκε να επιτρέψει την επίσκεψη στη χώρα μίας αποστολής της ΕΕ για τη διαπίστωση της κατάστασης. Η Επιτροπή εκφράζει τη δυσαρέσκεια της για την απόφαση αυτή. Συνιστάται να επαναλαμβάνει η Επιτροπή κάθε χρόνο το αίτημά της προς την κυβέρνηση του Μιανμάρ, σε περίπτωση που δεν βελτιωθεί η κατάσταση στο μέλλον.

6. Η κυβέρνηση του Μιανμάρ ισχυρίστηκε ότι η υποτιθέμενη καταναγκαστική εργασία βασίζεται, στην πραγματικότητα, στις βουδιστικές παραδόσεις. Η ΟΚΕ επισημαίνει ιδιαίτερα ότι, ενεργοί οπαδοί του βουδισμού που συμμετείχαν στις ακροάσεις της Επιτροπής ανέφεραν ότι το εν λόγω «πολιτισμικό επιχείρημα» είναι ανυπόστατο. Εν προκειμένω, η ΟΚΕ επαναλαμβάνει την άποψη της ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν παγκόσμιες αξίες και ότι δεν είναι δυνατόν να ερμηνεύονται από τις κυβερνήσεις με «ελαστικό» τρόπο, προβάλλοντας παράγοντες, όπως το στάδιο ανάπτυξης, οι πολιτισμικές και

(1) Τέως Ένωση της Βιρμανίας.

(2) ΕΕ αριθ. C 35 της 4. 2. 1997, σ. 14.

(3) ΕΕ αριθ. C 397 της 31. 12. 1994.

(4) ΕΕ αριθ. C 204 της 15. 7. 1996.

θησκειντικές παραδόσεις ή οι πολιτικές επιλογές. Η ΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να δίνει ιδιαίτερη προσοχή σε τέτοιου είδους παράγοντες, στο πλαίσιο των σχέσεών της με τρίτες χώρες, όταν αυτοί προβάλλονται σε συζητήσεις σχετικά με σοβαρές παραβιάσεις των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παράλληλα, η Επιτροπή θα πρέπει να έχει επίγνωση των προσπαθειών κατάχρησης αυτών των παραγόντων για να αποφεύγεται η άσκηση κριτικής κατά παρόμοιων παραβιάσεων.

7. Προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι και η κυβέρνηση του Μυανμάρ, για την υπεράσπισή της, παρέπεμψε στις εξαιρέσεις που περιλαμβάνονται στο κείμενο της Συνθήκης αριθ. 29 της ΔΟΕ για την καταναγκαστική εργασία. Εντούτοις, η ΔΟΕ, επί πολλά έτη, ασκεί κριτική και καταδικάζει το Μυανμάρ για σοβαρές παραβιάσεις των συμβάσεων για την καταναγκαστική εργασία. Το 1995 και το 1996, έγινε αναφορά για το λόγο αυτό στο Μυανμάρ σε μία ειδική παράγραφο της Έκθεσης για την Εφαρμογή των Επικυρωμένων Συμβάσεων της Διάσκεψης για τη Διεθνή Εργασία. Αυτό είναι το ισχυρότερο μέσο στο τακτικό σύστημα εποπτείας των Επικυρωμένων Συμβάσεων της ΔΟΕ. Δεν πρέπει να υποτιμάται η αποτελεσματικότητα του συστήματος αυτού. Ωστόσο, η ΔΟΕ δεν μπορεί να επιβάλει κυρώσεις με άμεση οικονομική επικοινωνία.

8. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι καταγγέλλοντες, η Διεθνής Συνομοσπονδία Ελεύθερων Συνδικάτων (ICFTU) και η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων (ETUC), επανέλαβαν επισήμως, στις 2 Ιανουαρίου 1997, τις καταγγελίες της 7ης Ιουνίου 1995, οι οποίες οδήγησαν στην απόφαση της Επιτροπής να αναλάβει έρευνα, η οποία θα καλύπτει και τα γεωργικά προϊόντα του Μυανμάρ που εξάγονται στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της. Οι εν λόγω οργανώσεις ζήτησαν από την ΕΕ να προβεί σε απόσυρση του ευεργετήματος του ΣΓΠ και για τα προϊόντα του γεωργικού τομέα του Μυανμάρ, όπως προβλέπεται από τον κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 1256/96, της 20ης Ιουνίου 1996, βάσει του οποίου επεκτείνονται οι διατάξεις για το ΓΣΠ και στον εν λόγω τομέα. Κατά τη γνώμη τους, αυτό δεν απαιτεί την ανάληψη νέας έρευνας, καθώς η παρούσα πρόταση του Συμβουλίου καταδεικνύει σαφώς ότι η καταναγκαστική εργασία χρησιμοποιείται συστηματικά στο Μυανμάρ. Η ΟΚΕ συμμερίζεται το αίτημα των καταγγελλόντων και ζητεί από το Συμβούλιο να πράξει αναλόγως.

9. Η ΟΚΕ ελπίζει ότι ο αποκλεισμός του Μυανμάρ από το ΣΓΠ της ΕΕ, σε συνδυασμό και με τα μελλοντικά αποτελέσματα του συστήματος εποπτείας της ΔΟΕ, όσον αφορά την εφαρμογή της σύμβασης αριθ. 29 της ΔΟΕ, θα αποτελέσουν ένα σαφές μήνυμα προς τη στρατιωτική χούντα που κυβερνά τη χώρα, ότι, δηλαδή, θα πρέπει να αναμένει εντονότερη διεθνή απομόνωση, εφόσον συνεχίζει να εφαρμόζει πρακτικές, οι οποίες παραβιά

ζουν κατάφωρα τους διεθνώς συμφωνηθέντες κανόνες για τα στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα.

10. Η κοινή γνώμη στην ΕΕ ευαισθητοποιείται όλο και περισσότερο όσον αφορά τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μυανμάρ. Εργατικά συνδικάτα και μη κυβερνητικές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων ομάδων πρόσπησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οργανώσεων καταναλωτών, έχουν εκφράσει την υποστήριξή τους στη λήψη αυστηρών μέτρων από την ΕΕ. Στις εκστρατείες τους, επισύρουν συχνά την προσοχή στο ρόλο των πολυεθνικών εταιρειών, συμπεριλαμβανομένων και ορισμένων με έδρα την ΕΕ, οι οποίες ενδεχομένως εκμεταλλεύονται, τουλάχιστον έμμεσα, τις πρακτικές καταναγκαστικής εργασίας που εφαρμόζονται στο Μυανμάρ και οι οποίες, με τις επενδύσεις τους, συμβάλλουν στην επιβίωση του απομονωμένου στρατιωτικού καθεστώτος, παρέχοντάς του ζωτικά αναγκαίο ξένο συνάλλαγμα. Η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στα ανωτέρω, κατά την παρακολούθηση των μελλοντικών εξελίξεων στο Μυανμάρ.

11. Επιπλέον, η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να διερευνήσει τρόπους και μέσα για την κατάλληλη αντιμετώπιση των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κατά τις προσεχείς συναντήσεις με το ASEAN, του οποίου σύντομα το Μυανμάρ θα καταστεί μέλος. Ένας κατάλληλος τρόπος θα μπορούσε να εξερευνηθεί στο πλαίσιο της προσέγγισης της «εποικοδομητικής δέσμευσης», η οποία συζητήθηκε πρόσφατα στη διυπουργική σύνοδο ΕΕ-ASEAN, που πραγματοποιήθηκε στη Σιγκαπούρη.

Η Επιτροπή πρέπει να λάβει μέτρα ώστε η Ένωση του Μυανμάρ, όταν γίνει μέλος του ASEAN, να μην μπορεί να αποτρέψει την απόσυρση γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων με την περιφερειακή επικάλυψη της προέλευσης.

12. Τέλος, η ΟΚΕ αναφέρει ότι, κατά τη γνώμη της, θα πρέπει να αναληφθεί επίσημη έρευνα από την Επιτροπή για την κατάσταση στο Πακιστάν, για το οποίο διατυπώθηκαν παρόμοιες καταγγελίες από τις ICFTU και ETUC, τον Ιούνιο του 1995 και εκ παραλλήλου με τις καταγγελίες για το Μυανμάρ. Μέχρι στιγμής, η Επιτροπή δεν έχει αναλάβει τέτοιου είδους δράση και ορισμένα εκατομμύρια πολιτών υποχρεούνται σε καταναγκαστική εργασία στο Πακιστάν, συμπεριλαμβανομένων και παιδιών. Παρά τη θέσπιση ενός νόμου εναντίον της καταναγκαστικής εργασίας, το Μάρτιο του 1992, η κυβέρνηση του Πακιστάν δεν έλαβε αποτελεσματικά μέτρα για να επιτύχει την εφαρμογή του νόμου. Το Πακιστάν έχει κατηγορηθεί επανηλειμμένα από τη ΔΟΕ για τη χρησιμοποίηση της καταναγκαστικής εργασίας, κατά την παρελθούσα δεκαετία, χωρίς εντούτοις να προκύψουν θετικά αποτελέσματα. Όπως ζητείται στο ψήφισμα που εξέδωσε στις 14 Δεκεμβρίου 1995 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θα πρέπει να αναληφθεί έρευνα για την καταναγκαστική εργασία στο Πακιστάν, όπως ακριβώς έγινε και για το Μυανμάρ.

Βρυξέλλες, 27 Φεβρουαρίου 1997.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS